

Бен Акиба: књига I, 1935.

Садржај

1. Мој Маша
2. Попис ствари
3. Један накит
4. Један дијалог
5. Интервју са голом женом
6. Изложбена експедиција
7. Годишњи зборови
8. Кућне мазе
9. Мој двобој
10. Младенци
11. Интервју са Св. Савом
12. Интервју са Синан-пашом
13. Сапун
14. Опструкција
15. Балканска изложба
16. Споменица
17. Још једна банка
18. Свадба на трамвају
19. Сатови по разним Европама
20. Домаћи речник
21. Тодорово жито
22. Поплава
23. Код нас је боље

24. Псеће питање
25. Евина јабука
26. Опсерваторија
27. Концерат на лађи
28. Реформа православног календара
29. Две буве
30. Дорћолски Адам и Ева
31. Једна нова раса људи
32. Страсна недеља
33. Згодан сведок
34. Брачна математика
35. Поп тркач
36. Свињска њушка
37. Наша администрација
38. Један милион
39. Ново подузеће
40. Неприлике
41. Рвање
42. Дечја недеља
43. Брачне лисице
44. Петстогодишњица
45. Заложене ствари
46. Братски односи
47. Наши одбори
48. Наши „млађи”
49. 29 фебруар
50. Друштво за улепшавање
51. Крађа у нашој редакцији
52. Поводом порођаја брзог воза

53. Како се мужеви изговарају
54. Једна обична каријера
55. Брачни политички речник
56. Последња самачка ноћ
57. Пола разговора
58. Свак на своме месту
59. Књижевна пијаца
60. О великом посту
61. Прва српска комисија
62. Кривична полиција

Мале приче

1. Прошлост и будућност
2. Тражи се трећи
3. Човек лаке руке
4. Човек с репом
5. Пљунути отац
6. Против савести
7. Њен длан
8. Бела Мица
9. Прве седе
10. Три брата
11. Жуљ
12. Духови
13. Огласи
14. Лек од љубави

821.163.

41-2

~~W. H. H. H.~~

~~Ииб. 9. 1366~~
1

САБРАНА ДЕЛА БРАНИСЛАВА НУШИЋА

Шампарија Драг. Грегорића
Београд, Кнегиње Олге бр. 21.

(Опште овлашћење Хемиске централе бр. 23597/XV-6
за потрошњу хартије у новембру 1942)

**САБРАНА ДЕЛА
БРАНИСЛАВА НУШИЋА**

**XIX
БЕН АКИБА
I**

**ИЗДАВАЧКО И ПРОМЕТНО А. Д.
ЈУГОИСТОК**

БРАНИСЛАВ НУШИЋ

БЕН АКИБА

I

**БЕОГРАД
ИЗДАВАЧКО И ПРОМЕТНО А. Д.
ЈУГОИСТОК**

1955.

28955

~~446.53.1366~~ / 1

Мој Маша

Имам код куће једног мачка који је све до пре неки дан био моје љубимче.

За тога мога мачка, који се зове Маша, могло би се сасвим рећи да је једно фамилијарно маче. Леп, чист, тиграсте боје, великога и светлога ока и размажен, сасвим размажен. Иначе озбиљан, потпуно озбиљан мачак, који врло озбиљно игра улогу кућевног мачка.

Ситније његове прохтеве и испаде ја му никад не приписујем у велике грехе.

Тако, на пример, он необично воли кајмак с млека и хладно печење. Можете ви ма где у кући сакрити хладно печење, он то сматра као шалу коју ви с њим терате. И да би шалу истерао до краја он тако ревносно тражи то печење док га не нађе, као оно кад деца играју жмуре. Он управо мисли да сте ви зато и сакрили печење да се шалите с њим и да би га намучили док не нађе. И није само печење, воли он и шваргле,

рибе, пилеће ноге, сланину; другим речима врло је опширан јеловник свега онога што он воли.

Па онда, нису то само јела. Кад хоће својски да се нашали, он дохвати и шешир моје жене и рашчупа тицу на шеширу; дохвати боа и разнесе му перје по целој кући; узме дечији муф и тако се обешечачки игра с њим да се после човек искида од смеја кад види како изгледа тај муф. Ако види на ком месту мало раздеран јорган, он извуче памук колико год може из њега, да је просто милина човеку видети. Иначе, разуме се, завуче њушку у сваку шољу, у сваку рантљичку, у сваку чинију, у сваки тањир и у сваки бокал; шета по орманима и обара огледала, рамове са сликама и све друго што нађе; шета по полицама и обара тањире, сланике, кашике и све друго кујнско посуђе.

Кад све то не чини, он спава, и то, разуме се, или на мом зимском капуту, или на женином мантилу.

Једном речи, мој Маша је прави фамилијаран мачак, сасвим интиман и онако својски мачак.

Али од неколико дана на овамо приметио сам на њему неку промену. Побледео, очи му сасвим упале, и непрестано уздише. Ни онај мачак, ни дај Боже. Сасвим се изменио. Не игра више с муфом детињим, прође поред жениног шешира сасвим равнодушно; не једе више кајмак, не једе ни сланину, а рибу само окуси. Просто гладује или само окуси мало киселих краставаца

или лишће од киселога купуса и уопште само оно што је накисло.

Кад падне вече, — а он је некада по цело вече проводио крај пећи — он се изгуби и не дође све до зоре а ујутру, кад дође, очи му мамурне, ноге му каљаве од блата и легне ма где: на дрва, на какву корпу, ма где. Спава, спава, па кад се пробуди, а он иде по кући као каква сенка, само шета и уздише. Кажем вам, ни онај мачак, ни дај Боже. Просто не могу никако да решим шта ли се то за тако кратко време учини од тако једног фамилијарног мачка. Све се бојим да не смишља какво самоубиство.

Чим сам на ту мисао пао, почео сам да му пратим сваки корак. Не бих желео да ми се у кући деси такав случај.

Пратећи га тако, опазим да он иде преко пута моје куће код удовице госпође Дане. Једне лепе младе удовице, која има једну лепу младу мачкицу са плавом машном на врату.

Размишљао сам шта да радим па сам најзад одлучио да не идем обилазним путем, већ да идем право госпођи Дани па да заједнички предузмемо потребне кораке док ствар не узме озбиљније размере.

Ишао сам два три пут док смо се споразумели и решили шта да радимо. Најзад смо решили да она пошље своју мачку код једне своје тетке,

нек седи тамо један месец дана. Далеко од очију, далеко и од срца.

И могу вам рећи да сам прилично успео. Маша је од тога доба много веселији, али не знам шта је то са мном сад што се збива. Онако исто као Маша, сад сам ја побледео, очи ми сасвим упале и непрестано уздишем. Ни онај човек који сам био, ни дај Боже. Сасвим сам се изменио. И не смешим се више, пролазим поред жениног шешира сасвим равнодушно, не једе ми се ништа. Просто гладујем или једва ако окусим мало киселих краставаца или ситно исечено кисела купуса и, уопште, да ми је само тако нешто на-кисело. Шта ли ми је Боже?

Баш не ваља то кад се приближи фебруар.

Попис ствари

Град, поплава, грмљавина и све остале недаће, даду се некако предвидети. Или ће се небо наоблачити, или ће киша плуснути, тек се да предвидети. Али једна од највећих недаћа, попис ствари за рачун протестоване менице, просто се не да предвидети.

Сасвим мирно и равнодушно седите ви, рецимо, ујутру и доручкујете. Жена пије белу кафу а ви једете хлебац намазан путером и разговарате, рецимо, о томе како вам је већ нестало дрва у подруму, или о томе, како би крајње време било платити прошломесечну кирију, или о томе, рецимо, како би требало окрпити ципеле... и уопште о тако фамилијарним стварима, о којима сваки муж и жена разговарају ујутру за време доручка.

Таман тако ви у најлепшем разговору а тек неко куца на врата, отвара се и улази прво извршитељ са кожном кесом за акта, за њим два „грађанина”, а у дворишту остаје жандарм.

Вама последњи залогај хлеба намазаног пу-

тером склизне у грло и несажвакан; ваша жена испусти кашику и преврне „цукерпикслу“, и ви се дижете љубазно, пријатељски и предусретате госте:

— Извол’те молим, извол’те! — и нудите им столице и бог зна како, а за то време домишљате се у себи, како ли ћете се извући.

Ето тако се нешто пре неки дан десило господин-Пери, бившем порезнику. Само се њему није десило једно већ три изненађења.

Баш на сам дан пропасти света, који је Фалб онако тачно утврдио, пробудио се г. Пера са овим изненађењима.

Прво изненађење: Није имао ни десет пара у џепу;

Друго изненађење: Родила му је то јутро жена сина;

Треће изненађење: Није ни почео да доручкује, нити је уопште помишљао на то, а на вратима је закуцао извршитељ и „грађани“.

Можете мислити сва ова изненађења у један мах. Није знао просто на коју страну да се окрене. Дете се дера, извршитељ прети, жена плаче, а он се збунио као нико његов и мало је требало па да извршитеља подоји, а дете да избаци из куће, као што то енергични дужници врло често и практикују.

Извршитељ навалио да врши попис, господин-Пера доказује да му је све пописано.

— Све, господине, све је већ пописано, за рачун газдин. Ево, могу вас уверити.

— Па добро, — вели извршитељ — али да није каква ствар приновљена од последњег пописа.

— Јесте — вели г. Пера — ево ово дете. Приновљено је одјутрос. Али њега не можете пописати, не можете ни зато што није ни крштено. Како би га унели у записник пописа, кад нема ни имена.

— Ама није о томе реч — брани се извршитељ.

— Уосталом — заваарава г. Пера извршитеља излишним разговорима — ако ви баш наваљујете, па лепо, изволите попишите и дете, али онда молим да се као пописан предмет да господи грађанима на чување.

И после тих речи г. Пера отрча до жениног кревета и донесе повијено дете с узвиком:

— Извол’те, извол’те, молим вас!

Грађани кад спазише новорођенче, поплуваше га по обичају и турише руке у џепове те сваки извади по један динар и тури га детету у повоје, као што је то код нас обичај да се дарује новорођенче.

Кад то спази, а г. Пери сину кроз главу дивна мисао.

— Молим вас — окрете се он извршитељу — колико свега имам да платим?

— Па... сто шесет динара заједно са трошковима.

— А ако вам дам осамдесет, би ли ме за остало чекали?

Извршитељ слегну раменима. Боље му је и осамдесет него ништа.

— Па... чекао бих вас.

— Добро. Онда сутра у ово доба имате паре.

— Е, то не може.

— Добро, онда вечерас у седам сати.

— Је л' сигурно? — пита извршитељ.

— Сигурно кад вам кажем. Сетио сам се где ћу наћи новац.

Извршитељу не остаде ништа друго но да верује, па се диже са грађанима и оде. А господин Пера навуче ципеле, натуче шешир па се разјури по Београду. Где год је рода имао, где год је познаника имао, било он или жена, он је утрчао у кућу и весело објављивао:

— Дошао сам да вам јавим веселу вест, добио сам сина одјутрос. Молим вас да дођете још данас, не знате како ће се радовати моја жена.

Није оставио ни комшилук на миру, ни кума, ни старог свата, ни тетку свога ручнога девера, ни проводацију и његову фамилију, све, све, све окупио кога год се сетио и кога год је макар и један пут само у животу срео.

А жене као жене, кренуше да обиђу породиљу. Најпре комшилук, па родбина, па тако редом. И разуме се, по српском обичају, когод дође

а он дарива дете. Ко сто пара, ко динар, ко два, а кум Бога ми и петодинарку.

Господин Пера сваки сат два тек се уврати кући, расповије дете па броји. До подне већ било четрдесет и седам динара и педесет пара динарских.

— Мало, мало — мрда главом г. Пера па се наново разлети по Београду и објављује да је добио сина.

После подне било је још више посета. У четири по подне било је 66 динара. У четири и по било 78 динара. У пет сати било је 82 динара; у пет и четврт 94 динара, а у шест сати 106 динара.

У седам је дао извршитељу осамдесет динара и остало му је у џепу још 26 динара. Ох, како је био задовољан! Сео је крај жениног кревета и весело је ћаскао.

— Ух, мајку му, кад би нешто могла сваки дан.

— Шта? — пита жена.

— Да рађаш сваки дан као кокошка. Тек се ја пробудим, а ти чучиш и кокоћеш. Ух, али би то био леп посао!

— Иди, Бога ти, зар те није срамота да тако говориш.

— А што? — учини г. Пера и оста и даље да размишља како би то лепо било, па узе чак и парче хартије да израчуна колико би на тај начин могао годишње да заради на жени.

Један накит

Зуби не служе само да се њима макар шта загризе. Не, они су уједно и накит човеков, а служе још и за то да би се језик могао држати за зубе.

Колико је то леп накит човеков или женин, познаћемо најбоље по овоме: кад се на шетници јавите каквој госпођи, ако вам се јави затворених уста, знајте да има природне зубе, а ако вам се јави љупко смешећи се полуотворених усана, тако да јој се јави бели низ зуба, знајте да су вештачки зуби.

Госпођа Савка на пример своје зубе сматра сасвим као накит. Она их држи у нарочитој шапули са минђушама, гривнама и прстењем. И негује их, пази их и чува их.

Баш пре неки дан разговарају она и г-ђа Перса. Госпођа Перса, знате, има у кући мужа и канаринку. Држи их и једно и друго сасвим као у кавезу, и лепо их је припитомила, те канаринку пусти тако који пут да лети по соби, а мужа пусти тако опет по који пут да изађе на

улицу. Канаринку храни шећером, смоквом и шаргарепом, а мужа ђувечом, мусаком и ђулбастијама.

Е, па, та госпођа Савка што држи зубе у шапули, разговара баш пре неки дан са том госпођа-Персом што је припитомила канаринку и мужа. Вели јој:

— Ја не знам, богами, како вас не мрзи тако да се заимате с птицама и да их негујете.

— Е, па тако — одговара госпођа Перса — то ми је пасија. Неко воли да негује тигре, неко зубе, тј. лажне зубе.

— Па јесте... — прошапта госпођа Савка и хтеде да се уједе за језик, али се после сети да нема смисла уједати се туђим зубима.

Право да вам кажем, не би ми ни пало на памет да вам говорим о зубима да нисам сазнао за један занимљив случај. Г. Аца има у кући жену и ташту, има у цепу кључ од капије и има на плати шест забрана. Ја мислим да је то троје — забране на плати, кључ од капије и ташта у кући — јасан знак да тај човек воли да излази после вечере. А човек који радо излази после вечере, радо и остаје после поноћи, без обзира на то на шта ће наићи код куће.

Е, сад да видимо како је код њега у породици стање наоружања. И ташта и жена имају „накит” тј. туђе зубе. Жена има девет зуба и један пломбиран, а ташта има тридесет и један зуб и један природни. Тај природни то је умњак, који

јој је у четрдесет и шестој години по други пут избио.

И ташта и жена негују своје зубе, као што рецимо госпа Перса негује своју канаринку. Свако вече сипа се у две чаше свежа вода и у једну чашу спусте се таштине вилице, а у другу женини зуби. Дуго времена г. Аца је пролазио равнодушно крај ових чаша и не досећајући се да управо у тим чашама лежи оружје од којег он толико пати.

Јер ноћу, кад касно дође кући, жена и ташта ћуте под јорганом, али чим се ујутру пробуде дочепају се зуба, напуне њима уста, дођу му крај кревета, једна чело главе, а друга крај ногу и отпочну своје јутарње цвркутање тако да их је милина слушати.

Пре неки дан, то је било прекјуче, паде г. Аци срећна мисао на памет. Дошао је у четири сата ујутру кући и знао је да ће, кад сване, издржати најдужу лекцију. Прође крај оних чаша, загледа се у њих, па шчепа бабине вилице и женине зубе те их стрпа у џеп.

Кад ујутру јутро освануло, а он чује више свога кревета неко гушчије пиштање и неке покушаје, као кад промукао петао хоће да кукурекне.

Он се задовољно и лагано диже из кревета. Ташта се подбочила, унела му се у очи и само шишти:

— Т т т т т т т....

— Не разумем, ништа не разумем — слеже он задовољно раменима.

Жена, опет, зашла му за леђа па само пишти.

— С с с с с с с....

— Не разумем, ништа не разумем — одговара опет равнодушно г. Аца, и пакосно се у себи смеје од задовољства што је учинио такав проналазак.

Кад се обуче, он задовољно пође од куће па тек са улице, кроз прозор, дода ташти и жени зубе.

— Ето тако ћу ја убудуће — хвалио ми се јуче г. Аца — разоружати противника па мирна крајина.

Срећан је ипак — али шта ћу ја грешник, кад моја и ташта и жена имају здраве, природне зубе.

Један дијалог

Кад хоћу увече да се успавам, а ја обично читам или кувар или календар. Читам, читам тако док ми се не уморе капци и сведу трепавице па онда стрпам књигу под јастук и дунем у свећу.

Отуда ја најчешће сањам или каквог свеца или какво јело. Или ћу сањати на пример пророка Језекиља у друштву рецимо са мученицом Агапијом, или ћу сањати шприц-крофне или чак и обичне крофне филоване са пекмезом од шипака.

Увек ми само тако невини снови долазе, никад онако несташни и неучтивни снови, какве обично сањају други ожењени људи.

Тако сам и синоћ легао прелиставајући календар, па кад ми се приспавало, а ја календар под јастук, дунем у свећу па јорган преко главе.

Жмурим ја тако, жмурим, не бих ли заспао али чујем неко тихо шаптање и разговор у мојој близини. Напнем мало више уши кад имам шта и чути: четвртак и петак разговарају под мојим јастуком. Како сам метнуо календар под јастук,

а они тамо у календару осетили се усамљени, скривени од света, нашли се у четири ока па се упустили у поверљив разговор.

Разуме се да сад већ нисам ни хтео да спавам, него се ућутим, зауставим чак и дисање не бих ли што боље чуо. А оно што сам чуо, дабоме да сам и забележио.

Ево шта су међу собом разговарали четвртак и петак.

Четвртак: Тек ваљда нећеш тврдити да си важнији дан у недељи од мене.

Петак: О, свакојак, а од тебе увек.

Четвртак: Да си важнији, био би на челу недеље или бар у средини недеље, опкољен свим осталим данима као и ја. Шта иначе теби може дати важности над нама?

Петак: Шта? оно што даје свима у свету важности који је иначе немају. Историја, порекло, традиција.

Четвртак: Није него још и канализација. Ти си један обичан постан дан и ништа више.

Петак: И ништа више? Зашто говориш тако пакосно. Ја сам пре свега дан који и данас читава једна вера сматра за свој празник; па онда ја сам једини дан коме се један пут у години додаје придев „велики“, то је Велики петак пред Ускрс.

Четвртак: То ти већ ништа не вреди. Ми смо, брате, дани из српског календара, а код Срба

ништа лакше него неком додати придев „велики”, а ништа лакше него одузети му га.

Петак: Пакост, увек пакост. А кад би ми ти бар могао и толико своје важности набројати колико сам ја теби, па хајд', хајд'.

Четвртак: Прво и прво, ја важим као неки мали празник. Сва ми се школска деца радују. Друго, четвртком су обично цензуре меничне; четвртком могу бити свадбе, а петком не. Четвртак је уопште после недеље, као нека врста мањег празника. Отиди само у кафану, погађај кост, па ћеш видети да је недељом и четвртком четири јела; додаје се „мелшпајз”. Да није недеља на челу седмице, ја сам уверен да бих ја био изабран за старешину недељних дана.

Петак: Би, јесте.

Четвртак: Разуме се, ти не би гласао за мене, гласао би за суботу. Знам ја то добро, познајем ја твоје јеврејске склоности. Али би за мене гласали и понедељак и уторник и среда.

Петак: Не разумем те и молио бих те да ми објасниш, што хоћеш да кажеш са оним јеврејским склоностима које ми пребацујеш?

Четвртак: Није то једино што би ти се могло пребацити; ти си и турски светац, теби би се тако исто могле пребацити и турске склоности.

Петак: Шта?... Како?... Шта хоћеш тим да кажеш?!

Четвртак: Најзад, не ваљају ако хоћеш ни твоје хришћанске склоности.

Петак: Хришћанске?

Четвртак: Да, ти си једини дан у недељи у који се пости. И, признаћеш, због те твоје особине ниси баш најпријатнији у друштву. Кад се сви недељни дани који пут скупе у седницу, ја ћу предложити да те сад бар, за време поста, искључимо из друштва.

Нисам даље чуо ни реч. Изгледа да се петак осећао побеђен па се ућутао.

Код нас се све једно с другим завадило, па зашто не би и дани недељни.

Интервју са голом женом*)

Стигла је. Стигла је железницом сасвим обично у купе-у. Нити је била спакована, као што смо навикли да нам долази јужњачко воће, нити је на њој писало: „Пази, не тумбај”.

Ништа од тога није било, већ је сасвим лепо као и сваки други путник стигла.

Чим је међутим кроз варош прохујао глас да је стигла гола жена, одмах ме је позвао г. уредник.

— Бен-Акиба, стигла је она гола жена.

— Знао сам ја да ће стићи и да неће имати никаквих неприлика због пасоша на граници.

— То не знам — вели уредник, али дозволите ми да је то један посао за вас.

— Шта је посао за мене?

— Но па, могли би је, на пример, интервјуисати.

---

*) Тада је први пут у Београду приказивала Салому у пуној голотињи балеткиња Мис Мод Ален. Претходила је велика реклама.

— А, то. То би могло, али само под једним условом.

— Каквим?

— Да се тај интервју не штампа.

— Ето ти сад.

— Па да, забога, ја сам жењен човек. Знате ли ви да би такав један интервју био сасвим довољан доказ за конзисторију.

— Ах, не бојте се, вама се не може десити да вас жена напусти. Вама се може само десити да коју жену више добијете а не да и ову једну изгубите.

— То јесте — помислих ја у себи.

— Е, па добро, шта треба да радим?

— Да одете код Мис Мод Ален. Она је одсела у Гранд Хотелу, ево вам број собе, па је интервјуишите.

— Па шта имам врага да је интервјуишем, ја мислим да је ту довољно да је само видим, па да после напишем шта сам све видео.

— Не, не, боље је да разговарате мало с њом.

— Па добро.

— Само, слушајте, Бен-Акиба, немојте тек тако ићи, будите спремни кад идете у посету голој женској.

— Ама, како да будем спреман?

— Па тако, спремите унапред питања која ћете јој управити.

— Ах, да. Али молим још за једно упутство, г. уредниче?

— Да чујем?

— Шта мислите да ли је потребно и ја да одем го к њој?

— Којешта, какво питање!

— Зашто, молим вас. Она је Енглескиња, она мора врло много водити рачуна о етикецији и учтивости.

— Е, па? — зачуди се уредник — па како можете да ме онда питате?

— Како, како? Тако. Учтивост је, молим вас, најрелативнији појам на свету. Видите, на пример, уђите под капом у цркву — то је неучтивост. Али уђите у цамију и скините капу, то је такође неучтивост. Зашто? Зато што хришћани скидају капу а Турци је не скидају, такав је обичај и према томе обичају треба се и владати. Замислите, на пример, да ја одем го на какав београдски жур. Е, дабоме, то би био безобразлук, али тако исто може бити од мене неучтиво ако одем обучен да правим посету Мис Мод Ален.

— Не знам, учините како знате и умете, само ми напишите интервју.

— Лепо, збогом. Ја идем па шта ми бог да. И тако се једва на једвите јаде кренем у Гранд-Хотел.

Пријавим се картом Мис Мод Ален и врата се

одмах отворише. Уђох у један пријатан салон где ме дочека нека женска која ми понуди да седнем.

Сео сам и почео да разгледам салон. Са оном женском која ме је дочекала, нисам ни хтео да се упуштам у разговор, већ сам нестрпљиво окретао главу вратима, очекујући кад ће се појавити Мис Мод Ален.

И сама она женска што ме је дочекала појмила је извесно, да ме она не интересује па је и она стрпљиво ћутала и није ме нимало узнемиривала.

Прође тако у ћутању пет минута, прође десет па прође и двадесет, а Мис Мод Ален се не појављује. Најзад мени паде срећна мисао на памет. Прави репортер треба да се користи сваком ситницом, не треба ништа да пропусти да што више дозна о ономе ради чега је послат од уредника. Ова женска је извесно каква пријатељица Мис Модина. Од ње бих, вештим испитивањем, могао сазнати много што шта, пре но што и дође сама Мис Мод. Чим ми је тако срећна мисао пала на ум, отпочнем са испитивањем.

— Дозволите, госпођице, да прекинем ово дуго-трајно ћутање.

— Хвала Богу кад сте се једанпут решили — одговори она љупко — а ја сам била решила да вас оставим целог дана тако да ћутите.

— Извините, признајем, нисам био пажљив, тако да ме је сад страх да нећу имати права на вашу искреност.

— О, молим, зашто не?
 — Е, па ја бих вас молио да ми кажете једну ствар, врло поверљиву ствар.
 — Молим?
 — Ви познајете добро Мис Мод Ален?
 — Какво питање! — узе она да се чуди.
 — Дакле, на часну реч, кажите ми искрено, је ли она одиста женско или је можда мушко?
 — Каква су то питања?
 — Е, па забога — ја сам интервјуиста, мени је потребно да сазнам што више детаља, што више ситница.
 — Али то није никаква ситница.
 — То признајем. Али...
 — Не, господине, о томе не вреди ни говорити. Каквог би интереса имала Мис Мод да буде мушко?
 — Никаквог, то је истина. Уосталом, реците ми бар то, зар тако дуго траје тоалета Мис Мод?
 — Како дуго?
 — Па ево, ја сам већ пола сата овде, а она се још није свукла; наше би се госпође досад већ пет пута обукле.
 — Ама како, молим вас? Ја вас не разумем!
 — Не разумете ме. Чудновато. Па лепо, рећи ћу вам то јасније: Кад ће доћи Мис Мод?
 — Где?
 — Па овде, у собу.
 — Па ја сам забога Мис Мод Ален.
 — Ви? — згранух се ја.

— Па него шта? А што вас то изненађује?
 — Па ви нисте голи, молим вас, ви сте закопчани све до гуше.
 — А зар сте ви очекивали да ћу ја бити гола?
 — Па дабоме, видео сам вам и слике.
 — Варате се, ја никад нисам гола у четири ока, ја сам пред светом гола.
 — Боже мој, међер је истина оно: туђа земља туђи обичаји.
 — Како?
 — Па код нас је сасвим обрнут обичај, код нас не би могло бити то да женска буде гола пред светом, а у четири ока...
 — А кад ви мислите да пишете ваш интервју? — упита ме Мод, смешећи се.
 — У четвртак, госпођице.
 — Па добро, шта ћете написати?
 — Написаћу... управо узвикнућу као Цезар: *Veni, vidi, vici*.
 — Како?
 — Само ћу ја то српски казати: Био, нисам ништа видео и вратио сам се.
 Пошто ни до каквих детаља нисам могао доћи, то сам прекинуо даље испитивање, и, ево, само оволико, колико сам изнео, знам, па то сам и написао.

Изложбена експедиција

Наши изложбени предмети већ су послати у Лондон. Сад пролазе вагони са бугарским предметима и о томе наше новине доносе нарочите белешке. Када ли ће и код нас у Београду једном да се приреди изложба на коју ће се овако вагонима доносити све оно што је ова лепа и богата земљица кадра да да? Бога ми, већ су ми досадице ове наше пољопривредне изложбе са клиповима кукуруза и кромпирима. Кукуруз, кромпир, јабуке, крушке, ђерзонке кошнице, роткве, купус, пасуљ и сочиво. И то је онда пољопривредна изложба.

Него, кад је већ реч о тим нашим пољопривредним изложбама, да вам бар кажем искрено откад сам их ја омрзнуо.

Доживео сам, што је можда ретко који двоножац доживео, па од тога доба и кад се помене пољопривредна изложба, а мене нешто штреце те ме заболи чак и палац у ципели.

Не сећам се где је била та изложба. У Београду, Смедереву или Пожаревцу, не могу тачно да

се сетим; тек негде на Дунаву. Ја сам путовао лађом из Шапца за Београд, а са мношвом су истом лађом ношени и изложбени предмети за ту пољопривредну изложбу. Тачно сам забележио све предмете и ево списка:

1. Четири грдно велике главице купуса.
2. Једна патка.
3. Три киле кромпира.
4. Две грдно велике бундеве.
5. Један државни ћуран (тј. однегован на некаквом државном расаднику.).
6. Десет клипова кукуруза.
7. Пет ђерзонки кошница пуних пчела.
8. Три киле парадајза.

Ето те је предмете слао не знам који округ на изложбу не знам кога округа.

Сви су пребројани изложбени предмети врло мирно путовали. Лежали су мирно на гомиле, јер најзад, шта би се друго и могло очекивати рецимо од купуса или од парадајза. Једино је патак сваког редом који би прошао крај њега поздрављао неким нарочитим, цинцарским дијалектом и нагласком; док државни ћуран, као што у таквим приликама сви државни ћурани раде, напућио се и ритерски шета са изразом одвратности према патки, прво због њених цинцарских манира, а друго и зато што није државна патка. Пчеле, међутим, у кошницама спавале су мирно, свесне тога да оне

нису позване да се на лађи продуцирају већ на изложби.

Осим поменутих предмета, на лађи је путовао један поп, господин Сима рачуноиспитач са госпођом, један истерани писар који иде у Београд да покуша вратити се у службу и још неколико њих које не познајем. Они нису путовали као изложбени предмети већ као обични гости, јер најзад како би се могао један поп или на пример госпођа Ната, господин — Сими́на жена, изложити.

И све би то ишло тако мирно и лепо да неко од путника није успут увредио државног ћурана. Да је то било на суву, државни би ћуран, као што то раде сви државни ћурани, ту увреду сузбио или званичном исправком или тужбом код суда. Али овако, он се силно наљути, покида канапе којима је био везан и поче да јури по лађи. Скочи прво на место где стоји капетан, на онда у прву класу те право на сто и претури ручак који су тек поручили господин Сима и госпа Ната. (Јер госпа-Ната необично воли да једе бифтек на лађи). Па онда настаде једна трка за њим, матрози, контролори, сва публика и поп, сви смо се разлетели по лађи да ухватимо државног ћурана. Он одјури са прве класе на другу, обори успут једно дете, преврте неке судове пред кујном, прегази све изложбене парадајзе и направи од њих просто пекмез, па онда скочи на неке цакове и најзад — ух, Господе Боже, и сад ме затресе грозница кад се

тога сетим — најзад, преврте једну ћерзонку кошницу и сву је, саће и пчеле, просу по лађи.

И сад настаде тек једна несрећа над несрећама. Рој се растури по целој лађи, и поче да јури путнике. Почесмо сви да пиштимо и да вриштимо, и да склањамо главе и руке. Где је ко могао и стигао турио је главу. Неки тамбураш на другој класи нашао комарник у коме стоји месо за кујну, па избацио месо, метнуо у комарник своје дете, закључао га и метнуо кључ у цеп. Поп надао дреку па се забио у кујну, а куварице пиште и терају га варјачама напоље. Господин Сима рачуноиспитач метнуо главу под сто. Капетан лађе се збунио па не зна где да метне главу.

На ћурана више нико и не мисли.

Најзад, истераше попа из кујне, а он, као најодважнији међу нама, викну:

— Браћо и сестре, спасавајте се у кабину, доле у кабину!

И сви полетеше доле. Доле међутим затекосмо четворицу већ са надувеним образима и пуну кабину пчела.

Шта ћемо сад?

Поп се опет стави на чело нас свију и грмну:

— За мном, браћо!

Послушасмо га сви и пођосмо за њим горе на палубу. Он напред поносно, као вођа побуњеника на каквој руској лађи а ми као војска за њим: госпа Ната, господин Сима, ја, онај тамбураш (ње-

гово дете сасвим мирно седи и доручкује у ко-
марнику) и још двоје или троје.

Поп стаде пред капетана:

— У име целог овог народа, молим вас при-
терајте лађу обали, да се спасемо.

— Немогуће!

— Како немогуће? — грмну поп.

— Овде се уз обалу не може пристати, пли-
ћак је.

У том писну поп, скочи за педесет сантиметара
у висину, задиже мантију, и стрпа обе шаке под
мантију.

— Надућу се као нико мој! — пишти сиромас
поп и чеше се.

У том писну и г. Сима, уједе га пчела више
обрве. Ја почех као луд да трчим по лађи; капе-
тана ујеле две одједанпут; тамбураш псује на сва
уста, ујела га пчела баш код доње уснице. Поп узео
хладну воду па се пљуска под мантијом, капетан
иде као луд по лађи, глава му већа од оних изло-
жбених бундева; тамбураш скаче с ноге на ногу а
обесила му се доња усна као у Хотентота.

У том излетеше из кујне са вриском и са наду-
веним образима куварице; један келнер сасвим из-
губио десно око, толико му се надуо образ, кон-
тролору се надуле и обе руке и образи. Сви, сви
се надули, још се само добро држим ја, госпа
Ната и оно дете у комарнику, који лепо виси обе-
шен о кров лађе.

Али дође и на нас ред. У један мах писну госпа
Ната и скупи сукњу међ ноге.

— Ју, ју, ју, ју, — поче збуњено госпа Ната.

— Симо, Бог те убио да те убије!

— Шта је забога? — пита господин Сима са
половином усне, јер му је друга половина надута.

— Нисам знала да су и пчеле безобразне жи-
вотиње — пишти госпа Ната.

— Је л' те ујела?

— Није него мили.

И госпа Ната отрча доле у кабину, да извади
пчелу, али се мало час врати.

— Не могу да је нађем.

И за дивно чудо, пчела остаде под сукњама
госпа Нате, али је не уједе.

— Ја то не разумем, — вели мени господин Сима.

— Можда пчела мисли да је ушла у кошницу.
Ви још можете бити срећан човек ако је пчела
почела да прави саће. Замислите само, задигне-
те жени сукњу код куће и вадите мед. Каква при-
вреда, каква економија!

— Па јесте, то може да буде — одговори г.
Сима у тешком болу.

Најзад приспе лађа са рањеницима у Београд.

Можете мислити какви смо изгледали, сви на-
дувени, свима затворено по једно око, а поп иде
раскорак као да на бурету јаше.

Ох, Боже, кад се свега тога сетим, мене и данас
грозница спопадне!

Годишњи зборови

Прочитајте само четврте стране наших новина, и ових у Београду и оних у унутрашњости. Сами позиви на годишње зборове са дневним редом: „Читање извештаја старе управе” и „Избор нове управе”.

Ту су ти банке, ту задруге, ту еснафи, па ту удружења и разна друштва. Све то држи своје годишње зборове у ово доба године. Закључени су и биланси, благајници се наоштрили разлозима, они што ће опонирати на годишњим зборовима већ шушкају по кафанама о неправилности рада управних одбора.

И каквих ту нема биланса. Има лепо, чисто израђених, писаних црним мастилом и калиграфским словима, ишпартаних плавим мастилом а она реч „свега” и главна сума исписана црвеним мастилом. Врло леп биланс, да ти је милина да га узмеш у руке. Али тепсија је ту, само пите нема; биланс лепо израђен, али пара нема.

Па онда има биланса израђених на рабошкој

основи, зарезан сваки издатак, па му не можеш крсна имена ухватити.

Па има ту дуплих књиговодства, па има прости, па има нотеса, па има оних наших књиговодства која се на збору овако расправљају:

— Па добро, благајниче, а шта је са оних двеста динара што сам ти о Ђурђев-дану дао?

— Којих двеста динара? А јест, то сам дао послужитељу Ђоки.

— Па јеси ли забележио негде?

— Нисам. Баш добро те ме подсети, ево, сад ћу да забележим.

И док тако иде на једној страни, на другој опет, услед великог броја оних који су свршили трговачку академију па остали беспослени, увукло се дупло књиговодство и тамо где му није место. Тако, на пример, бар тако чујем, и Материнско удружење уредило је своје књиге на основу дуплог књиговодства.

О Господе Боже, какве ли тек морају изгледати те књиге Материнског удружења на основи дуплог књиговодства? С леве стране се бележи „улаз деце” а с десне „излаз деце”. Хајд’ „излаз деце” то још разумем шта је, и ако у надзорном одбору Материнског удружења постоји и која бабица, лако ће ту страну оверити. Али шта му је то „улаз?”

И онда какав изгледа тај биланс. Извесно овако:

У готовини	21 дете
На дугу	9
Свега 30 деце	

И, ко му га зна, можда је чак израчуната и дивиденда, те на сваку чланицу управног одбора пада три фртаља детета. То би била лепа добит за годину дана рада, нарочито ако чланицама управног одбора Бог није дао од срца порода. Њихови би мужеви извесно били задовољни кад би за годину дана рада могли стећи и три фртаља детета.

Али није реч о билансима, реч је о годишњим зборовима.

Ја сам покушао да направим рачун, из којег би се видело колико пута годишње један Србин гласа.

Ево тог рачуна:

За избор скупштински, који се код нас хвала Богу сваке године обнавља, гласа једанпут годишње.

За избор општински опет једанпут.

За избор партијске управе опет једанпут.

Е, сад, сваки је Србин просечно у пет удружења, било то банка, еснаф или певачко друштво и ту гласа једанпут за избор управе. У току године

у сваком удружењу изјави управи неповерење, и ту гласа једанпут а затим гласа за избор нове управе.

Дакле, једно на друго, сваки Србин гласа шест пута годишње.

Носим се нешто мишљу, ако ми да Бог да једног дана будем министар финансија, да ударим порез на гласање. По један динар од једног гласања. А претпоставимо да је у Србији бар милион становника заражено потребом гласања. Замислите кад тај милион гласа шест пута годишње, то би било шест милиона, шест милиона. Таман довољно да се назида Народна скупштина.

А право би и било да се наша Народна скупштина назида на рачун наше болести за гласањем.

Кућне мазе

Човек је навикао да понешто мази. Има их који мазе своју жену, као што има жена које мазе своје мужеве, а има их које не мазе никог. Па ипак свака кућа има по неку мазу.

У најобичније мазе спадају: деца, кучићи, мачке и канаринке. Врло често ћете чути кад жена мужу каже:

— Слушај, ми немамо деце, па ми чисто празна кућа кад ти одеш. Купи какву тицу, на пример канаринку.

А никад нећете чути:

— Слушај, ми немамо канаринке па ми чисто празна кућа кад ти одеш. Удеси некако да дођемо до детета.

Или децу или кучиће или канаринку, тек свака кућа има по неку ситницу, колико да не би била глува.

'Ајд, баш да прегледамо све те врсте кућевних маза.

I. Деца. То су мала умиљата створења која по

некад личе на оца, по некад на мајку, а по некад ни на оца ни на мајку. Кад се мазе она се слатко смеју, а имају обичај и да се дерњају да ти уши заглуну.

Кад је једно у кући, отимају се о њега и отац и мајка, а кад их је више, гурају их и дотурају једно другом.

Док су сасвим мала, она су просто украс породични (без обзира на стање њиховог веша), а кад одрасту мало, они постају опасност за све што је стаклено у кући, почну да праве вашар и сваки трећи дан извлаче батине. Кад сасвим одрасту она постају опасност за сасвим друге ствари ван куће, и место да служе и даље као украс породице, они постају удес породице.

II. Мачка. То је друга врста кућних маза. Оне су умиљате и лукаве. Док су мале, играју се клупчетом, орахом и свачим што нађу на патосу. Спавају на газдином капуту, на газдаричином мантилу и уопште где год им дође згодно. И ако се радо мазе, ипак се не могу мазити у току целе године. Јануара и фебруара врло радо беже од куће и враћају се у таквом стању да свака газдарица кад их спази мора пљунути и рећи:

— Гаде један!

III. Канаринка. То су оне птичице што лепо певају и што пију воду из газдаричиних уста.

Колико ли сам пута ја у животу узвикнуо:

— Ах, да ми је да сам канаринка! — но разуме се у кући где је лепа газдарица и где нема мачака.

IV. Пси. То је четврта врста кућних маза. Разуме се, ту не рачунамо оне псе што дрежде ноћу у авлији, нити на оне што их држе удовице, јер их страх да саме заноће у кући. То су пси који имају своју службу; они су управо кућна послуга. Ја мислим на оне псе са малим никлованим литром око врата, које газдарица купа сваке суботе и које обично с газдарицом заједно стоје на прозору, па гледају публику која пролази и лају на сваког господина који неће да обрати пажњу на прозор.

Ето, то су четири врсте кућних маза. Разуме се, има и других по изузетку. Има их који држе папагаје, има их који држе кућне пријатеље, има их који мазе пилиће, има их који мазе јагње, све док му не осете дебљину око репа, а има их који мазе коње. Но ја више говорим о оним собним мазама.

Од ове четири врсте најчешће се употребљавају деца а најређе канаринке. Канаринке и мачке су најчистије мазе, а деца и кучићи најгоре. Због деце увек је у авлији затегнуто уже на коме се суши веш, а због кучића свако јутро газдарица износи нешто завијено у старе новине.

И нема куће без једне мазе бар. Ја их имам пуну кућу, ту су и деца и птице и мачићи и пси. Па поред свих имам још једну кућевну мазу. Ви знате ко је то; сећате се ваљда кога ја тако често помињем?

Мој двобој

Ја са увредама поступах сасвим као са готовим новцем. Примам их и дајем их и то сасвим као и код новца: теже га примам, а врло лако га дајем.

Завео сам чак и књигу у коју уписујем своја примања и своја дуговања. Баш сам сад о новој години закључио књигу за прошлу годину и испао ми је биланс врло повољан. Са стране примања имао сам свега три увреде мени нанете и то:

1. Увредио ме је мој кројач у једном писму које ми је упутио, а које је било врло безобразно написано;

2. Увредио ме је један извршитељ који ми је просто напао на кућу и ако се дотле нисмо ни познавали, и

3. Увредила ме ташта, јер је зашла по кућама и кога је год срела тврдила је да се ја нисам требао оженити; међутим ја и дан дањи осећам да сам требао.

Са стране давања имао сам четири увреде које сам ја нанео и то:

1.) Увредио сам једну девојку коју сам волео па сам се после другом оженио, као што је то већ наш народни обичај. Уосталом, ово није дуг из прошле године, већ прелази кроз моје књиге из године у годину;

2.) Увредио сам једног краља;

3.) Увредио сам једног пријатеља коме нисам дао сто динара на зајам, и

4.) Увредио сам једног господина коме сам казао да је „магарац”.

Дакле, кад сам закључио књигу, изашло је са стране примања три увреде, а са стране давања четири. Кад се давање изравна са примањем онда се по три увреде са сваке стране бришу и у билансу остаје свега једна по којој ја дугујем.

И то је онај мали сувишак на страни давања, онај господин коме сам ја казао да је „магарац”.

Ја сам ту увреду хтео да пренесем у књигу за ову годину па да је у току године одужим, али је тај господин био врло нестрпљив, послао ми је сведоке. Замислите, послао ми је сведоке!

Како је у Србији двобој врло озбиљна ствар, можете мислити како су ми се пресекле ноге кад су ми се јавила два господина као сведоци. Тако ми се појавише у памети слике свију мојих пријатеља и познаника који изгибоше на двобојима и, разуме се, подузе ме неко непријатно осећање.

— Господине — рече један од сведока, вадећи неку хартију из џепа — дужан сам најпре да вам покажем наше пуномоћје.

— Та оставите се, молим вас. Нећете ми ваљда пописивати ствари па да показујете пуномоћје.

— Е, па лепо, господине — узне сад други сведок реч — остајете ли при томе да је наш пуномоћник магарац?

— Па, молим вас, то је сасвим његова ствар и ја сам мишљења да се ни ја ни ви не мешамо у туђе приватне ствари.

— Да, али то није ваша приватна ствар.

— Него?

— Па то је јавна ствар.

— Како, зар је то јавна ствар да је он магарац?

— То јест — узне опет сведок — увреда је јавна.

— Није молим вас — браним се ја.

— Јесте, господине, ви сте њему рекли у кафани да је магарац, и то сте му казали пред три лица која то својим сведоцима тврде.

— Видите, у томе и јесте сва погрешка. То нису три лица, већ три његова пријатеља који га исто тако добро познају као и ја.

— Свеједно, господине, ви нисте смели нашем пуномоћнику на јавном месту рећи да је магарац.

— Да, видим да сам погрешно, требало је то њему у четири ока казати.

— Дакле, ви се извињавате? — кликну први сведок.

— Како се извињавам?

— Па тргнућете реч натраг.

— Драге воље, Сасвим, зашто би долазило до двобоја! Тргнућу реч, не морам ја то њему јавно рећи, ја могу остати само при мом тврдом уверењу да је господин магарац.

— То ви онда не трзате реч? — намргоди се други сведок.

— Трзам је, господине.

— Али тргните и ваше уверење.

— Ето ти сад, како ћу да тргнем уверење?

— Тако, тргните га.

— Немогуће, господине, како се може уверење тргнути?

— То ви онда примате двобој? — рече свечано први сведок.

— Ама не примам га, ко вам каже да га примам — узех ја да се браним, али сведоци почеше да ми доказују како је то ред, како позив треба да примим, како је то чак врло лепо погинути у двобоју и тако уопште почеше да ми гутирају целу ствар.

Кад сам ја и даље почео упорно да браним своје гледиште да нема смисла гинути за љубав једне магареће афере, сведоци ме замолише да им пошаљем своје сведоке и одоше.

Можете мислити како ми је било тог дана.

Падао сам на хиљаду лудих идеја и ни код једне се нисам могао скрасити. Најзад, кад сам видео да ће до двобоја морати доћи, ја сам пао на најсрећнију идеју на коју сам могао пасти. Разјурио сам се по Београду и на све стране распитао о кредиторима мога противника, нарочито о онима од којих он годинама бежи. И нашао сам их: једног кројача и једног кафеџију. Дужан им је велике суме још из 1902 године и бежи од њих као ђаво од крста. Не сме да прође улицом где су њихове радње, а кад их из далека спази, он бежи у побочну улицу.

Одем и преставим им ствар. Нису одмах ствар схватили, нарочито кројач. Прво и прво, он не трпи пуцање, о Божићу чак носи памук у ушима, а друго и друго, он се боји да ја свог противника а његовог дужника не убијем; међутим он то не би био рад.

Једва сам га убедио да до тога неће доћи, заклео сам му се да ћу ја пре појести револвер но што ћу убити човека који кројачу дугује 6646 динара; уверавао сам га да ја потпуно појмим да таквог човека треба пошто пото сачувати у животу и најзад сам преломио кројача.

Разуме се до двобоја није могло ни доћи. Чим је мој противник сазнао да сам ја за сведоке изабрао два његова кредитора појмио је одмах ситуацију.

За њега је било свега две могућности: или да

га погодим или да он мене погоди, а њега да ухвате кредитори. И у једном и у другом случају он би изгубио двобој.

Одмах је настало измирење. Његови су сведоци били врло попустљиви док су моји одлучно тражили двобој. Ни кројачу ни кафеџији није се допадало то што он попушта. Они су пошто пошто тражили у моје име двобој, пристали су чак макар и да не дође до пуцања, али да се на лице места свакојако изађе. Међутим мој противник баш то није хтео, он се баш тога клонио да изађе на лице места.

Најзад његови сведоци толико чак попустише да су ми дозволили да ја останем при своме уверењу да је мој противник магарац, само да то јавно не кажем.

Е, на то сам већ морао пристати и тако је двобој уклоњен и од тога доба ја о моме противнику имам, на основу утврђеног споразума, уверење да је он магарац; само то нигде јавно не казујем.

Младенци

Мени још никако није јасно, зашто младенци падају на дан четрдесет мученика. Има ли то какве везе једно с другим?

Друга би ствар била кад би свако брачно доба имало свој дан у календару. Онда би младенци, тј. они који су се тек узели, прослављали „вериге“ које падају 16 јануара. Па би после једно годину дана један по један од новоожењених почео да прославља. На пример, господин Воја би узео за свој празник 16 фебруар, дан мученика Памфила, господин Света би опет узео за свој празник 6 март, дан Јована Многострадалнога, а г. Тома би узео рецимо 11 јануар, дан Преподобног Теодосија.

Па кад би се набрало подоста њих, који тако славе поједине дане, онда би се одвојили у поједине групе. Једна би група узела рецимо 6 март, четрдесет и два мученика у Амореји; друга би група узела 9 март, 40 мученика; трећа би група узела можда 10 јули, четрдесет и пет

мученика у Никопољу; четврта би група извесно узела 7 новембар, тридесет и три мученика метилинских; па онда пета група би узела рецимо 29 новембар, Парамона и три стотине и седамдесет мученика.

И тако би се људи лепо распоредили по календару, па би свако имао места да прослави своје мучеништво. А кад би се намножио род филистински, кад би после десет година брачног живота било толико много мученика да већ не би било места за њих у календару, тада би све стрпали у једну групу те би славили свој брачни живот 28 децембра као двадесет хиљада мученика никомидских.

Ето, тако би то могло бити кад би нешто било реда у календару, али овако, кад већ немамо неког реда, нека слави шта ко хоће, као што су јуче овогодишњи младенци прославили свој дан.

Имао сам грдне муке јуче са господин-Томом. Он је, знате, матор нежења, али радо се даје позвати на свадбени ручак. Готово о свим свадбама видећете га, лепо избријана, насмејана лица, са добрим апетитом и искреним жељама за младенце, једе свако јело које се на сто донесе.

Али је он зато и пажљив према њима. О јучерашњем дану сваком пошаље по какав дар. Још се нисам ни обукао јуче ујутру, а он ми је већ дошао да моли за нешто.

— Знате, рад сам да уз сваки дар пошаљем по једно писмо, али онако лепо састављено писмо.

— Па?

— Па то бих вас молио да ми ви саставите то писмо.

Можете мислити какво ми је задовољство учинио. Ја никад у животу не умем паметно да напишем никакву честитку нити изјаву сажаљења. Али ме он окупио те сам морао попустити.

— Па добро, шта на пример шаљете коме?

— Па ето, младој госпођи Даници шаљем штоф за једну хаљину.

— Лепо.

Седнем па му на једвите јаде саставим писмо, које је гласило:

„Честитајући вам данашњи празник младенце, шаљем вам овај штоф за хаљину са жељом да га што пре поцепате”.

Био је врло задовољан саставом. Питао ме је само:

— А како за остале, јер ја шаљем неколико дарова разним младенцима код којих сам ове године био о свадби на ручку?

— Па, тако исто, напишите тако исто.

И он оде кући задовољан, те преписа писмо у пет примерака.

Пошаље госпођи Даници штоф за хаљину и горње писмо.

Младој госпођи Софији пошаље лепо укоричену

књигу „Кувар” и писмо које гласи: „Честитајући вам данашњи празник младенаца, шаљем вам овај кувар са жељом да га што пре поцепате”.

Госпођи Наталији послао је своју фотографију и писмо које гласи: „Честитајући вам данашњи празник младенаца, шаљем вам ову фотографију са жељом да је што пре поцепате.”

Госпођи Олги послао је један државни лоз и писмо које гласи: „Честитајући вам данашњи празник младенаца, шаљем вам овај државни лоз са жељом да га што пре поцепате”.

Најзад са госпођом Мицом хтео је да се пошали, јер је њен муж господин Јеша врло шаљив човек. Њој је послао пљуваоницу и још нешто што се држи под креветом и уз то писмо које гласи: „Честитајући вам данашњи празник младенаца, шаљем вам ове две ствари, са жељом да их што пре поцепате.”

Ето тако је г. Тома јуче разаслао своје дарове, а јутрос је дошао да ми се похвали како је све лепо свршио.

Ја сам јуче само писмено честитао младенцима. Нисам им слао никакве дарове. Као велим, сад одмах после свадбе нису ничег жељни. Боље је доцније да их обрадујем.

Интервју са Св. Савом

Један наш писац довео је Св. Саву доле на земљу и, чини ми се, провео кроз Вишу женску школу. То међутим није учтиво. Данас се човек диже на ноге министрима, начелницима министарстава, народним посланицима па их интервјуише, а како не би једноме свецу.

Осетио сам врло велику потребу да проговорим реч две са Св. Савом и, дабоме, нисам њега позвао овамо већ сам ја отишао к њему. Претставио сам му се и изјавио жељу да с њим говорим о питањима која су на дневном реду.

Тај наш разговор текао је отприлике овако:

Ја: (Пошто сам прво пред вратима његове канцеларије отпевао: „Ускликнимо с љубављу”, улазим и дубоко се клањам): Ја сам новинар из земље Србије, знате оне земље за коју се у вашем тропару каже: „пуна јеси кошнице”.

Св. Сава: Тако, мило ми је. Седите. Баш сам рад да чујем мало новости из те интересантне земљице.

Ја: О, молим!

Св. Сава: Тако, на пример, шта је са мојим пепелом?

Ја: Одмах сам мислио да ћете ме о томе питати. Видите, засад је историјски утврђено да је ваш пепео разнео ветар.

Св. Сава: То сам знао, него је ли утврђено место где је то било?

Ја: Засад још није, али имамо времена за то, јер знате ми много боље решавамо историске догађаје и датуме, кад се мало удаљимо од њих. У осталом ви бисте нам учинили велику услугу кад бисте хтели рећи где је то било. Реците ми, молим вас, а зашто би ви то и крили од свога народа?

Св. Сава: А ради сте ваљда да тај историјски факат ви први расветлите, како би стекли квалификације за академика.

Ја: Боже сачувај. Какав академик! То се код нас у Србији не рентира. Али сам рад, знате, да знам где сте били спаљени па ту у близини за времена да купим плац.

Св. Сава: Ето ти сад, а што ће вам плац?

Ја: Па знате, постоји намера да се у Београду подигне велелепни храм на оном месту где сте ви спаљени. Па онда, разуме се, ти ће плацеви покупити.

Св. Сава: А дакле, мисли се одиста на то да се подигне катедрална црква?

Ја: Мисли се најозбиљније.

Св. Сава: Па што се не диже?

Ја: Е, па знате, код нас се такве ствари најпре десет до петнаест година „озбиљно мисле”. Тако на пример код нас се „озбиљно мисли” да се подигне Народна скупштина, па се „мисли озбиљно” да се назидају школе, па се „мисли озбиљно” да се назидају министарства, и уопште има једно педесет година како ми у Србији изгубосмо мислећи озбиљно о свему и свачему, па од тешких мисли просто немамо кад ни да приступимо остварењу свега тога.

Св. Сава: Чекајте, чекајте! (Ослухује) Чујете ли ви неку ларму оздо са земље и то баш из Србије?

Ја: Шта ће то бити? Осим ако Народна скупштина не држи седницу.

Св. Сава: Зар данас?

Ја: А да, имате права, данас је ваша прослава. Сва деца широм Србије и Српства певају: „Ускликнимо с љубављу”.

Св. Сава: А певају ли то деца и кад одрасту?

Ја: То је код нас у Србији сасвим лепо удешено. Док смо мали певамо: „Ускликнимо с љубављу”, а кад одрастемо ми певамо ону другу половину тропара: „Пуна јеси кошнице”, и не само што то певамо већ у ту пуну кошницу и завлачимо прсте.

Св. Сава: Како?

Ја: Па тако, завлачимо да извучемо из ње

или државну службу, или какав зајам из Класне Лутрије, или државну стипендију, или какву лиферирацију, или бар концесију.

Св. Сава: Да, али зато бар настављате мој наук, дижете школе.

Ја: Ах, ви то мислите по ономе: „Дижете школе, деца вас моле”. А не, ми се сад држимо сасвим другога принципа: „Затварајте школе, министри финансија вас моле”. Знате, ви сте живели у једно сасвим наивно доба кад је снага народна удружена са просветом користила земљи и величини народној и државној. Е, али ми сад нисмо тако наивни. Знате, просвета је просвета, ама буџет је буџет. Нека нас Бог подржи само овако мудре и ваљане, па ћемо кроз коју годину затворити чак и оне школе које сте ви још у тринаестом веку отворили.

Св. Сава: Баш бих радо загледао мало у тај ваш буџет да видим шта трошите на просвету.

Ја: О, молим, послаћу вам један егземплар пројекта буџета који се сад налази пред Народном скупштином па ћете се уверити да српски Пијемонт, да Краљевина Србија, троши исто толико на просвету колико сте ви још у тринаестом веку трошили.

И тако смо се растали, а ја сам већ данашњом поштом послао пројекат буџета Св. Сави да га чита у исто време кад се о њему расправља у Народној скупштини.

Интервју са Синан-пашом

— Слушајте, Бен-Акиба — рече ми одјутрос уредник — ви сте прошли пут интервјуисали Светог Саву. Мислим да би у реду било чути мишљење и противне стране. Тако се увек практикује у новинарству.

— Мислите да би можда требало да интервјуишем Синан-пашу?

— Па можда не би било згорег.

— Молим, учинићу као што желите!

И одмах после овога разговора отишао сам у овдашњу џамију да ми визирају легитимацију те се упутио Синан-паши.

Примио ме је врло срдечно и разговор је између нас текао овако:

Ја: Сабанајр' олсум, паша-ефенди.

Синан-паша: Ошћелдум, ефенди!

Ја: Ошбулдум.

Синан-паша: Отурс'нс, ефенди!

Ја (Пошто сам од својих ногу направио шамлицу и сео на исту): На првом месту, ја вам доносим поздраве од Др. Воје Кујунџића.

Синан-паша: Воја Кујунџић? Однекуд ми је познато његово име?

Ја: Па то је ваш најоданији последник. Он се међу првима придружио вашем покрету за спаљивање мртваца.

Синан-паша: Ах, знам сад! Па како му иде?

Ја: Засад сиромас није још успео никога да спали.

Синан-паша: Па да, кад он чека благослов од митрополита. Реците му, молим вас, да се социјалне реформе никад не врше с благословом. Да сам ја чекао на благослов, не бих никад спалио Св. Саву.

Ја: Е, сад смо наишли на праву тему. Ја баш о томе спаљивању желим да говорим са вама.

Синан-паша: Бујрум, ефенди.

Ја: Хтео бих на првом месту да знам: гризе ли вас савест за то дело?

Синан-паша: Боже сачувај. Никад човека не може гристи савест кад учини добро дело.

Ја: А ви сматрате да сте учинили добро дело?

Синан-паша: Да, вама Србима учинио сам добро дело.

Ја: Не разумем.

Синан-паша: Па објаснићу вам. Да га ја нисам спалио он би почивао и данас у гробу. Је ли тако?

Ја: Тако је!

Синан-паша: Али питам ја вас, да ми кажете искрено колико би се пута он досада преврнуо у гробу због вас?

Ја: А зашто ви мислите да би се наши свеци морали превртати у гробу због нас?

Синан-паша: Па погледајте мало шта се ради у цркви, а шта у школи. Прелистајте мало приватна житија ваших владика; завирите мало у синодске поверљиве архиве.

Ја: Знам, ал' ми ипак Светога Саву ценимо, поштујемо и величамо.

Синан-паша: Ко, ви? Еј, благо њему по вашем поштовању! Па хоћете ли, болан, да вам покажем списак свих оних који су одликовани орденом Светога Саве. Код вас начелник срески изврши изборе по вољи министровој и добије орден Св. Саве; писар ухвати кесароша, добије орден Светога Саве; ватрогасац угаси ватру и добије орден Светога Саве; госпођа има мужа министра и за ту заслугу добија орден Светог Саве; кафеџија спреми добар банкет после каквог партијског збора и добије орден Светога Саве. И ви још смете рећи да поштујете успомену Светога Саве. Дигли сте на мене дреку што сам га само једанпут спалио, а ви га спаљујете сваки час. Право да вам кажем, ја сам чак очекивао да ћете ми послати какву депутацију.

Ја: Да вам саопшти ваљда избор за почаснога члана друштва „Огањ”?

Синан-паша: Ах, не то, али да ми благодари што сам затурио гроб Светога Саве.

Ја: А, збиља, кад је о томе реч: бисте ли били тако добри да ме обавестите на коме сте месту спа-

лили покојнога свеца, јер се код нас покрвише историци и кућевласници око тога питања.

Синан-паша: Не вреди да вам кажем јер ћете га ви заборавити. Ви сте Срби прави мајстори у губљењу гробова својих великих људи.

Ја: То је истина. Само, још једно питање паша-ефенди!

Синан-паша: Молим?

Ја: Да ли можда и ви ускоро не очекујете одликовање орденом Светога Саве?

Синан-паша: Није искључено. То ми се може врло лако десити.

Ја: Честитам вам унапред.

Синан-паша: Ејвала!

После овога љубазнога разговора ја се дигох, а Синан-паша ме испрати све до капиџика и, сти-скујући ми руку при растанку, добаци:

— Поздравите ми Др. Воју Кујунџића!

Сапун

Необичан наслов. Не може се никако рећи да је сапун на дневном реду, да је то онако актуелно питање, да би се о њему дало што рећи. Оно, истина, у политици сваки час неко некога насапуни, али како су у последње време политичари почели један другог да брију и без сапунице, то је сапун и ту сишао с дневног реда.

Не би се дакле имало шта писати о сапуну, утолико пре што ја сматрам за врло ситну ствар малер г. Трајанов, који је пре неки дан мезетисао уз пиво берберски сапун место Годомина Драшковићевог.

О таквим приватним малерима појединаца нећу да пишем. Зашто бих износио на јавност оно што се десило у ужем кругу. Ја мислим да говорим о сапуну као друштвеној појави.

Разуме се, вама ће изгледати чудновато, како може сапун, скуван од сала и соде, бити друштвена појава.

А међутим може. Сапун има две врсте осо-

бина тако потребних за наше друштво и те особине га чине друштвеном појавом.

Ево тих особина.

ПРВА ВРСТА:

1. Лако се пени.
2. Лако исклизне из руку.

ДРУГА ВРСТА:

1. Њиме се пере образ.
2. Њиме се перу руке.
3. Њиме се пере прљав веш.

Прва врста сапунских особина сасвим је обична, свакодневна. Ко се све код нас не пенуши, ко се све код нас не накити сапуњавим мехурима, чији све реноме и политички и литерарни није обична сапуњавица у коју кад дунете а ви је просто разнесете.

Што више сапуњавице то више гласа, то више имена, то већи положај. Представите наше друштво као једно мало море кроз које гамижу, пењу се на површину и падају на дно типови и карактери. А ви знате да се у води лаки предмети пењу на површину, а тешки падају на дно. Отуда и видите код нас људе са празном главом како их вода износи горе, на површину. Њима њихова празна глава управо служи ономе истом, чему невештим пливачима служи сува и празна тиква, коју привезу уз тело да би их одржавала на површини. Оту-

да није ни чудо што је код нас поникла реч: „Треба имати само што веће оно чим се седи да би се могло сести на што већу столицу”.

Мехури, мехури, сапуњави мехури уздижу се код нас, уздижу се својом лажном светлошћу и својом празнином, и ето, то је прва особина сапуна, као друштвене појаве, што се он код нас, у нашем друштву, врло лако пени, врло много мехурића даје.

Друга му је особина, рекох, што лако исклизне из руку. И то је у нас честа појава. Ко се све код нас не исклизне из руку. И партијски човек, таман мислиш да се ухватио — исклизне; и жена — таман мислиш да ти је верна — исклизне; и разбојник — таман суд мисли да је прибрао све доказе — исклизне.

Клизамо, клизамо сви на овој клизавој, сапуњавој стази коју су нам припремили наши оцеви и коју ћемо ми још боље углачати за наше синове.

Па онда оне друге врсте сапунских особина.

Колико је све опрано њиме, разуме се, само опрано, јер мрље ипак остају. Сапун не вади и мрље — загледајте само, ако имате здраве очи, ако не употребљавате наочари, загледајте мало боље у образе лица која пролазе крај вас.

Загледајте министра, загледајте народног посланика, загледајте чиновника, а загледајте и жену, па ћете видети да су то прани образи, прани и рибани.

Замислите само колика је ту заслуга сапуна као друштвене појаве.

А њиме се перу и руке. Ви знате да је још Пилат први опрао руке од једног злочина. Он је тада уједно увео у моду прање руку. И кажите ми ко је то од тада па до сада који не пере руке од онога што је учинио? Погледајте на живот наших политичких партија, па видите само како се једна за другом одричу онога што су учиниле у прошлости. Погледајте људе који се одричу пријатеља, уверења, начела, одричу имена, свега, свега, свега. Код нас је настало једно опште прање руку и ето где сапун, као друштвена појава, има управо најширу употребу.

А већ о прању веша и да не говоримо. Прљавог је веша толико у нашем друштву, да је сапун, више но ма где, насушна потреба. А кад је већ насушна потреба, право је и да вам објавим рецепт како се сапун кува.

Дакле: Треба узети две киле карактера па добро измешати са једном килом племенитости, и све то искувати на јакој ватри у води која треба да је добро засољена савешћу.

Ето то вам је рецепт.

Је л' те да сам данас нешто пакостан? Не знам шта ми је, одјутрос сам се ружно дигао из кревета.

Опструкција

Чим прочитају жене горњи наслов, знам да ће рећи: „Ено га опет, е баш нас тај човек не оставља на миру!”

А међутим, и поред тога што би се под горњим насловом могло и о женама писати, ја их не мислим чак ни поменути.

Данас мислим да вам пишем о опструкцији, парламентарној опструкцији.

Ви ваљда знате да ми нисмо једина земља на свету која има устав и парламент. Имају их и све остале напредне државе, као што су Русија, Црна Гора, Абисинија, Персија итд.

Е, дакле, у Персији постоји устав, постоји шах, постоји влада, постоји скупштина и у скупштини постоји бифе.

То уосталом није никакав специјалитет персијски: у свакој уставној земљи постоји скупштински бифе и у свакој уставној земљи народни посланици, за време седница или за време дугачких говора, тркну у бифе и гуцну по штогод.

Е, дакле, у персијском парламенту био је на дневном реду, ту пре неки дан, законски предлог о дегенецима. Влада је хтела тим предлогом да узакони питање о дегенецима. Она је захтевала да се владиним приврженицима ма за какву кривицу не може ударити више од двадесет и пет дегенека по табанима, с тим да се после извршења морају свакоме намазати табани зејтином. Онима, међутим, који припадају опозицији може се ударити и педесет дегенека и не морају се мазати табани зејтином.

Разуме се да је опозиција, без обзира на странке, гракнула као једним гласом, па кад није могла легалним путем да сузбије намеру владину за доношење овога закона, удари у опструкцију, држећи бескрајне говоре. „Кратка питања” и „дугачки говори” трајали су скоро петнаест дана, док најзад шах персијски не призва владу и не изјави јој жељу да би опозицији требало што год попустити.

Влада узе да се саветује. Министар правде Наср-един био је мишљења да би се број дегенека за опозицију могао спустити од педесет на четрдесет.

— Тиме би показали нашу готовост да изађемо у сусрет жељама опозиције — додао је Наср-един, министар правде, погладивши се задовољно по бради што је умео да избаци тако лепу фразу.

— Ич ти не ваља та реч — рећи ће му на то министар просвете Музафер-един — ја им не бих

толико попустио, доста је ако пристанемо да се и њима намажу табани зејтином пошто извуку дегенеке. Ето, толико можемо да учинимо, колико да се не каже да нисмо савремени.

Министар председник прихвати овај предлог, уз њега пристану и остали и тако се реши да се опозицији попусти утолико, што ће се пристати да се и њима намажу табани зејтином кад извуку дегенеке.

Оба крила опозиције, од којих је једно, крајњи левичари, сасвим било противно дегенецима, а друго, опортунисте, пристајало у начелу на дегенеке, али да буде једнак број како за владине људе тако и за опозицију; оба дакле та крила остану и даље при опструкцији и почну је сад тек свом жестином терати, држећи све бескрајније и бескрајније говоре. Забрину се шах, забрину се влада, забрину се већина, забринуше се владини приврженици, забринуше се чиновници, а један једини човек у Персији безбрижно и задовољно се смеши. То је онај што држи скупштински бифе. Он задовољно трља руке и мисли у себи:

— Бог да поможе. Четири пет оваквих дугачких седница, пет до шест говора дневно, па постадох ја богат човек.

Министарство једнако држи седнице и размишља се: шта ће и како ће, док једног дана министар полиције Нуредин Бин Али не ускликну весело:

— Нашао сам!

— Шта, тако ти Алаха! — ђипише сви министри са миндерлука, мислећи да је Нуредин нашао какву нову страну банку код које би се могао закључити још један зајам.

— Е? — учини председник владе Насрадин Бин-Вефир.

— Јесте, ефенди, и молим вас да ме саслушате. Сви начуљише уши.

— Овај човек што држи бифе то је владин човек?

— Па дабоме — одговори председник министарства — у свим уставним земљама бифе се даје владином човеку.

— Врло добро. Ја сам набавио пет ока ринкуса и то има да се стави њему на расположење.

— Што ће му, Алаха ти? — пита радознало Наср-един, министар правде.

— У сваки шербет који наручи опозиционар, он мора да сипа по пет капи зејтина.

— Па онда? — гурка се да чује Музафер-един, министар просвете.

— Па онда чик му га да ко држи од њих дугачке говоре!

— Ха, ха, ха, ха! — удари задовољно у смех министар председник — нек сипа море и десет, па да не могу ни кратка питања стављати.

— Хи, хи, хи! — ударише сви министри у смех и изгласаше да се сипа по десет капи.

Сутрадан пре почетка седнице сабили се сви посланици у бифе, те се поткрепљују шербетом и локумом. Једва на једвите јаде поче седница.

Прво се диже најљући опозиционар Аср-един да стави једно кратко питање.

— Питам министра председника, је ли истина да је шах добио кијавицу, али се то од народа крије?

Чим он сврши питање, а диже се министар председник да демантује, као што у свим уставним земљама министри председници демантују све што се упитају. Таман он зине, а Аср-един, најљући опозиционар, поцрвене као алева паприка и суну кроз салу те обори успут једног скупштинског слугу.

— Зашто Аср-един-ефендија бежи од одговора? — пита министар председник, и погледа испод ока Нуредин Бин-Алију, министра полиције.

— Има реч Хаки-ефендија — звони председник скупштине.

— Нека, хвала, доцније... — маше руком Хаки-ефендија и јури кроз салу напоље.

— Има реч Шимахи Бин-Мохамед — вели председник.

— Ено га у авлији! — виче већина.

— Има реч Бахри Бин Надир.

— Ено га у авлији! — виче већина.

— Има реч Ели Бин Ели — звони председник.

И Ели Бин-Ели се значајно диже.

— А — а — а! — учини цела скупштина, јер се већ од два три дана говорило по Техерану да ће Ели Бин-Ели говорити више но Драгиша Лапчевић у српској скупштини.

Ели Бин-Ели се накашља, а министар председник се наже министру полиције и упита га шепатом:

— Је ли испио?

— Двадесет капљица — одговори овај.

— Ефенди — поче Бин-Ели-ефенди, па се човек збуни, па стиште с говорнице и поче још у скупштини да дреши чакшире.

И, после пола сата, цела је опозиција чучала око скупштине, а већина изгласала закон о дегенцима.

Ето тако се доскочило опструкцији у Техерану!

*

Ама што ја ово причам баш ових дана, да се когод не користи овом причом!...

Балканска изложба

Енглези су велики мученици и паћеници. Мученици су што су робови своје оригиналности, а паћеници што су робови своје ортографије и прононсијације. Чим вам се каже: Енглез, ви, је л' те, да морате замислити човека са карираним капутом и панталонама и дебелим ђоновима на ципелама, а чим чујете како Енглез говори, ви му се просто дивите и чудите како се тај човек мучи и петља са својим рођеним језиком. Да би вам било јасно колико сироти Енглези петљају са својим језиком, морам вам изнети два три примера. Они пишу, на пример, Биконсфилд, а изговарају Шекспир, или пишу: гума, а изговарају ластик, или пишу: „Окупација Египта”, а изговарају „Велика Британија”.

Али нас се не тиче та њихова мука са језиком, тиче нас се више њихова оригиналност.

Замислите само, сем карираних панталона и дебелих ђонова, њима је пала још једна оригинална идеја на памет, а та је: да приреде балканску изложбу.

Да ми је да знам само шта би то ми, Балканци, занимљивог могли изложити, мањ ако не очекују да им пошљемо турски устав, грчку флоту, црногорски буџет, бугарски закон о универзитету, гађе кнеза Фердинанда од 3 јануара ов. год. и најзад српски парламент заједно са зградом. А осим тога да им за етнографско одељење пошљемо једног комиту српског, бугарског и грчког и једног турског заптију коме је миршштетски уговор поверио извођење рефорама у Македонији.

То би одиста била занимљива изложба, али ја не верујем да би се то могло учинити. То би се могло постићи само у случају кад би све балканске земље биле у споразуму. Али како је споразум балканских држава теже постићи но пронаћи северни ледени пол, како се, тражећи тај споразум као оно северни пол, многе лађе већ разбиле, многе политичке експедиције изгубиле па им се не зна ни трага ни гласа, то ја и не верујем да ће га ма кад моћи бити. Јер, најзад, кад би се на Балкану постигао споразум, то би већ био довољан изложбени предмет за Лондонску изложбу.

Е, па кад је тако, онда настаје питање: шта ког врага да изложимо на Балканској изложби?

И ја сам дуго лупао главу са тим питањем, па сам, бар што се нас Срба тиче, дошао на мисао да изложимо ми српски стомак, упоредо са народном кујном.

Ја мислим да би то изазвало огромно интересовање оне нације са карираним панталонама: од јутра би се до мрака тискао свет и гледао и чудио и дивио.

Али вам одмах морам рећи како ја то замислих: У једном нарочитом павиљону, за једним столом, седео би један брат Србин и јео би, јео, као што ми обично једемо и то овим редом:

У осам сати ујутру за пет динара бурека.

После бурека две бозе.

Одмах у осам и по двадесет ђевапчета и чаша вина.

Затим кафа и цигарета.

Око десет сати једна ђулбастија набиберена, напакрена, са луком.

Око десет и по попио би једну флашу расола ради поправке стомака. Разуме се расола, са паприком мехуном.

Око једанаест сати једно пет рубова као мезе за пиво, а кад би испио два пива узео би краставац из воде да би могао прећи на ракију.

Затим би се налактио и почео ручати ђувеч са овнујским месом и одмах затим једно три четири кришке гибанице.

Е, после тога, дабоме, један литар вина, после чега би брат Србин отспавао један сан.

После спавања, да би пресекао, узео би једну главицу кисела купуса, исекао би, прелио зејтином, растресао би три паприке мехуне и још би,

колико да цела ствар добије лепу боју, осолио мало и алевом паприком. После би испио једну па другу, па трећу, па четврту кафу и онда отпочео мезе за предвече. За пет динара пршуте, једно четири пет цреванца, три четири руба и два три печена јаја.

Па онда тек настаје вечера.

Ја сам сигуран да би овај српски стомак не само привукао општу пажњу на изложби, но би однео и победу као најинтересантнији изложбени предмет.

Можда би се чак десило и да буде одликован, што уосталом не би било необично, јер код нас то не би био први стомак који је добио одличје.

Једно би се још могло десити: како су Енглези хуманитарни народ, они би напустили и невоље у Македонији и глад у Јапану и револуцију у Русији, па би се zaloжили и образовали хуманитарну лигу за спасавање српскога народа који ће пропасти због свога стомака.

Споменица

Ја не знам ко од вас већ није страдао због те споменице. Одете сасвим невинно у посету, одете да се видите или са ћерком или са мајком, како где. Седнете, послуже вас најпре слатким, изнесу вам затим кафу, па тек, као треће послужење, изнесе вам госпођица споменицу.

— Да ли би били тако добри, господине, да ми запишете што у албум?

— О, молим, драге воље!

Утрапе вам албум и донесу умочено перо, и сад настану тек јежеве муке. Три вам се пера осуше и опет умоче у мастило, али вам ништа паметно не пада на памет. Лакше вам је у том часу измислити машину за штрикање чарапа; лакше вам је измислити где би могли узајмити хиљаду динара, него се сетити ма чега паметнога што би требало записати.

И, разуме се, у таквом случају запишете први стих који вам падне на памет, који сте пре неколико дана записали већ у албум какве друге

госпођице, или који сте прочитали у албуму какве друге госпођице.

Ах, тај албум наших госпођица, то вам је права напаст. Боље вам је дати потпис на меницу но записати што у тај албум. Најзад, код потписа на меници може се десити случајно да меницу изистински исплати акцептант. То не бива обично, али се врло често дешава. Па најзад и ви баш да платите, верујте да ћете је платити са мање интереса но што га плаћате због оне глупости коју у албум запишете. Ви и не знате можда како глупост вуче велики интерес. Учињена глупост још како тако, двадесет до двадесет и пет од сто, али написана и потписана глупост може да вуче и сто на сто интереса.

Претурите само споменицу какве госпође у коју сте, рецимо, пре осам или десет година записали што год, па да видите како ће вас облити румен стида.

Једина је још утеха што се те споменице не држе дуго. Оне живе са девојаштвом и умиру са девојаштвом.

Баш прекјуче, о Новој Години, правио сам посету госпођи Јулки. Ово је њена прва нова година коју дочекује у својој кући; тек је осам месеци удата.

Пожелио сам јој све лепе жеље које се младој дами, прве године удатој, могу пожелети и ћаска-

ли смо о разлици између удате жене, у првој, па у другој и трећој години. И док је она изашла да ми скува кафу, ја сам међу календарима, на огледалу, нашао њену споменицу. Њену девојачку споменицу.

Разгледао сам је. Има 72 стране. Првих 28 страна испуњених записима, почев од записа гимназиста и јуних с потписом „твоја искрена другарица” па све до потпоручника, разних секретара, рачуноиспитача итд. Последњи је, разуме се, потпис њеног данашњег мужа, као последњег потписника на меници који, и ако је последњи потписан, први плаћа цех.

А тад је настала удаја и споменица је завршила своје. Већ на 29 страни, можете читати писалком исписан руком госпође Јулке рецепт за комисброт.

„Колико су тешка 4 јајета, толико брашна и толико шећера. На то додати још 2 јајета. Прво умутити 6 жуманцета са шећером, па додати брашна и пену од 6 беланцета. Воће треба исећи и то: 50 п. д. пистације, 50 п. д. цитроната, коре од поморанџе, сува грожђа, лешника, ораја, смокве, китинкеза, то све по једну осмину киле. То метнути заједно са брашном и пеном, добро измешати и тада пећи”.

А мало даље, на тридесетој страни, видите опет руком госпођа Јулкином:

Фунта свећа	8 гроша
Литра гаса	3 „
Алеве паприке	1 грош
Зејтина	6 „
1 кило говеђине	4 „
Пишла першуна	1 „
Пиринца	5 „
5 јаја	2 „
Бибер	1 „

То је на тридесетој а на тридесет и првој
опет руком госпођа Јулкином:

Дато вешерки

Асталских чаршава	3
Јорганских чаршава	6
Мушких кошуља	12
Јоциних крагнова	11
Манџетна пари	7
Џепних марама	20
Мушких гаћа	9

итд. итд.

И то све у првој години брака. А шта мислите, каква ће та споменица изгледати у другој, па у трећој и тако даље, години?

Па још кад наиђу деца, те кад стану и они записивати своје осећаје. Видео сам ја и такве споменице, где се деца нису само мастилом уписивала. И онда то тек постаје прави албум.

Још једна банка

Ту скоро обратило ми се неколико мојих читалаца с молбом да им у једној ствари помогнем. То су неколико банкротираних трговчића, један поштар који је пре шест година изашао из затвора, три пензионера који су се годинама носили са некаквим комисијама и један наследник чијег су покојног стрица два пута вадиле из гроба некакве лекарске комисије и супер-комисије и понова га секцирале.

Ти људи дакле сабрали су се — ради да оснују једну нову банку. Нису ради људи да им капитал лежи мртав, а код нас и иначе није привреда развијена, па бисмо сви требало да легнемо и да се посветимо тој грани. Поводом тога и они су се решили да легну па су ми се обратили да им помогнем у једној муци. Веле, толико је банака у Београду, да већ не могу да измисле име једној новој банци.

Замислите, ако Бога знате, ту муку, измислили паре, измислили правила, измислили чланове управног одбора, измислили чланове надзорног одбора,

измислили акционаре, а не могу да измисле име. Стога су се обратили мени да им помогнем, са обећањем да ће, као награду, есконтовати прво моју меницу и то са 16%, дакле јевтиније но што ће другима који после мене долазе.

А није ни лако измислити ново име једној новој банци. Све већ што је могло бити, разграбљено је и употребљено је. Друга је то ствар да је то обична фирма, какве се употребљавају за радње. Али се банка не може звати рецимо: „Банка код три тике“, или „Банка код моруне“, или „Банка код седам Шваба“ или „Банка код знака питања“, или што је најгоре „Банка код последњег гроша“.

Аја, никако то не иде. Мора се измислити неко солидно име. Оно, да су се наши стари држали реда, данас не би било никакве забуне. Јер кад је први пут основана банка у Београду, лепо је названа: „Прва београдска банка“. Они који су затим основали другу банку, требали су је просто назвати „Друга београдска банка“, као што је на пример „Друга београдска пивница“. Па онда „Трећа београдска банка“, па четврта, пета, шеста итд. и тако сад ова нова која се оснива и за коју су ми се обратили да им нађем име, звала би се просто „Шесет друга београдска банка“.

Да су се дакле држали наши стари неког реда, данас би све било лако, али шта ћемо кад ето нису.

Паде ми нешто на памет, да су се и наше гимна-

зије некад звале прва, па друга, па трећа, па су се и оне поплашиле да не дотерају до шесет друге, те почеле узимати имена великих људи, као: „Вукова“, „Доситијева“, „Даничићева“, итд.... Како би било кад би нешто и банке тако учиниле, кад би узеле имена великих људи. Ја мислим чак да би то лепо и звонило, на пример: „Банка Васа Чарапић“ или „Банка Хајдук Вељко“ или „Банка Конда Бимбаша“ или „Банка Баба Вишња“.

Или како би то лепо звонило — рећи:

— Есконтовао сам меницу код Хајдук Вељка.

Или:

— Данас има цензуре код Баба Вишње.

Или:

— Уби ме протестима онај Конда Бимбаша!

Баш ми се то допада и, Бог и душа, тако ћу и предложити онима што су ме молили да им измислим име.

Свадба на трамвају

Нисам је измислио, била је у истини прекјуче. Нити сам ја измислио младу и младожењу, нити сам измислио попа, нити трамвај. Баш и кад бих хтео, где бих ја такве ствари измишљао. Ако ми је стало до измишљања, ја бих пре измислио какав нов новчани завод, него попа. Шта ће ми поп, Боже ме прости!

Уверавам вас да је сушта истина, и ја мислим да сте ви о томе и у новинама читали. Венчање је било у Топчидеру, па место да узму фијакере, узели су сватови засебна трамвајска кола, окитили их лепо цвећем унаоколо, обесили кочничару пешкир, па онда на првој платформи стала деца са свећама, унутра у колима поређали се сватови: прво девер и млада, па кум, стари сват, па поп, па онда сви други гости, момци и девојке, а на последњој клупи таст и ташта и, најзад, на задњој платформи, цигани.

Мени се, право да вам кажем, то допада, оригинално је. Ја сам одавно приметио да у нама има

нечег оригиналног и неће ме нимало зачудити ако кроз пет шест година, рецимо, какво акционарско друштво оснује на једним трамвајским колима какву нову банку. Толико их се намножило у Београду да већ ниједна нова банка прво не може да нађе локал, али такав да у истој улици не буде још једна банка, но што је још теже од локала, не може да нађе себи име. Мени се већ у два три маха обраћала једна група банкротираних трговаца која је рада да оснује нову банку, да им измислим име и локал. Е, замислите сада како би то била срећна идеја основати банку на трамвајским колима.

Звала би се рецимо „Прва српска мобилна банка Калимекдан—Славија”. Оно капитали свију наших банака мање више возају се, али што би га се мајци тај капитал навозао, као ни један до сад.

А била би и практична ствар. Купите, рецимо, код „Славије”, бланкет и меницу и одмах улетите у банку. Код прве станице трамвајске сиђете и потражите потписника; код друге станице трамвајске потражите другог. Ако вас ко и одбије, имате до Калимекдана још шест станица. И тако до Калимекдана врши се и есконт и ви примите паре.

Уђете кроз предњу платформу са парчетом хартије у цепу, а изађете кроз задњу платформу са цеповима филованим новцем. Као оно, Боже ме прости, у фабрици салама, што се с предње стране

машине пусти само суво црево, а на задњој страни
изађе исто црево напуњено месом.

Нећу ни да говорим о оној доброј страни такве
„Прве српске мобилне банке”, што би она око
четири сата после подне, возом који би кренуо од
„Славије”, сама носила своје менице у Трговачки
суд, а не би их слала преко момака.

Охо, пардон, ја сам сасвим заборавио на моје
сватове, о којима сам и сео да пишем, па се рас-
ћеретао и говорим о банкама и меницама. То долази
отуд шта баш данас имам плаћање код Народне
акционарске задруге, па ми је памет непрестано
тамо.

Реч је дакле о сватовима који су на трамвају
отишли у Топчидер.

Ја налазим да то није рђава идеја, али ипак
има, као и свака добра идеја, и својих злих стра-
на. То су оне евентуалности које могу настати.

Да је то у другим земљама и код другачијих
трамваја, па би још некако и могло бити, али на
нашим трамвајима, шта ти се све не може десити
сватовима.

Ја помишљавам само на две евентуалности, на
судар и нестанак струје, а то су две ситнице које
се нашим трамвајима сваки час догађају.

Замислите, молим вас, веселе сватове, враћају
се из Топчидера на лепо искићеном трамвају. Пе-
вају, грле се, љубе се, музика весело свира и не
слутећи ништа. Наједанпут: дум. Огроман судар,
писак и врисак и, рецимо, оваква слика:

Поп сео деверу у крило, а младина ујна села
попу у крило. Ташта пала на зета и ухватила га
грчевито за косе да не би пала. Старом свату,
како је зинуо нешто да нареди, ушло примашево
гудало у уста па се зарило чак у грло. Старосватица
пала у наручје кочничару; један мали циганин тако
се незгодно спотакао да му се десна рука завукла
куму у џеп, а млада пала на бегеш (бас) па га
чврсто загрлила. Замислите, молим вас, ту ситу-
ацију: млада загрлила бегеш.

А не зна се шта је горе, да ли то кад би се
десио судар, или кад би нешто нестало струје.
Насред пута, при повратку из Топчидера, ује-
данпут нестане струје. Какав малер, какав малер!

Замислите очајање сватова од којих једни пред-
лажу да се запне пешке преко Топчидерског брда, а
други да се стрпљиво чека струја.

И замислите очајан положај младин која оче-
кује струју. То је њено прво брачно вече, а
нема струје.

Шта њој све не прелази преко главе, шта она
све у том тренутку не помишља:

— Боже мој, да ово не буде какав рђав знак,
прво вече па нема струје... А хоће ли је бити... хоће
ли наићи?!...

Ето, видите, то су те непрактичне стране свад-
бе на трамвајима.

Али ја ипак изјављујем да ми се идеја до-
пада. Оригинална је.

Сатови по разним Европама

Врло сам често седео тако и размишљао: како ли је то чудно удешено на овој земаљској кугли. 'Ајд што нисмо сви људи једнаки, што нисмо ни једнако обојени ни једнака лика, ни једнаких обичаја, ни једнога језика, али немамо заједничко чак ни оно што би одиста могло бити заједничко за цео свет. Немамо једно време, јер док је нама овде у Београду на пример подне, онда је у Хонолулу на Сандвичким Острвима поноћ, онима у Пекингу предвече, а онима у Чикагу тек свањује.

О, колико пута сам се ја на рачун земаљских становника слатко смејао.

Седим тако па ручам код куће, слатко и мирно. Разуме се ја то слатко ручам онога дана кад немам плаћање. Дакле, седим ја тако и слатко ручам и мислим у себи: Сад је код нас у Београду подне; то значи да је у Јерусалиму један сат по подне, у Техерану два сата, у Кандахару три и на Чимборасу четири сата.

И док ја овде у Београду слатко ручам, дотле

они грешници у Кандахару трче као луди и траже потписе и новац за отплату менице, јер имају још свега један сат времена, а они несрећници на Чимборасу, јер тамо је већ четири сата, хучу, јер им је меница отишла на протест.

Али, 'ајд, да се не држимо баш само менице. Баво ће ме знати откуд ми баш тај пример прво пада на памет. Да се сетимо и других примера.

Док ја слатко на подне ручам у Београду, дотле се на Курилским Острвима, где је девет сати увече кад је код нас подне, тек отвара игранка коју приређују курилске госпођице, рецимо у част каквог немачког професора кога су ухватили и кога ће појести око дванаест сати ноћу, за време одмора, као што се и код нас на баловима једу у то доба крофне.

Дакле, на курилским острвима почиње игранка, а на Хонолулу је већ велики одмор, јер тамо је поноћ кад је код нас у Београду подне. Тамо су на балу хонолулски младићи већ изјавили љубав хонолулским госпођицама, и сад се одмарају од тог напора.

Најзад, то су разлике у сатовима. Веле, тога мора да буде, јер је земља округла. Али има на овој кугли земаљској и разлике у данима и месецима, а не само у сатима.

Горе на северном леденом полу, у оним земља-

ма које су прошлог столећа пронађене, веле да дан траје шест месеца а исто тако и ноћ. Замислите, једна ноћ траје шест месеца и један дан шест месеца. То значи да у години има свега један дан и једна ноћ.

Е, сад замислите, како је то код нас страшна реч кад човек каже:

— Сутра имам плаћање.

А замислите како безбрижно Еским може да каже:

— Сутра имам плаћање.

Јер то сутра је кроз шест месеци.

Или замислите, како је то згодно Ескимцима кад им дође извршитељ, а они му се умоле:

— Па, молим вас, стрпите се, ја ћу то за дан два регулисати.

И, мислите ви, кад тамо ноћ траје шест месеца и дан шест месеца, како ли тамо гласе менице. Ја не верујем да тамо гласе: „За три месеца од данас”. Но хвала лепо, кад би тако гласиле, ја бих био први који бих тамо на северном полу есконтовао своје менице. Ја мислим да тамо менице гласе: „Од данас до сутра...”

Па и то би био ћар за нас Србе, како смо ми тачни у плаћању меница јер, замислите, есконтујете „Од данас до сутра...” а то је кроз шест месеца, а после имате још један дан, онај последњи дан после рока, а то је још шест месеца.

Хајде, Бога ми, да се селимо на северни пол, јер овде на јужном полу, ваљада због великих врућина, тек сваки час падају рокови отплата. Просто човек не може да дигне главу.

Ето, ја баш данас имам једно плаћање... Али, шта се то вас најзад тиче...

Домаћи речник

Веле, доста је знати три стотине речи неког језика па да се човек може тим језиком служити. Има међутим један језик који се са много мање речи служи. То је овај домаћи, брачни језик.

Не може човек веровати, са колико се мало речи човек у браку служи. То је, разуме се, реч и о човеку и о жени. И нека вас ништа не буну тај факт пред фактом да жена много говори. Сви су њени краћи или дужи говори састављени из једних истих речи, речи из оскуднога брачнога речника, те отуда ви мужеве најчешће и завршавате полемику са женом, оним обичним:

— То си већ казала сто пута!

Без амбиција да на основу тога постанем члан Српске академије наука, сео сам једнога дана и израдио тај домаћи речник и објавићу га овде, не би ли га можда когод допунио.

Речник сам поделио у пет делова:

I Речник љубави. II Речник меденог месеца. III Речник првог сукоба у браку. IV Речник родитељски. V Речник стараца и баба.

Хајде сад да прегледамо сваки од ових одељака.

I. РЕЧНИК ЉУБАВИ.

То је најмањи део целокупног речника. Најмање је речи у њему, јер најзад моје лепе читатељке знају да се права љубав казује са што мање речи и да тамо у ствари нема љубави где је много речи. Ја сам их забележио оволико:

Ах! — Драги — Анђеле — Злато — Срце моје — Очи моје — Срећо моја — Твој до гроба — Вечито — Искрено — Верно — итд.

Ја нисам могао више речи да нађем. Али се надам да ће ми овај речник моје читатељке лако попунити.

II РЕЧНИК МЕДЕНОГ МЕСЕЦА.

И то није богат део речника. Млада и младожења медених дана обично не говоре много. Бог ће их свети знати зашто.

Ја сам за тај део речника забележио оволико речи:

Голубе — Јабуко — Јагње — Пиле — Гугутко — Прасе — Шећеру — Крофнице — Чедо — итд.

Тек пре неки дан су биле покладе и завршило се венчање многих и многих те им сад уз пост трају медени дани. Они би могли најбоље допунити овај део речника, јер ја сам вероватно многе и многе речи позаборављао. А некад сам их знао врло много.

III РЕЧНИК ПРВОГ СУКОБА.

Дабоме, уставив сам се на првом сукобу, јер ако бих унео у речник и све остале сукобе који у браку после првог настају, онда би ми требала врло дебела књига само за тај речник. Нико ме то већ није непознато да се наши мужеви и жене у свађама служе речником којим се служи и сокак. Почевши од „марш” па до „џукело”, мужеви и жене ревносно се служе речником којим се служи сокак. Али ја нећу да пишем сокачки речник, ја хоћу домаћи, и зато сам и сабрао само оне речи које се чују после првог сукоба.

— Неблагодарнице — Ја нисам твој роб — Младост си ми одузео — Грубијану — Тако ми и треба — Варварине — Алапачо — Голанферу — Језик за зубе — Једну мање — Дотераћеш ме до крајности — итд.

Дакле, не могу очекивати да ће ми и овај део речника поштовани читаоци и читатељке попуњавати. Што не иде, не иде, не могу ја то од њих тражити.

IV РЕЧНИК РОДИТЕЉСКИ.

Ја мислим на онај речник који се развија у кући кад се почну ређати деца. Није реч о тепању деци. Ту се обично употребе оне исте речи које је човек или жена употребљавао једно према дру-

гом за време медених дана. Оно исто тепање које сам изложио у другом делу речника:

Голубе — Јагње — Пиле — Јабуко — Гутко — Прасе — Шећеру — Чедо — Крофнице итд. Што је жена говорила мужу или муж жени, сад говоре детету.

Али сем тога тепања, међу родитељима се појави читав низ нових речи. Ево их неколико:

Млеко — Цуцла — Фачле — Бабица — Кли-
стир — Корито — Камилтеј — Сапун — Пелене —
Дојкиња итд.

Тај речник већ знамо сви.

V РЕЧНИК СТАРАЦА И БАБА.

Кад се зађе већ у године, муж и жена онако исто мало говоре као кад се први пут сретну и изјаве једно другом љубав. Доба прве љубави и доба старости су два најискренија доба у животу човечијем. И код једнога и код другога се мало говори, јер се разумеју и без речи.

У доба старости и нема много речи те оно што има лако је забележити. Ево неколико:

— Шпиритус — Канфор — Жигање — Теј од зове — Наочари — Сутлијаш итд.

Ето толико.

Ипак ћу ја наставити овај посао те допунити колико више могу мој речник.

Тодорово жито

Данас недељу дана била је Тодорова субота, а ја нисам ни мислио о њој што да пишем. Нисам рад био да ми се рече: „Жив ми Тодор да се чини говор.”

Е, али за Тодорову суботу везан је један народни обичај врло леп и врло практичан. Још у петак оду мајке у цркву на вечерње и тамо свака добије по мало жита. То се зове Тодорово жито. Е, то жито, видите, узму мајке, завију у малу крпицу па метну својим кћерима под јастук, али тако да кћери не знају о томе. И то не метну само у петак увече него и у суботу увече.

А знате ли зашто се меће Тодорово жито девојци под јастук? Јер то је сигурно, као два пута два четири, да ће тада девојка сањати свога суђеника.

И замислите како је то практична ствар кад и девојка и родитељи знају унапред суђеника. Они га онда сасвим мирно чекају.

Девојка, рецимо, сања поручника и, сад, то је

сигурно да ће једног дана доћи поручник да је проси. И на основу те сигурности врло је лако и девојци и родитељима управљати се у животу. Дође на пример професор и проси девојку — одбију га; дође секретар судски и проси девојку — одбију га. Одбију сваког когод се јави, јер су сигурни да се мора јавити онај поручник што је проклијао из Тодоровог жита.

А не међу Тодорово жито под јастук само девојкама већ и удовицама и распуштеницама. Првог дана, тј. у суботу ујутру мајка обично не пита ћерку ништа, него оставља за недељу ујутру да се сан понови и добро утврди, па онда порани док још ћерка спава, седне јој на кревет и тихо јој мази чело руком док је не пробуди. Чим се дете пробуди, а мајка одмах испитује:

— Чедо моје, шта си сањала?

А дете се као мало застиди, али опет каже. Кома ће ако неће својој мајци.

— Сањала сам, мајко, једног артиљериског поручника.

— А прошле ноћи?

— Прошле ноћи?... А јест, сећам се, сањала сам једног генералштабног капетана.

Мајци се развуку усне на мило, поглади ћери чело и тумачи јој сан:

— То је, видиш, ћеро, твој суђеник.

— Како мој суђеник, који од њих двојице?

— Па то је један исти. Он је сад артиљериски

поручник, али ће прећи у ђенералштабну струку, добиће за капетана и доћи ће тебе да проси.

А бива и друкче. Разбуди мајка ћерку пољупцем и тихо је пита:

— Шта си, душо, ноћас сањала?

А дете се мисли и присети се:

— Сањала сам као нашу мачку Мицу, па као ти је, мајка, јуриш по кући портфишом да је тучеш, јер је појела рибу што је остала синоћ од вечере, па као она бежи, бежи и разбије порцулански бокал.

— Буди Бог с нама! — крсти се мајка.

— А јуче, шта си јуче на ноћ сањала?

— Јуче на ноћ?... А, јест, сећам се. Сањала сам лађу „Делиград”.

— Ето ти сад!

И мајка у љутини шчепа оно Тодорово жито испод јастука, па га тресне кроз прозор.

Још горе је прошла удовица госпођа Станка. Она сирота није метала Тодорово жито под главу две три године после смрти свога мужа. Све се бојала да се не појави покојник. Таман, само би јој још то требало. Једва се ове године решила и то не би она сама, него је окупила госпођа Милка.

— Метни, лудо, Тодорово жито под главу, да видиш ко ти је суђеник.

— Оставите, забога, госпођа Милка, зар је мени до тога! — уздише Станка.

— Не кажем да ти је до тога, али ти од судбине не можеш побећи — убеђује је госпођа Милка.

Најзад се преломи удовица и метне жито и у петак увече и у суботу увече.

Прекјуче је била код мене да ми се жали на судбину. Вели ми:

— Драги Бен-Акиба, рекли су ми да се ви разумете у женским стварима.

— Преварили су вас, госпођо, то се разуме Јова Јовановић, доктор, а он седи у...

— Ама не то! Извините што сам се погрешно изразила. Хоћу да кажем, ви умете тако да се нађете око жена кад се оне налазе у тешком положају...

— Опет су вас преварили; за те ствари много је боља Анка Коларовска, бабица...

— Ох, забога, како не можемо да се разумемо!

— Па тако, госпођо, што ви правите неки увод у ваш разговор. Међутим, ја нисам навикао код удовице ни на какав увод, већ да се одмах пређе на ствар.

— Право кажете. Мени се десило нешто непријатно...

— Ах, то је лако помоћи, у ком сте месецу?

— Та не, забога, чекајте, саслушајте ме: у сну ми се десило, сањала сам.

— А тако? — и ја примакох брже боље столицу. — Причајте, причајте, не знате како ја волим да слушам удовичке снове.

И она поче искрено да ми се жали:

— Метла сам Тодорово жито под главу...

— Па?

— Па у петак на ноћ сањала сам г. Јоцу судију.

— Сасвим добро, врло добро.

— Јест, али у суботу сам сањала г. Перу, коњичког капетана.

— А у недељу?

— Не, само се два пута меће жито под главу.

— Е, па шта је ту непријатно. Оба сна су врло пријатна. Истина, г. Јоца је мало постарији човек, али је ипак то пријатан сан.

— Али, хтела бих да знам кога да сматрам за свога суђеника, не могу их тек обојицу сматрати.

— А, што се тога тиче, ствар је врло лако измирити. Ви сматрајте г. Јоцу за суђеника пошто сте прво њега сањали, а и зато што је он старији човек.

— Па да, он ме већ и проси.

— Врло добро, врло добро.

— А шта ћу с г. Пером?

— Он вас не проси, је л' те?

— Не.

— Свеједно, сматрајте и њега за суђеника. Није ваша кривица, то је тако Бог хтео кад вам га је у сну послао.

— Али како двојица?

— Па тако, забога. Удајте се за г. Јоцу, а г. Перу сматрајте за суђеника којег вам је Тодорово жито дало.

— Право кажете — утеши се удовица, стиште ми благодарно руку и опрости се.

А шта сте ви, моје лепе читатељке, сањале, са Тодоровим житом под јастуком?

Поплава

Ја знам поуздано да вас је било којима је и суза наишла на очи кад сте читали оне страшне извештаје о невољама нашега народа поводом поплаве, као што знам поуздано да ми нећете веровати да их је било који су се томе и радовали. Нећете ми веровати, рећи ћете да сам измислио, а ја међутим имам писма у рукама која ћу цитирати да вас уверим.

Писма су писале две београдске госпођице једна другој, а мени их је дала трећа, једна моја симпатична обожаваатељка.

Ево тих писама:

1

Госпођице Мицо,

Јесте ли читали у данашњим листовима да Србији прети поплава? Ако наиђе, ми би могле са наше стране много да учинимо, о чему би требало још раније разговарати, јер ако би, на пример, тре-

бало приредити кермес, онда би још сад ваљало безецовати Калимегдан. Ви знате да је после навала других друштава па нећемо моћи добити добар дан. Ако се слажете са мном, могли би се састати па разговарати о томе.

Љуби вас и грли
Дара.

2

Драга госпођице Даро,

Идеја вам је врло добра, али ја мислим да не морамо журити. Новине јављају да је поплава тек у изгледу. Ако наиђе већа вода, састаћемо се и видећемо.

Грли вас,
Мица.

3

Слатка госпођице Мицо,

Хитам да вам јавим радосну вест да је по данашњим телеграмима поплава већ наишла.

По моме мишљењу, програм би морао бити нешто оригинално. Конфети су већ досадили, треба нешто ново измислити. Једино би се из старог програма могла задржати љубавна пошта, срећке и павиљони. Иначе би требало што ново измислити. Јавите ми кад ћемо се видети.

Грли вас ваша
Дара.

Драга госпођице Даро,

Мој отац каже да не треба веровати првим новинарским вестима, треба сачекати бар сутрашњи дан да се вести потврде.

Врло сте тачно приметили да треба пронаћи какву нову идеју, јер досадашњи начин приређивања кермеса врло је досадио. Ја имам једну сасвим нову идеју. То су љубавне љуљашке. Између два дрвета на Калимегдану везане би биле љуљашке на којима не би више њих могло сести него само двоје. Плаћало би се динар за једно љуљање. Замислите како би то пријатна ствар била кад би се ви рецимо љуљали са особом која вам је мила. На љуљашци би с том особом могли и поверљивије разговарати него доле на земљи међу толиким светом колико га обично има на кермесима. Кад је љуљашка доле, морали би још бити и нешто обазривији, али замислите кад се љуљашка попне горе, у ваздух, кад вас изнесе изнад себичног света, кад вас узнесе на висину до које не допире ни уво ни око пакоснога света, замислите шта све можете казати.

Ето, то је моја идеја. Видећемо ако поплава буде јача, образоваћемо одмах одбор.

Искрено вас љуби
Мица.

Слатка госпођице Мицо,

Наш је успех осигуран; вода је већ надошла за седамдесет сантиметара, има и потопљених села. Сад више сумње нема.

Ох, слатка моја, како вам је дивна идеја! Нисам целу ноћ спавала мислећи на вашу љубавну љуљашку. То је и лепо и ново и оригинално. Богам, сви ће се изненадити том новитету.

Замишљала сам себе на љуљашци са... Ех, знате већ с ким. Љуљашка се зањихала, па лети, лети, лети. Час узлети високо изнад света, а час се спусти те пролети крај мајке и оца који седе доле на клупи и чекају да се сврши љуљање. Ја сам чак смислила шта би нас двоје разговарали горе, у ваздуху, а шта доле, близу земље, кад љуљашка пролази крај оца и мајке. Ево да вам цитирам само неколико примера:

Ваздушни разговор: — Ах, злато моје, шећеру мој, ја не могу без вас, ја нећу без вас да живим!

Земаљски разговор: — Да, имате право, и говеђина је сад већ поскупила, велика је скупоћа.

Ваздушни разговор: — Ходите ближе мени, загрејте ме погледом, загрејте ме надом да сте моја, једино моја!

Земаљски разговор: — Не можете више нигде добити чисто винско сирће, ето наши се краставци ове године покварили.

Је л' те да би тако дивно изгледало? Ох, дивна идеја! Журите, журите да образујемо одбор, поплава је обезбеђена, нема шта више да нас плаши да је неће бити.

Грли вас, љуби вас и стиска вам руку ваша
Дара.

6

Драга госпођице Даро,

Сутра у три сата по подне, извол'те доћи у салу „Грађанске касине” ради образовања одбора за помоћ поплавленима.

Ваша пријатељица
Мица.

Код нас је боље

Читам јуче баш у једним нашим новинама како је село Јавенштат у срезу Ренсбуршкоме, у Немачкој, у току четири стотине година променило свега осам учитеља. Невероватна ствар али истинита. У белешци се износе тачно имена дотичних учитеља, као и године кад је ко постао учитељ а кад је престао бити и тачно излази четири стотине година. Замислите, осам учитеља четири стотине година!

Код нас је међутим много боље. Ја знам код нас једно село, које се не зове Јавенштат, и које није у Немачкој, пошто је у Србији, и знате ли како код тог нашег села стоји по тачно утврђеној статистици? Сасвим обратно ономе у Немачкој. Код нас је за осам година промењено четири стотине учитеља.

Вама је већ позната моја склоност да се забављам статистиком. То је моја нарочита пасија. Има тако људи па им је пасија шах, другима опет фарбл, трећима, рецимо, да скупљају анзихтс карте.

А моја је, видите, пасија статистика и она ме толико занима, да осећам неку нарочиту наклоност и према оним госпођицама што раде у статистичком одељењу Министарства привреде, па чак и према онима што раде у Опсерваторији и ако оне нису статистичарке, али им симпатишем само зато што бележе цифре у линији.

Дакле, кад већ волим статистику, није никако чудо што сам тај податак о учитељима код нас одмах ставио у статистичке таблице. И ево какве сам резултате добио:

I У Немачкој за четири стотине година учитељевало је осам учитеља у једном селу; у Србији за осам година учитељевало је четири стотине учитеља у једном селу;

II Осам година чини 2924 дана, што значи да на сваког учитеља долази 7.31 дана.

III Толико је дана учитељевао један учитељ претстављајући да у години има 365 дана, али учитељска, односно школска година (због ферија) износи свега девет месеци или три стотине дана, што за осам година чини 2400 дана; према чему на сваког нашег учитеља пада да је у том селу учитељевао шест дана.

IV То тако стоји, кад би било све у реду. Али код нас се обично у почетку школске године оправља школа и кречи и на то оде месец дана. Према томе остаје девет месеца у години или

за осам година 2160 дана, што значи да на једног учитеља пада 5.4 дана.

V Е, сад морамо урачунати и божићне и ускршње ферије, ферије пред испит и пред мали испит, што рецимо укупно годишње чини четрдесет дана ферија, а за осам година 320 дана ферија. Према томе на једног учитеља пада 4.6 дана.

VI Кад узмете сад да сваки учитељ бар по један дан у години болује, остаје му да ради три дана.

VII Е, сад кад узмете и то у обзир да сваки учитељ у години узме бар два дана одсуства да би се промувао мало по чекаоници министарској у доба када се прави учитељски размештај, онда остаје да на једног нашег учитеља, од оних четири стотине, пада таман један дан рада.

А један од те четири стотине учитеља чак је у јавности захтевао смањивање радног времена на шест сати дневно.

Је л' те да је боље код нас но у Немачкој.

Псеће питање

На синоћној седници општине београдске решено је да се досадања такса за држање паса повиси на десет динара.

Мора се човек озбиљно запитати шта општина хоће са овом тако великом таксом. Она може само двоје штети: или да повиси своје приходе, или да уништи псећи сталеж.

Да размотримо сад и једну и другу претпоставку и њихову оправданост. Рецимо, општина хоће да постигне што веће приходе и то ће на псима постићи. Сасвим је могуће, могуће је да ће ти приходи бити толики да ће општина моћи од псећих прихода чак и једнога кмета да плаћа. Па ипак, ја налазим да општина није требала у овом случају да се угледа на државу. Наша држава чим хоће да постигне какав приход више, а она одмах то на практикантима. Па ваљда није сав буџет државни и општински легао на практикантима и псима!

Да пређемо, међутим, на другу претпоставку, а

то је, да је општини циљ да укине псећи сталеж у Београду. Ако се, збиља, наша општина на тако што одважила, онда нека нам општински одбор одговори и каже: па ко ће онда лајати у Београду?

Морам одмах изјавити да ја разумем ону разлику између олајавања и лајања? И кад би којом срећом наша општина успела да удари таксу на олајавање, то бих разумео. Била би то за најкраће време најбогатија општина на свету; извела би све велике радове; назидала би велелепне школе; подигла би покривене пијаце; подигла би домове за старце, за добровољце, за гимнастичка друштва итд. Толико би то био силан и велики приход код нас у Београду.

Али, на лајање нити се може ударити такса, нити се оно може забранити. Оно је чак, ако хоћете, и јавна друштвена потреба.

Колико ли је пута досада лајање каквога пса спасло погдекоме домаћу срећу и част?

Колико је пута лајање каквога пса спасло погдекоме имање и имовину? О, колико сам пута ја у себи помишљао, како би то добро било кад би наши ноћни стражари по целу ноћ лајали, кад већ нису кадри другаче да нам обезбеде имовину. Ја верујем да би на тај начин много више допринели безбедности београдских грађана.

Овако то сад чине наши пси. Ал' ево где је општина огласила псима рат и прети им истребљењем.

Па добро, ко ће онда лајати у Београду? Нико више неће имати рачуна да држи псе, а лајање, као што сам већ горе казао, друштвена је потреба.

Мораћемо се довијати. Ја мислим да ће се ту многи помагати грамофоном. Пре но што садањег свог пса жртвују због велике таксе и предаду га шинтерима у руке, пустиће га сиромаша да се излаје у грамофон. Пас ће излајати све што му је на срцу, излајаће цео свој тестамент и биће предат шинтеру. А газда ће његов, кад падне вече и пође да закључа капију, понети лепо и грамофон и метнути га иза капије.

Леле, мајко, кад настане лајање грамофона иза разних капија; та неће ни лоповима ни љубавницима пасти на памет да прескачу плотове.

Или можда, како су грамофони доста скупи, довиће се свет и друкчије. У нас је бар, хвала Богу, увек пуно људи и без службе и без хлеба. Ко зна да се тако не створи једна нова професија. Тек једнога дана а ми читамо оваке огласе:

„Један млад човек, вичан лајању, може добити место у једној отменој кући”.

Дабоме, тај млад човек вршио би у тој отменој кући само ноћу дужност, те би му лајање могло бити сасвим узгредан приход. Уосталом, зар је мало младих људи који у појединим нашим отменим кућама врше само ноћу дужност? Е, па, они не би имали ништа више, до само да науче лајање.

Ко зна не би ли, према тако појављеној потреби, и наше школе за учење страних језика установиле нарочите курсеве за лајање.

Најзад, све ово доведе, то је како ћемо се ми помоћи. Међутим, важније него то је како ће се пси помоћи. Јер, овим је општина псеће питање ставила на дневни ред и ја не верујем да ће они остати равнодушни.

Ја сам чак чуо да су они имали једну ужу конференцију (додуше не у ловачкој соби код „Париза”, него на Старом гробљу) на којој су решили да се ових дана сазове велики псећи митинг.

*

* *

Дакле, одржан је митинг. Одржан је у оној котлини на Таш-мајдану. Било је представника свију група: касапских паса, пинчика, сокачких паса, сељачких и уопште паса свих занимања и позива.

Збор је отворен тачно у три часа по подне. За председника је једногласно изабран Мурга са акционарске кланице.

Председник се попе на једно брдашце, па пошто омириса траву и један камен који је ту лежао, он јасним, звонким гласом излаја благодарност на поверењу збора и одмах престави као комесара некакву цукелу коју сам сваког дана виђао да се вуче по Великој Пијаци.

На збор није учинио баш најбољи утисак ко-

месар. Било је чак и гунђања, јер ту цукелу сви познају као полицијског шпијуна који је већ неколико пута бивао у шинтерским колима па се проекцијом појединих жандара спасавао. О тој цукели је, у добро обавештеним псећим круговима, кружило чак мишљење да није чистих руку. Два три пута је већ на великој пијаци ухваћен на делу кад је каквој заљубљеној куварици извлачио месо из корпе.

Али сад, какав је да је, он је именован за комесара и збор је могао режати колико је хтео, морао је трпети.

Први на збору узео реч један Самсов.

— Молим, г. председниче, дозволите ми да се ја први излајем.

— Молим, извол'те.

— Браћо! — узео Самсов реч, вама је познато зашто смо се ми сабрали. Као што знате, нас не гоне економске невоље да се овако јадамо. Можемо чак рећи да се од времена сукоба српског са Аустро-Угарском наш положај побољшао. Сад се не извози жива стока из Србије већ се овде коље у месту, те све више има цубока за нас. С те стране, дакле, не би се могли жалити; али је наш социјални положај угрожен. Лична пореза, коју нам је општина разрезала, толика је, да се јасно види тенденција општинске управе да нас затре. Хоћемо ли ми то да трпимо, или ћемо се

против тога дићи и протестовати. Ето, то је оно о чему се има данас већати.

— Протестоваћемо, протестоваћемо! — захори се из свију грла.

— Молим за реч! — пишти једна мала кудрава пинчика.

— Пинчика има реч! — одлаја председник.

— Молим лепо председништво — поче пинчика плачевним и меким гласом — да опомене ову палилуску цукелу да ме не узнемирава. Пун је чичака, сав му реп од чичкова, а једнако се шуња око мене.

— Па шта је — издра се палилулац — ваљда сам и ја грађанин ове земље, баш и ако ми је реп од чичака.

— Мир! — виче председник.

— Гле те, молим вас! — дерња се палилулац — купала се, намирисала се колоњском водом, па сад не сме нико да седне до ње. Мустра бечка!

— Мир, забога! — умирава опет претседник. — Ја бих молио да се не стављају никаква кратка питања, иначе не можемо прећи на дневни ред, а ми немамо по сто педесет динара дијурне па да нам је то свеједно. Молим дакле да се говори само о ствари ради које смо се и сабрали.

— Молим за реч! — урла један са Пашиног Брда.

— Ја не разумем тенденцију власти са овим наметом, — урла брђанин. — Ја не знам сметамо

ли ми власти као сталеж, па нас као такве хоће да уништи, или власти смета наше лајање. Ако је то лајање, власт има средства да му стане на пут. Нека поштри одредбе у закону о штампи и ми ћемо онда лајати сваки својим тоном. Ако ли је пак циљ да наш сталеж уништи, онда ћемо најпре да се запитамо, јесмо ли ми збиља најизлишнији сталеж у престоници. Ја ћу навести и многе друге сасвим излишне сталеже у нашем друштву, па што се не дозволи шинтерима и њих да хватају него само нас. Али наша полиција не гледа на то!

— Молим, молим! — диже се цукела-комесар. — Не дозвољавам да се олајава државна власт. Одлуку је донела самоуправна општинска власт и на њу се само може лајати, а никако на државну власт.

— Море, лајаћемо на Бога, ако треба! — дере се промукло онај палилулац са репом од чичака.

— Мир! — урличе председник.

— Ау! — дере се један дорћолац с једним оком.

— Ау, ау! — придружише му се још неколицина.

— Молим, тиче ли се то полиције? — пита комесар.

— Мир, забога! — виче председник и попе се на две ноге да би сагледао цео збор.

У том се направи нека гужва. Настаде дрека,

писка и сабише се пси на једну гомилу. Почеше да се уједају, штипају, даве.

— Шта је, шта је, забога? — урла председник — шта се тамо дешава?

— Безобразлук! — пакосно одговори једно је-врејско куче са Јалије, са једном краћом ногом.

— То је безобразлук, ова пинчика донела парче шунке па се сад сви отимају.

— Забога, па ово није опструкција па да морате доносити јело на збор. Молим, дакле, шта је са том шунком?

— Прогутао је онај са репом од чичака.

— Нек му је наздравље! — лаје онај са Пашиног Брда и цури му вода на жвале.

— Молим да се пређе на дневни ред! — дере се председник.

— На дневни ред! На дневни ред! — урла збор.

Затражи реч онај на три ноге са Јалије и таман поче, а отуд улицом зачу се неки тресак, лом, писка. Уједанпут улети у збор једна цукела са кантом од гаса на репу. Настаде ужасна дрека. Пинчике вриште као удовице, други урлају и поче све редом да бежи.

Онај опет с кантом јури кроз збор, а канта лупа о ледину и о главе присутних.

Све се редом разбеже. Прво председник, па комесар, па сви за њим.

А на месту збора остаде храбро само онај палиулац са репом од чичака. Као побеђени војвода, окрете се лево и десно и поче да режи ове речи:

— То је гадно, каквим се све средствима наша полиција служи да растера збор.

Па сави реп под ноге те оде тамо пут крагујевачког друма.

Евина јабука

Још док сам учио школу ја сам имао једно јасно и прецизно гледиште. Ни један предмет нисам баш онако исцрпно изучио. Ја сам био начисто с тим, док свршим школовање да ће све то друкчије изгледати, па нашто би ми онда било учење.

Узмите само физику, молим вас, па ми реците шта је од онога остало онако како сте ви учили? Па узмите хемију, па математику и редом све. И не само те предмете, већ и саму историју. Узмите на пример историју Срба. Ви запнете и учите рецимо косовску битку, знате о косовској вечери све ситнице, знате чак и речи Лазареве, а знате и о издајству Вуковом све што вам треба, знате и планину Грдеч за коју је зашао с војском кад је напустио Лазара.

И то ви рецимо учите у четвртом разреду гимназије и, док ви пређете у пети, а оно се већ доказало да косовске вечере није ни било. Док ви пређете у шести разред, а оно се доказало да

се она планина не зове Грдеч него Голеш и таман ви дошли на матуру, а оно се доказало да није било ни издајства Вукова.

Е, па шта вреди ту учити? И ја сам се тога свога гледишта увек у школи и држао, а било је међу мојим друговима грешника, који су запели па учили, учили, учили, а разуме се, сад виде и они да историју Срба знају толико исто колико и ја.

Па није то само историја Срба него чак и црквена историја. Или би та наука требала да буде светиња, или не знам која. Све што је у њој библијска је истина, па бар то не би смело да се мења. Ал' ето, сад се и то већ увелико мења.

Ми смо сви на пример учили да је Ева у рају загризла јабуку. Ја сам то тако лепо научио да и сад кад зажмурим ја видим у машти једну жену, један смоков лист и једну јабуку. Тако ми је то остало живо у памети да ја другаче не могу да замислим.

Јест, али ево сад где је покренуто то важно питање: је ли баш јабука била оно што је Ева загризла и, ако није, шта је онда загризла.

Оливије Џонсон, члан америчког научног удружења, доказује да јабука ни у ком случају није могла бити то што је Ева загризла. Јабука прво роди само у умереном појасу а никако у жарком, а рај је био у жарком појасу. А друго, јеврејска библија у оригиналу не помиње јабуку, него само

воће и тек кад је библија преведена на латински унета је јабука.

Према тим важним фактима отпада дакле свака могућност да је Ева загризла јабуку, и сад настаје питање: Па ког је врага онда загризла?

И како наука никад не поставља питање, а да на исто сама не потражи и одговор, то је и овде тако учинила.

У жарком појасу једино воће које роди, а које би се дало загристи, био би лимун. И онда ништа друго Ева није ни могла загристи до лимун.

А кад се пође од те тачне предпоставке, онда се и многе друге ствари могу разумети. Сад тек се може разумети Божја наредба да се то дрво не сме брати. Није Бог забранио уопште да се то дрво не сме брати, него је наредба морала гласити:

— Слушај, Ево, све можеш јести и све можеш гристи, али кад загризеш лимун ја ћу већ знати колико је сати.

Сви ви који нисте наивни, знате кад жене гризу и сисају лимун. Е, па онда, је ли вам чудо сад, зашто је Господ Бог сматрао целу ствар за тако велики грех?

А збиља, кадгод сам о томе размишљао раније, мени је било врло чудно: зашто је Бог запео баш толико за једну једину јабуку? Сад ми је међутим све врло јасно.

Сад разумем и положај Адамов. Ви сте ваљда видели на сликама како Адам прави глупо лице

гледајући како Ева гризе јабуку. Међутим, та је глупост сасвим оправдана кад узмете у обзир да је њему морала цурити вода на уста као музиканту гледајући како Ева сиса лимун.

Сад ће, после овога открића, морати разумети се да се измени и прва глава у црквеној историји, те ће деца на испитима овако морати говорити тај пасус из те лекције:

— „А кад Господ Бог примети да Ева нешто врло често сиса лимун, наљути се... итд.”

Баш ћу ићи ове године на испите да чујем хоће ли тако бити измењено.

Опсерваторија

Ја не могу да разумем и нашто нам је та опсерваторија, кад је тако ружно време. Ја бих разумео установу опсерваторије само тако, кад би човек могао лепо да поручи овако или онако време.

Замислите само како би то лепо изгледало, одете на телефон и зазврјите:

— Ало!

— Ало. Молим опсерваторију.

Мало после јави вам се отуд љупки глас какве опсерваторискиње са платом од осам стотина динара (јер ваља знати да је код женских чиновника све љупкији глас што је мања плата).

— Молим шта желите? — упита вас тај љупки глас.

— Је ли ту господин опсерваториста?

— Ко, молим?

— Па г. шеф опсерваторије.

— Није овде, а шта сте ради?

— Па рад бих био, ако је могуће, да наручим за сутра један леп дан.

— Извините, немогуће, за сутра је већ беццована киша.

— Ах, тако, онда за прекосутра, ако је могуће.

— Не, господине, заузето је. Господин потпуковник Сима наручио је ветар.

— Па лепо, онда за суботу.

— Дозволите да видим... Могуће је, субота је слободна.

— Онда вас молим, забележите за мене тај дан лепо време.

— Желите ајнфах лепо време, или можда гарнирано?

— Како гарнирано?

— Па ако је по вољи ујутру мало кишице, око десет сати сунце, а пред вече пријатан ветрић?

— Да, то може, није рђав гарнирунг, јер и иначе се општина неће сетити да полије улице. Врло добро, дакле гарнирани леп дан.

Замислите како би то лепо било кад би тако могло бити. Прославља на пример какво певачко друштво своју двадесетпетогодишњицу и одмах седне и напише писмо:

ОПСЕРВАТОРИЈИ

ОВДЕ

То и то певачко друштво прославиће на дан 13 и 14 ов. мес. своју двадесетпетогодишњицу. С обзиром на племенити циљ овога друштва и на

мисију коју је оно вршило, проносећи народну песму широм српске земље, Управа се нада да ће Опсерваторија бесплатно уступити за горње датуме лепо време, како би могло своју светковину обавити."

И шта мислите, да л' би и тада било овако ружно, кишно и хладно време какво нас је задесило сад на крају марта, тако да морамо још носити зимске капуте?

Па оно, ђаво ће га знати, све ми изгледа да би овако исто време било баш и кад би поручивали дане. Ја сам сигуран да би се скупило бар пет стотина потписника који би од Опсерваторије захтевали да још никако не отопли.

Прођите само Кнез Михаиловом улицом па погледајте излоге. Пуни пунцати лепих пролећних шешира, амрела, костима, мантилова, а сетите се кад дођете увече кући на вечеру о чему ваша жена разговара са вама сад с пролећа.

— Баш нешто се каним, Јоцо, да изађем данас сутра у чаршију. Морах ми ових дана спремити новац, треба ми пролећни шешир, па морам и хаљину правити.

— Да, требало би! — одговара Јоца покуњено а у себи мисли: Ех, да хоће Господ Бог подржати ово хладно време.

Е, видите, те Јоце, Пере, Стеве и сви остали који у разговору са женом тако мисле у себи: „Ех, да хоће Господ Бог подржати ово хладно време” —

они би се обратили опсерваторији са заједничком молбом да буде овако време какво је.

Па кад би већ тако било и онда кад би од нас зависило, онда немојте се љутити на овај луди март. Добар је он овакав какав је све док не нађете завод код којег ћете есконтовати меницу.

Концерат на лађи

Не само нова но и практична је сасвим идеја концерат на лађи. Прекјуче га је приредило родољубиво друштво „Кнегиња Љубица”. И да видите, ако то само уђе у моду, почеће многе и многе ствари да се приређују на лађи. Почеће свадбе, јавна предавања, па онда седнице партијских клубова, па седнице новчаних завода итд.

А зашто и не би? Зашто се не би какав политички клуб могао отиснути од обале и навести се на воду? Или зашто не би управа каквог новчаног завода отисла свој завод низ воду?

А већ за јавна предавања, нарочито кад их професори држе, лађа је душу дала, јер је предавач сигуран да му се слушаоци неће разбећи.

Но за концерте лађа је одиста у првом реду практична и видећете да ће то ући у моду. Разуме се, неки ће се термини морати изменити, неће моћи важити ови исти који важе за приређивање концерта код „Коларца” или на Калимегдану. На пример, неће више постојати улазнице него карте.

Одете на касу и тражите путничку карту за концерат, и то за концерат I. класе и за концерат II класе. Па онда, неће се више казати: „Концерат је почео у 8¹/₂ часова”, него „Концерат се отиснуо у 8¹/₂ часова”, као што се не би рекло ни: „Концерат је завршен у један по поноћи”, већ „Концерат је пристао уз обалу у један по поноћи”.

Уосталом то није главно, које би се и какве фразе употребљавале за тај концерат, већ како то све на самој лађи изгледа. А то смо прекјуче видели.

— Једно је ипак незгодно — жали ми се госпођа Савка, — што на лађи има ваздан ћошкова и буцака. Мало, мало, па ми се дете изгуби. „Где си, богати, ти?” — питам је. Каже: „Гледала сам машину.” Шта има сваки час да гледа машину?

— Па то јесте. Ал’ можда дете воли машину — као тешим је ја.

Госпођица Перка опет жали ми се на нешто друго. Вели, одвео је господин Жика у страну, па јој почео да изјављује љубав. А она осећа како је подузима нека топлота, како су јој се зажарили образи, па се одазове његовој изјави и одговори му да и она њега воли. Кад се после вратила мајци, а она уједанпут осети како је почела да се хлади и поче да се каје што се одазвала, кад је тек пре неки дан казала г. Љуби да га воли.

— А знате ли у чему је ствар? — вели ми, жалећи се.

— У чему?

— Одвео ме знате код казана, па се ја тамо загрејала, а ја мислим да ме то љубавни жар подузео. Чим сам се охладила, видела сам у чему је ствар.

Госпођа Стана опет жали ми се на свирајку.

— Знате, ја сам у шестом месецу, па ми смета свирајка.

— Како молим вас?

— Па знате седим мирно и не мислим ништа, а оно тек писне она свирајка. Знате да ме сву језа подузме.

— Па јесте, на свирајку се треба навићи.

— Није да кажете да нисам навикла, али кад тако изненада свирне, мора човека изненадити.

— Па, тако је.

Машиниста са лађе жали ми се опет на капетана.

— Знате, вели ми, приликом концерта, кад музика свира, капетан би требао баш најгласније да командује, а он напротив све нешто шапће.

После сам испитивањем сазнао и томе разлог. Капетан се заљубио, па наслонио уста на ону лулу па само уздише а машиниста мисли да шапће.

Но најоправданија жалба је била госпођа Станкина.

— Богами, никад више нећу ићи на концерат који се приређује на води. На суву хоћу, али на води никако.

— А што, забога?

— Па окупио ме онај господин Стева, окупио и морала сам да му попустим.

— А што сте морали?

— Та како не би, кад прети да ће скочити у воду.

— Па то вам се исто и на суву може десити.

— Не може, нема чим да прети; у шта ће да скочи?

— То је истина. Дакле, попустили сте?

— Морала сам. Само зато што смо били на води.

— Па јесте, на води је много клизавије но на суву.

Ето, то су отприлике утисци и импресије које сам чуо са првога концерта на води. Можда је било још чега, али се не може стићи да се у сваку кабину завири. Лађа има ваздан ћошкова и буцака, што каже госпођа Савка.

Реформа православног календара

Осим Петра Типе и Максима Трпковића, бавили смо се реформом календара још руски Св. Синод и — ја.

Русији не иду реформе баш тако од руке, те ко зна хоће ли се и сетити календара. Петар Типа и Максим Трпковић покрвили су се међу собом, а Русија пристала уз њих па се сад и она покрвила сама са собом, те ће напоследку остати да ту реформу изведем ја сам.

Да бих могао тачно изложити свој план по коме би требало реформисати календар, ја морам у неколико речи да наведем шта у досадањем календару не ваља и шта би требало рашчистити.

На првом месту ваљало би пречистити питање са годишњим временима. По старим календарима, свако је од годишњих времена имало своје место, најпре пролеће, па лето, јесен, па зима. Али је у том погледу у последње време настао такав дармар, да се сад не зна ни ко пије ни ко плаћа. Нити је зима зима, нити је пролеће про-

леће, нити јесен јесен, ни лето лето. Нити та времена знају за ред, нити иду својим редом, него су се помешала, па груне зима јула месеца, пролеће децембра, јесен маја, лето јануара и већ како ко дохвати.

Дакле, од годишњих времена треба изискати реч: хоће ли по реду вршити своје дужности или неће?

Па онда крајње би време било да се измене и месечни небесни знаци. Откуд на пример водолија да означава јануар; то нека буде знак за јули, кад се пију шприцери а не за јануар; па онда и близнаке треба сасвим одвојити, доста је једно дете да служи као знак за месец мај. Наши стари су могли бити раскошни некада, кад није била овака скупоба. Па онда, сасвим сам противан да шкорпија буде знак за октобар. Ако уопште у животу који месец уједа човека, то је децембар кад су балови и концерти; ту му слатка шкорпијица забодје жаоку у срце па остане целог живота сакат. Дакле, нек шкорпија буде знак за децембар. Па онда не знам каквог смисла има да знак за јули буде лав. То је месец кад жене иду у бање, а мужеви остају код куће. Дакле за тај месец нек се узме као знак ован, и то ован са што дужим роговима да би што тачније означио мужа који је остао код куће. Теразије бих сасвим укинуо, то и није никакав небески знак; откуд кантар на небу? Морало би се такође размислити

шта би се учинило и са јарцем као врло неестетским небесним знаком.

Осим овога, могле би се учинити и неке измене у самим данима. Тако на пример мени се не допада ред дана у недељи. Ја бих на пример уторак сасвим избацио, кад га већ сви сматрају за несрећан дан и кад нико у уторак неће да почне какав посао. Боље је установити два понедељника или може бити две недеље.

То би биле онако углавном обележене начелне ствари о којима би требало размислити, а сад да пређемо на саму реформу календара.

По моме пројекту, и на календар би ваљало применити метарски десетни систем. Примењен је већ за тежину, за дужину, за меру вредности (новчани систем), а календар је мера времена.

Још како би се лепо дало удесити. Година сто дана; у једној години има десет месеца, у једном месецу десет дана.

Разуме се да би таква календарска реформа имала грдна утиска на све друштвене односе јер би године биле краће. На пример, ако се човек сад жени у тридесетој години онда би се женио у 110 години, госпођица, млада као капља, тек стигла за удају, којој је сад 19 година, била би тада у 69 години.

Па онда замислите ташту која у зетовој кући доживи осамдесету годину, што није никакво чудо јер све таште у зетовим кућама доживе

дубоку старост. Таква би ташта доживела 292 године.

Посмртни огласи гласили би овако: „Моја добра и непрежаљена супруга Јелка, премину у цвету своје младости, у својој 96 години”.

Или на пример изгуби вам се дете од 11 година (а ви већ знате да се деца код нас често губе), а ви дате овакав оглас: „Мој синчић који је ушао тек у четрдесету годину изгубио се идући од Славије итд”.

Па онда и све друго, на пример: у војсци би се служило 7 година и три месеца, а ступало би се у војску у 73 години;

деца би у први разред основне школе полазила у 25 години;

пунолество би било тек кад се напуни 73 године;

чиновници до пуне пензије служили би државу 146 година;

посланички мандати трајали би 18 година.

Разуме се да би се тада године писале по начину како се пишу десетни бројеви. У протокол венчаних не би се уводило као до сада: младожења стар 52 године, један месец и два дана; млада стара 24 године и 7 месеца. Него би овако то било:

младожења стар: 189,05 година;

млада стара: 87,75 година.

Кажем вам, било би то врло лепо, а кад

би се то тек на историју и догађаје применило, доказало би се бар да је у Србији један устав доживео 30 година, да је једна влада трајала 20 година и да чиновник није био истеран из службе бар 10 година.

Размислите о овом пројекту.

Две буве

Легао ја тако после вечере па читам новине. А ја имам нарочити начин читања новина. Тако на пример кад читам уводни чланак а ја обично легнем на леву страну, јер у том случају нимало ми није потребно срце да ради, могу га сасвим притиснути; кад читам женски свет преврнем се и легнем на десну страну како би ми лева страна била слободна да би срце могло функционисати; кад читам дневне вести и остале ситнице, ја обично лежим на леђима а кад читам подлистке у којима се причају страховити догађаји, лежим обично потрбушке да бих на тај начин избегао грчеве.

Дакле тако то вече, лежим ја на леђима и већ према томе знате да читам нешто сасвим невино. Читао сам баш неку занимљиву белешчицу под насловом: „Чудо од детета“. Ту се прича о неком детету, рођеном у месту Гротланду у Америци које је већ у петој години добило бркове и осећало потпуну мужанску снагу те је почело тако да се понаша да су родитељи нашли за умесно да га

ожене. Оженио се и већ у седмој својој години имао је двоје деце. Било је са њим разних незгода: тако на пример он је као дете од шест година имао права да се у купатилу купа са женскињем све дотле док му женске нису ухватиле његову слабу, односно јаку страну, па га искључиле. Његови преци су дуго живели па ће вероватно и он. Један амерички статистичар је израчунао да ће он у својој шесетој години, како је рано почео, имати педесет и петоро деце.

Врло занимљива белешка и баш сам је у сласт прочитао а читао бих и даље да не чух сасвим близу моме уву неки тих, врло тих разговор.

Не окрећући главу, окренем само око и спазим на моме јастуку две буве; баш недалеко од мога увета, састале се ту у борама шлингераја (сви јастуци на којима ја спавам шлинговани су) па се нешто договарају. Бацим, разуме се, новине, јер ако ми треба да читам о каквом американском догађају, шта ће ми американскији догађај но што је овај разговор бува.

Сасвим тихо и поверљиво разговарају и не слутећи да ја ослушкујем њихов разговор.

А ево шта су разговарале.

Прва бува: Не сад, видиш да је господин још будан, чита новине. Кад угаси свећу.

Друга бува: Па да... и мене је срамота кад гори свећа.

Прва бува: Па добро, а где да се састанемо?

Друџа бува: Ја мислим под самим носом господиновим, у његовим брковима.

Прва бува: Није згодно, он страховито дува при спавању, може нас усред најбољег разговора одувати. А после, сад има и кијавицу. Замисли како би то изгледало да он кине рецимо у најинтересантнијем моменту. Не, не, није то згодно место.

Друџа бува: Па добро, ајд' да се састанемо на његовом трбуху. Ту је бар топло.

Прва бува: Иди до ђавола, то је баш најнезгодније место. Под руком му је па се сваки час чеше. Може нас обе зграбити па онако загрљене метнути под нокат од палца.

Друџа бува: То је истина.

Прва бува: Ја бих најрадије у кошуљи, рецимо у рукаву, у десном рукаву.

Друџа бува: Није то згодно место, била сам једном у његовом десном рукаву па сам једва главу изнела. Не знаш како вешто он хвата нас буве.

Прва бува: Онда нам остаје као најзгодније место леђа. Ту је најкомотније, можемо чак и трчати и играти се колико хоћемо, а сем тога ту је њему најтеже чешати се и хватати се. Само, разуме се, састанак да буде мало више на леђима а не на ниже, јер се доле ипак може почешати.

Друџа бува: Добро, пристајем.

Прва бува: Чим он угаси свећу.

Друџа бува: Добро.

Прва бува: А сад да се растанемо да не би што год свет приметио.

И растадоше се.

И тако уговорише свој љубавни састанак на леђима. Најзад, преко мојих леђа је много што шта прешло, на мојим леђима су многе и многе љубави оставиле свој траг, па зашто не бих учинио и ту ситну услугу бувама. Нека их, нека се састану. Издржаћу тај састанак а нећу се ни почешати.

Нећу одмах да угасим свећу, нека их нека мало прошетају, да не би свет приметио. Ено га он шета по северозападном делу мога јоргана; а она по југоисточном и праве се као да се и не познају.

Немојте се чудити њиховој бојазни од света. О, свет се забавља и тако ситним стварима да мене неће зачудити ако једног дана почне водити рачуна о љубавним састанцима појединих бува.

Тачно у једанаест сати угасио сам свећу а ујутру сам се пробудио са грдним црвеним флекама по леђима.

Дорћолски Адам и Ева

Истерани су, пре неки дан су истерани из квартира и то не зато што нису плаћали кирију, него баш зато што је најпре она загризла јабуку па онда натерала и њега те и он загризао јабуку.

Он се зове Паја а она Јуца и узели се тек пре годину дана. Она, додуше, није постала из његовог ребра али су ипак њему ребра пребили док је до ње дошао. Њу је волео неки бандиста из гардијске музике а Паја се наврзао, наврзао, док једне ноћи није пао бандисти шака те му овај одсвирао са врло дугачким нотама. Кажу да му је том приликом ребро било нагњечено али и поред тога он је остао сталан при својим симпатијама и хтео је пошто пото Јуцу.

Па најзад и добио је и оженио се. Он, додуше, није имао никаквог занимања, сасвим онако као и отац Адам, али се ипак оженио јер га је његов стари чика примио бесплатно у стан. И тако су у тој малој кућици, у једној улици испод Скендер-бегове улице, проживели ову годину дана као у рају,

Паја, Јуца и њихов чика. А живели би и даље срећно али — као што је то и у библији ред — појавила се змија. И та змија нико други није био него онај — поднаредник бандиста.

Мало мало која ноћ да прође а тек се оном улицицом где је био Перин и Јуцин рај, разлегне труба и јечи Дорћолом мртвачки марш Бетовенов. То кобајаги бандиста одсвира своју тугу за Јуцом. Тако бандиста свира данас своју тугу, тако сутра и већ сва деца научила његову тугу на памет. Оно што су деца научила ништа, него и сам чика научио па цео дан и он дува кроз нос Бетовена, а ако и почне што друго а оно изађе на Бетовена. Најпосле досади бандистова туга чики, досади Паји, додија Јуци и досади целој улици, те је крајње време и било да престане.

Јуца се најзад преломила да отвори прозор и од тог доба сасвим је престао да се ори Дорћолом мртвачки Бетовенов марш већ где и кад чује се кроз глуву ноћ весели марш „Узданице”. После је већ и то престало јер, кажу, да се бандиста умео користити отвореним прозором.

Шта је све затим било могло би се само нагађати и једино међу тим нагађањима што би било поуздано, то је да је Јуца загризла јабуку.

Паја је, додуше, код чике имао бесплатан стан али, како није имао никаква занимања, није имао никад трошка да као човек изађе у кафану или бар попуши цигару две.

Јуца њему једнога дана да динар на трошак и он га прими и не питајући је откуд јој. Ето, том приликом је и Паја загризао јабуку.

И тако је сад у оној малој кућици живело њих четворо. Чика, Паја, Јуца и змија, која није у ствари живела у кући него, тако, била скривена у лишћу.

Али како који дан а бандиста све се више и више припитомљава и већ поче и да се не крије, па поче чак и са трубом да долази, и не само да долази но поче и да свира, онако исто као што је пре неки месец свирао на улици.

Разуме се да то већ чика није могао више да трпи и прекјуче Паја и Јуца изгубише рај. Истерао их је чика из квартира да се потуцају по свету и у зноју лица свога заслужују убудуће кирију.

И сироти дорћолски Адам и Ева, ево већ три дана немају квартира, већ се потуцају и једнако распитују где седи онај бандиста, који им је одсвирао срећи, али не могу никако да дознаду.

Једна нова раса људи

Мало, мало, па тек читате у новинама, како је тај и тај смели путник, на врховима америчких или азијских планина, пронашао неку нову досад непознату фелу људи. Или неке патуљке осамдесет сантиметара високе, или неке цинове и већ какве ти све разне нове феле и расе нису досад откривене.

И, разуме се, тај одлучни и одважни путник испитује ту нову расу људи, њихове обичаје, нарави, њихов изглед, начин њихова живота и све то објављује научноме свету.

А ето, и ја сам открио једну нарочиту расу људи, испитивао сам им и обичаје и нарави, и осећање и начине живота, па се не размећем тиме. Нисам чак досад то ни објавио.

Ја се нисам пео на врхове америчких и азијских планина, ја сам ту фелу људи открио онако, случајно.

А ако сте баш радознали и да вам кажем какво је то племе, могу вам баш и рећи. То су — благајници наших државних надлештава.

Дабоме, ви ћете сад одмах рећи: „А, па и то су Срби?”

Немојте се варати. Нити су они Срби, нити Турци, нити Енглези, нити Шпањолци — они су благајници.

То је сасвим једна засебна нација, сасвим засебна фела људи, која нема ничега заједничкога ни са једном народношћу ни са једном расом на земљином шару.

Јер, ваља знати, да овде није реч само о овим нашим благајницима „од Балкана до Адрије”. Свуд су они једнаки; и у Енглеској благајник није Енглез него благајник и у Португалији благајник није Португалац него благајник и свуд на свету благајници чине једно засебно племе, које сам ја открио.

Кад бих сад ја нешто о томе своме открићу држао предавање, оно би отприлике овако гласило:

„Благајници су једно прастаро племе од којег остаци живе и данас расути овде и онде по свим деловима света. На Балкану је то племе познато под именом казначеја. Они живе повучено од света, обично обитавају у кавезима од гвожђа одакле извирују кроз мале прозорчиће. Као нарочита карактеристика тога племена је, да су увек намрштени и увек мрзовољни. Врло се радо закључавају у својим собицама и спуштају завесе на прозоре, и тако, одвојени од света,

проводе по неколико сати. О врату обично носе неке амајлије у виду кључева од касе. Врло су неповерљиви према странцима и страшно се плаше кад виде да им прилази какав човек са хартијом”.

А што бих ја уосталом држао вама предавање, као да ниједан од вас није имао посла са каквим благајником државнога надлештва. Пођете на пример са признаницом и прво вас пред вратима предусретне момак, нарочито извежбани момак. Јер ваља знати да су благајнички момци већ једна нарочита врста момака.

Он вас прво премери од главе до пете, тј. од шешира до ципела, па према томе како вас је оценио и одговара вам:

— Г. благајник није овде.

— Јесте, братац, ено га кључ у кључаоници.

— Могу бити и три кључа у кључаоници, али кад ја кажем да благајник није овде, онда није овде.

— Немојте тако, ено се сад баш закашљао.

— Слушајте. Може кашљати и цела Главна контрола, али благајник није овде.

На то се отварају врата од канцеларије и појављује се благајник.

— Ништа, нема ништа. Немам пара! — издере се још с врата.

Јер ваља да знате, да благајници и не чекају да им се каже добар дан; они чим виде човека са

хартіјом, нити га питају шта је ни како је, ни зашто је дошао, већ одмах дрекну:

— Нема ништа. Данас не може бити ништа.

Толико им је то прешло у страст, да који пут и улицом прођете мимо њих и кажете им: добар дан! — а они се тек тргну и узвикну:

— Не може, брате, немам пара!

Ту скоро десило се тако нешто мени. Не знам какву сам хартіју имао у рукама, мислим љубавно писмо неке младе госпође, којој сам заказао ове године рандеву у Нишкој Бањи. Па тако с тим писмом пошао ја благајнику. Куцнем на врата и отворим их, а он баци један мрзовољан поглед на мене, па кад још спази хартіју у мојој руци, њему се просто диже коса на глави.

— Немам, не могу ником данас...

— Али, молим вас...

— Не могу, не могу, кад вам кажем српски.

— Ама ја сам дошао...

— Нећу да чујем, кад вам кажем да не може бити...

— Само да вам кажем...

— Молим вас, немојте ми ни говорити, нећу да чујем...

— Морате, забога, чути...

— Нећу да чујем.

— Ама, слушајте. Добили сте сина. Дошао сам да вам јавим. Молила ме ваша свастика, сад успут.

— Док рачуноиспитач не шкантира касу, не дам ни десет пара, разумете ли, ни десет пара.

— Не тражим вам паре, забога, чујте што вам говорим.

— Па шта ће вам та хартіја у руци?

— Оставите ви ту хартіју. То је сасвим приватна ствар. Добили сте сина, разумете ли, добили сте сина!

Тек сад му се разведри лице и разумеде ме. Тресну касу, захвали ми на услузи и, чешући се иза увета, додаде само:

— То значи, треба отворити нову партију у партијалнику.

Страсна недеља

Ја нисам ни сазнао из календара да је ово страсна недеља, ја сам то сазнао из полицијских рапората. Чегу ту нема.

На пример, г. Коста, примеран домаћин, добар отац, али пати од оног од чега многи од нас пати — члан је многих одбора. Ти одбори опет заопуцали па сви ове недеље држе седнице. Као мале ферије, не раде судови, не раде школе, а снабдевени сви за Ускрс новцем, па као најбоље је сад држати седнице. Елем и једно од добротворних друштава, у коме је и г. Коста члан, држало је баш синоћ седницу, те је и он, примеран домаћин и добар отац, морао изићи после вечере.

Видео сам га кад се враћао са седнице. Тако око 21½ по поноћи. Разапео амрел и ако не пада киша; завалио шешир па пришао једном телефонском диреку и моли га да упали цигарету. Па онда уједанпут прогунђа нешто, опсова неком „тамо њему“, па клисну у страну, прескочи тротоар, испусти амрел па се саже да га дохвати, али паде му

шешир, а он онда, ваљда у расејаности која није немогућа код примерних домаћина и добрих оцева, место рукама пружи нос да дохвати шешир.

Одмах сам се сетио да је ово страсна недеља.

Па онда г. Пера, просто девојка а не човек. Његова госпођа Симка толико пута је рекла за њега:

— Мој је Пера тако васпитан и дресиран, да он просто не сме женској да погледа у очи. Богами, ја сам мање стидљива него он.

Е, дакле, и тога стидљивог г. Перу видео сам синоћ. Седео је на Булевару измеђ двеју певачица и тако им је стидљиво стезао руку, тако се стидљиво машао њиховог струка, тако је стидљиво плаћао шампањ, — просто као дете.

Чим сам га спазио, мени пала на памет госпа Симка. То ти је срећна жена, има васпитаног и дресираног мужа, па не сме женску ни у очи да погледа.

Дабоме да сам се одмах сетио да је страсна недеља, чим сам спазио г. Перу.

Па онда г. Сима. Ако за икога, за њега се може рећи да је редак човек. Не можете ни веровати како је то тачан и штедљив човек. За њега се може рећи да пази на сваку пару и да сваки крај саставља са крајем.

Његова жена није раскошна као друге, не да он то. Не купује јој сваке сезоне нов шешир, него се она покрпи. Промени пантљику, промени

цвет па опет лепо изгледа. А тако и деца. Преправи им капут од свога капута, направи им панталоне, па опет лепо изгледају.

А шта ће сиромас, данас су такве прилике па треба пазити на сваку пару.

А, ето, видео сам и г. Симу синоћ. Седи у пријатељском, врло пријатном друштву и баш узвикује:

— Да попнемо визу на двадесет динара.

Он не би предлагао да се виза попне на двадесет динара, јер он, као солидан човек који пазити на сваку пару, игра у редовним приликама само са пола динара визе. Али синоћ је то предложио ваљда зато, што је на пола динара визе изгубио седамдесет и шест динара, па би рад био, као добар домаћин, да поврати ту суму.

Иначе, у редовним приликама, он игра са пола динара визе и не изгуби никад више од двадесет до двадесет и пет динара. А синоћ је изгубио седам стотина динара, док је била пет динара виза и већ после, на двадесет динара, изгубио је још стотинак динара и преко четрдесет стопараца не рачунајући пикслу.

Чим сам га видео, пало ми је на памет да је ово страсна недеља.

А није да сам само на њима то приметио, приметио сам ја и на себи самоме да је ово страсна недеља. Ето и ја памтим пре кад идем Кнез Ми-

хаиловом улицом, а ја гледам у земљу као иншти-
тутка, а како је почела ова недеља, тако нешто завирујем дамама у очи као да сам, Боже ме прости, гардиски потпоручник.

Ђаво ће ме знати шта ми је!

Згодан сведок

Каквих ти све сеоба није било прекјуче о Ђурђев-дану! Има их који су се иселили из старог квартира са женом и свим стварима; има их који су се иселили са женом а без ствари, а има их најзад који су се иселили и без жене и без ствари.

Тако се на пример иселио грешни Јоца Симић, који већ двадесет година употребљава визит-карте са титулом „бивши чиновник”. Откако зна за себе, он је „бивши чиновник”, тако да изгледа као да није ни био активан, него само „бивши чиновник”.

Тако се ономад и он иселио. Управо није се он иселио, него се заједно са стварима иселила његова жена Јулка, а он је остао на сокаку.

Уочи сваког Митров-дана и Ђурђев-дана, од ово неколико година, претила је Јулка „бившем Јоци” да ће га оставити.

— Скупићу све моје прње, што сам ти их донела, па ћу наћи себи собицу и живећу како ми Бог да, а ти гледај шта ћеш!

И најзад, ево, овог Ђурђев-дана је своју претњу и извршила.

Жалост је било видети ту сцену. Пред вратима таљиге; кочијаш износи ствари и товари их, а „бивши Јоца” стао код капије, гледа сваку ствар, гледа је, размишља и свака му изазива хиљаду успомена, а свака му успомена натера сузе на очи.

Изнесе кочијаш на пример кутију са шеширом и метне у кола, а Јоца размишља:

— То је онај шешир што га је добила од тетке. Лепо јој је стајао. Ако га поправи, може га носити и овог лета.

Или изнесе кочијаш шпорет, а Јоца гледа шпорет, гледа, па му тек наиђу сузе на очи:

— Шпорет! Боже мој, колико јуче кувала је на томе шпорету сочиво са шницлом и јели смо их заједно. А сад, никад се више моја вечера неће подгрејавати на том шпорету!

Па онда кочијаш изнесе корито.

— Чији ли ће сад веш прати, Боже мој, у овом кориту? — размишља „бивши Јоца” и тако сваку ствар редом пропраћа неким размишљањем и уздахом.

Натовари се душек, он уздане; натовари се буре од киселог купуса, он уздане; натоваре се три калупа сапуна за веш, он уздане. И тако редом. Што пунија кола, он све дубље уздише.

Најзад, кад се потпуно натоварише кола, изиђе и госпа Јулка, а њему тек онда наиђоше сузе.

— Јулка, па где ћу ја сад?

— Шта ја знам?!

— Па зашто ме остављаш?

— Па казала сам ти. Нећемо ваљда сад на улици наново разговарати. Нити си човек, нити си муж. Никад пару да донесеш у кућу.

— А, неће бити то Јулка. Ја седам година, откако смо се узели, нисам доносио ни пару у кућу, па опет смо ми лепо живели. Него ти мене остављаш због госпо...

— 'Ајд, 'ајд, лај, само! — пресече га она, па се обрте кочијашу. — Терај!

Кретоше кола пут Врачара и Јоца оста пред вратима да лаје, ако му је каква фајда од тога.

Најзад, кад убриса и последњу сузу из ока, а он стиште песницу и диже је у ваздух, шапћући ове значајне речи:

— Осветићу ти се!

И осветио се.

Свако вече и сваку ноћ, откако се Јулка преселила у засебан стан у Р... улицу број 29, он је дежурао. Или се прикрио, или се шетао крај њене куће, те да ухвати: да ли збиља госпо... (онај због кога му је Јулка казала оне значајне речи: 'ајде, 'ајде, лај само!) долази к њој, па да је обрука пред светом, и њу и њега, и да је тужи конзисторији те

ако ништа друго, а оно бар конзисторија да му досуди издржавање.

Сасвим је правилно он резоновало:

— Мораће конзисторија решити да она мени даје издржавање. Прво и прво зато, што је она мене у браку издржавала а не ја њу, а друго и друго, зато, што је она мене истерала из куће а не ја њу!

Разуме се, није дуго чекао. Већ друго вече тако после поноћи онај „госпо..." (Јоца се толико преплашио од жене, да није смео ни целу реч „господин" да изговори, а камо ли да му помене име), дакле онај „госпо..." ушао је у капију госпа Јулкину.

— Ту је! Ушао је у мишоловку! — узвикну „бивши Јоца" и хтеде да утрчи у кућу, па се на једанпут на капији заустави и замисли:

— А баш ми ништа не вреди ући у кућу. Прво, она и он су јачи, истући ће ме и избацити. А друго, и ако уђем, како ћу да докажем да сам затекао госпо... Требало би да имам сведока. А где сад да нађем сведока? И ако кога позовем нико неће пристати.

И тако се грешник врати. Али сутра дан се досети. Чекао је опет до поноћи и после поноћи. Око 2 $\frac{1}{2}$ наиђе „госпо..." и уђе у капију.

„Бивши Јоца" трком отрча до најближе кафане, шчепа телефон па:

— Ало!

— Ало!
— Шта желите?
— Општину београдску.
— Ало!
— Ало!
— Молим, је ли тамо дежурни општински лекар?

— Јесте, ја сам на телефону.
— Молим дођите хитно у Р* улицу, бр. 29.
Врло опасна болест.

Лекар опсова нешто у души, отприлике оно што сви лекари опсују кад их ко зове у 21 $\frac{1}{2}$ по поноћи, па се хитно крете, те на Врачар па у Р* улицу.

Пред вратима кућним дочека га „бивши Јоца”.

— Ви сте тражили доктора?

— Ја, извол’те унутра!

Па „бивши Јоца” напред, а лекар за њим; те гурну коленом у врата и изби их. И сад се нађоше у соби доктор и „бивши Јоца” и госпа Јулка и „госпо...”

— Ко је болестан? — пита лекар.

— Није нико! — одговори „бивши Јоца”, али је мени потребан сведок да пред конзисторијом докажем да је моја жена непоштена. Хвала вам, г. докторе, што сте дошли!

Можете мислити већ шта је било и шта је

доктор казао и како је викао и претио, и како је врискала госпа Јулка, и како је црвенео „госпо...”

Али је све то отрпео „бивши Јоца”. Отрпео би он чак и да су га тукли, само кад је набавио сведока.

А сутра дан је отишао у конзисторију да тражи издржавање.

Нас се не тиче шта је било и шта ће бити у конзисторији. Ја сам све ово испричао само да обратим пажњу мужевима, кад им се не дај Боже деси малер, да нема згоднијих сведока од ноћних дежурних општинских лекара.

Свака брачна несрећа дешава се обично ноћу, па где ће човек у таквој прилици да нађе сведока. А дежурни је лекар, просто душу дао за то. Спава обучен, и чека.

Врло згодан сведок.

Брачна математика

Одавно сам ја опазио то да нема ни једне науке која има толико примена у животу као математика. Још док сте у школи, бројевима вам одмеравају способност; чим уђете у живот одмах с бројевима имате посла (величина тих бројева зависи, разуме се, од потписника); у служби државној сва вам је амбиција да достигнете што већи број (мислим на цифру годишње плате); кад се жените, на првом су месту бројеви и, најзад, кад умрете, свршавате такође један математички задатак, јер сте смрћу подвукли све цифре живота, сабрали их и нашли да животне цифре сабране после гроба дају као резултат једно бесконачно ништа.

Па и сам брак, најинтересантнија животна појава, чиста је математика. Постоји најпре цифра један, то је рецимо он, и постоји за себе опет цифра један, то је рецимо она. Знак сабирања (+) то је у браку проводачика. И сад, чим тај знак сабирања стане између две јединице резултат је два. То је оно: $1 + 1 = 2$.

То је обичан свакодневни брак.

Одмах после сабирања, у браку настаје множење. Жена почне да рађа, и цифра постаје све већа.

Ако случајно не настане множење с те стране, женине, онда се множи друга цифра — муж. Уз њега се одмах прилепи још једна цифра, кућни пријатељ и та брачна формула изгледа овако: $1 + (1 + 1) = 3$.

Ако се ова последња брачна формула потпуно математички развије, онда се прелази у дељење, које се свршава у конзисторији.

Ја знам један брак који је потпуно математички склопљен. Прво су биле познате две количине, господин Јеврем коме је педесет година и његова жена госпођа Анка, којој је двадесет и три године. Чим се у математици имају две тако познате количине одмах се тражи трећа непозната. И, разуме се, мени као старом и добром математичару лако је било наћи је. Непозната количина је господин Пера, секретар, коме је двадесет и седам година.

Чим сам добио и ту трећу количину, лако ми је било да радим све видове рачуна. И ево, ја ћу вам их показати:

САБИРАЊЕ:

Господин Јеврем, година	50
Госпођа Анка, година	23
Господин Пера, година	27
Свега	100

ОДУЗИМАЊЕ:

Цела фамилија, година	100
Госпођа Анка и г. Пера	50
Господину Јеврему остаје његових	50

МНОЖЕЊЕ:

Господин Јеврем	50
Госпођа Анка	23
За изравнање до 100, умножава се фамилија са г. Пером, година	27
Свега	100

ДЕЛЕЊЕ:

100 година колико цела фамилија има поделити са два. Остаје сваком по 50. То јест, господин Јеврем сам за себе задржава својих 50, а других педесет падају на госпођа Анку и господин Перу.

Е, сад ваља још знати, да је математика наука којом се могу извести и најтачније претпоставке. Рецимо задатак овако гласи:

— Додајте свакој цифри по десет година, па ми нађите резултат?

Ево и тога резултата:

Господин Јеврем 50 год. + 10 = матори магарац;

Госпођа Анка 23 г. + 10 = жена у најбољим годинама.

Господин Пера 27 г. + 10 = стални пријатељ, који би и живот заложиио за господин Јеврема.

А могу се и многе друге математичке комбинације правити.

Поп тркач

Приликом последњих трка о Духовима, приређених на Бањици, добио је трку и један поп.

То није била поповска трка, јер се код нас поповске трке не приређују на Бањици; оне се изводе у самом крилу цркве. Јер, кад би и попови приређивали трке, онда би њих изводио Архиепископски Сабор. Он би, на основу каквог канонског прописа, одредио место за трке, дужину стаза, награда и све остало. Па би онда извесно било ту и поделе неке, на пример, протинска трка; па онда трка парохијских свештеника са препонама, па онда трка војних попова, па трка ђакана једногодаца.

Тако би то некако било, кад би било поповске трке. Али, хвала Богу, тога нема и што је сад о Духовима овај поп добио трку, то не значи да је он трчао. Трчао је коњ, којег је поп за трку однеговао.

И сад би било питање: откуд да се код попа развије тај спорт неговања коња?

Изгледа врло необична ствар да се код попа, с обзиром на његов позив у животу, развије жеља за спортом. Ако би сваки поп дозволио себи да се код њега развије спорт, шта би све могло бити и шта би се све могло видети.

Замислите на пример попа са фотографским момент-апаратом, трчи по гробљу о задушницама и слика, јури за свадбама или демонстрацијама. Или замислите попа као аутомобилисту. Или замислите, да нас Бог сачува и сахрани, попа на велосипеду или као футболисту. И тако уопште, замислите шта хоћете; попа са шличугама, или као члана веслачко-печарског клуба, или како се као гимнастичар преврће на барнама, али како год ви хоћете, па ћете видети, како у самом поповом позиву не лежи да буде спортиста.

Откуд је, дакле, и како се овај поп бацио на спорт неговања коња и васпитања истих за трку?

Вероватно као млад богослов, чим је обукао мантију, ишао је у парохију са тврдом намером да васпитава своју паству. Кад је увидео да то не иде баш тако лако, дигао је руке од пастве, па се бацио на коње. И ето успео је.

И једнога дана, кад је оглашена духовска трка на Бањици, диже се лепо поп, попадија и однеговани коњ, па по сниженим ценама на железници у Београд.

Коњ допутује да трчи трку. Поп допутује да види како ће му проћи коњ, а попадија допутује

више као контрола да надзирава попа. Јер најзад, пустити попа сама за време трка, није ни пробитачно.

И тако, поп и попадија оду у публику, а попов коњ међу коње. Фрче они београдски, официрски коњи, стрижу ушима и презриво гледају поповог коња.

— Зар ти мислиш са нама да трчиш? — пита га са неке висине коњ једног артиљериског капетана.

— А што не бих? — одговара попов коњ.

— Ама зар ми, официрски коњи, који знамо и теоријски и практично шта је то трка, па ти са нама да трчиш.

— Е, братац мој, све је то у Божјој руци — одговара попов коњ.

— Ама зар ти, који се храниш сувим славским колачима што их поп збира по славама; ти што се храниш сувим поскурицама, па да трчиш са нама што једемо државну фураж! — вели му коњ једног коњичког поручника.

— Божји су путеви неиспитани. Ако је Божја воља, могу и ја стићи кад и ви, — одговара попов коњ.

У томе дадоше знак да се почиње трка. Капетанов коњ опсова нешто у себи, поручников такође, а попов коњ прочита оченаш.

А кад поче трка, видиш како ко, ал' попов

коњ напред, па напред. Попу све игра свештеничко срце у грудима, а попадији сузе на очима.

— Ју, ако победи, цео ће свет говорити о нама! — вели попадија.

— Море победиће, сигуран сам да ће победити. Ја знам, кад о славама сечем колач, три села обиђем на њему и у сва три села ручам, а нигде не задоцним на ручак — вели поп.

И цела истина, попов коњ победи. Али, сад се откри једна ствар, да то није коњ, но кобила. То јест, то се није сада открило; шта би имало ту да се открије? То се знало, знао је то и поп, знала је и попадија, знао је и оцењивачки суд, и уопште се знало да је то кобила, али се није знала једна деликатна жеља попова која је почивала у врло дубокој дубини душе његове.

— Ако ми кобила победи на тркама, говориће се о њој, причаће се о њој, писаће у новинама, и можда ћу успети да на некакав начин дођем у везу и са самим двором.

Та би жеља била врло чудновата и тајанствена кад би је поп сачувао сакривену у души. Али је он није могао сачувати. Дошао је к мени да ме пита за савет. Ево нашег разговора:

Пој: Је л' те, Бен-Акиба, како ви стојите у двору?

Ја: Добро, врло добро.

Пој: Ја бих хтео да стечем тамо неке везе, па ако би ми у томе помогли.

Ја: Молим, драге воље. Само, какве би ви то везе хтели?

Пој: Та није ја, него управо моја кобила, знате ова што сад о њој пишу новине... па, кад би она нешто могла добити везе.

Ја: Ама, какве везе?

Пој: Па сад су, овај, стигли из Цариграда неки коњи нарочитог соја, па овај, као што видите, моја кобила није којемо. Могло би се рећи да је достојна те почасти, после ове победе на тркама.

Ја: Па то јесте, оче, ја бих могао да вам помогнем, али, то су коњи Султанови, некрштени су, припадају другој вери. А ви сте представник православља, па овај...

Пој: То јесте, богами. Онда немојте ни чинити никакве кораке. Баш вам хвала што сте ми то поменули.

И тако оде поп у село, а догодине, ако Бог да, ево га опет на трке.

Свињска њушка

Хајд', нека дигне руку и нека каже ко је тај који је сад о Божићу и Новој Години појео прасећу главу али неокрњену? Ово нарочито питам оне који имају у кући девојака и удовица. У таквој се кући не може појести глава с њушком. Њушке просто нестане пре но што глава дође на сто.

Вероватно је и код вас такав исти ред. Поједете прасе о Божићу, а главу сачувате до Нове Године. Као ред је да са главом дочекате Нову Годину. Разуме се, има глава, које дочекају Нову Годину а има их које је и не дочекају, поједу се раније, али њушка обично не дочека ни Божић.

А знате ли зашто се то чува и зашто нарочито девојке и удовице иду у лов на свињске њушке? Веле, кад девојка кроз њушку погледа у младића, а он после да полуди за њом. Отуда ћете код многих девојака, жена и удовица видети да носе у недрима као амајлију свињску њушку, да би им увек била при руци. Замислите свињску

њушку на женским грудима! Уосталом то није тешко замислити, јер је врло честа појава у животу.

Госпођа Дана — то ми је она сама причала — чак се и удала кроз свињску њушку.

— Овога истога данашњег мог Јоцу ја сам гледала кроз свињску њушку.

— И то вам је донело срећу?

— Та идите, молим вас, зар га не видите какав је. Проклета била и она свињска њушка која ми га је довела.

Знам још један брак који је склопила свињска њушка. То су супрузи господин Срета и госпођа Љубица. Ја не знам ко је кога погледао кроз свињску њушку, али знам да су се узели из љубави. И знам, кад су се први пут после свадбе посвађали, да је она узвикнула:

— Упамти да ће ти она њушка изаћи на нос!

Ја то у први мах нисам разумео, јер нисам ни како умео да представим како неке њушке може изаћи на нос. После су ми већ објаснили и не само што су ми објаснили него сам се својим рођеним учима уверио да је Срети изашла њушка на нос. А ево и како.

Госпођа Љубица је задржала њушку и у браку. То јест, носила је непрестано уза се њушку. И док друге жене употребљавају у друштвима лорњет, дотле је госпођа Љубица употребљавала свињску њушку. Кажу да је она чак падала на мисао да набави две њушке, да из лорњета извади ста-

клад па да у друштву употребљава лорњет са свињским њушкама.

Дабоме, то није било нимало право господин-Срети. Могло би му и бити право да је она само њега гледала, али је она почела редом да гледа. Није му било право и домишљао се свакојако шта ће и како ће.

Помогла му је мачка. Једнога дана мачка, не знајући ништа о чаробној моћи свињске њушке, просто поједе ову.

То не би био тако велики догађај, јер најзад свињска њушка је прилично ситан залогај. Али изгледа да је мачка, прогутавши тај залогај, појела уједно и љубав која је тако лепо спајала овај брачни пар. Могли су они давати мачки и рицинус, па опет не би више дошли до љубави која је на тај начин ишчезла.

И ето од тога доба госпођа Љубица не може да види очима господина Срету:

— Кад га видим само, а ја се одмах сетим свињске њушке. Он је крив што је мачка појела, он ју је потурио.

И од тога доба грешноме господину Срети та је њушка просто изашла на нос.

Уосталом, могло би се препоручити мужевима да претуре мало џепове својих жена. Ко зна да ли која од њих не носи уза се свињску њушку. А обраћам пажњу мужевима да мачке необично воле те божићне свињске њушке.

Наша администрација

Ви, дабоме, знате да у свакој држави администрацију воде њени чиновници. Ту су шефови канцеларија, ту секретари, ту писари, ту практиканти, архивари и протоколисте. Они су од шефа па до протоколисте тако понаместани да изгледају као један левак; пустите акт на уста левка тј. предате га шефу, и он, снабдевен нумером, везом, решењем и др. испадне кроз протокол као каква ствар.

И кад би то тако било, све би добро било. Али код нас, осим побројаног особља постоји још читав низ административног особља кроз чије руке пролази акт и од кога управо зависи сва српска администрација.

Ево само да вам испричам шта је било са г. Михаилом Петровићем, чланом Касације у пензији, коме ни положај, ни кућа коју је стекао и која нема дуга код Управе фондова, ни многобројна породица, нису могли помоћи да не буде проглашен лицем које не постоји.

Начелство крушевачко упути један акт начел-

ству београдском, ради саопштења, г. Михаилу Петровићу. Начелство пошље тај акт Управи вароши Београда, а Управа кварту дорћолском као надлежном. Кварт дорћолски, разуме се, преда акт жандарму бр. 123 на извршење. Жандар га метне у недра, прође једну, две, три улице, па онда седне на праг једне куће, извуче из чизме дебелу писаљку, опљуне је и напише на акту:

„Именовани Милан Петровић се не налази у овом кварту”.

Практикант узме тај акт, прочита реферат жандарма бр. 123, па седне и напише за потпис писаров:

„Упућује се овај акт кварту палилулском да реченог Милију Петровића потражи у свом региону”.

Кварт палилулски преда ствар жандарму бр. 67, те га овај стрпа у недра и зађе кроз квартал да тражи „Милију”.

Кад сврши посао, а он седне за кафански сто, опљуне писаљку и напише:

„Именовани се Митар не налази у кварту палилулском”.

Практикант узме тај акт, са рефератом жандаровим, па, за потпис писаров, напише:

„Упућује се овај акт кварту савамалском да га реченом Димитрију Петровићу саопшти”.

И тамо, у кварту савамалском жандарм учини своје, и како именованог не нађе, изјави писаљком

на акту, како именовани „Диша” не постоји у кварту савамалском.

Савамалски практикант упути акт кварту врачарском с молбом да он у своме рејону потражи именованог „Тришу”.

Дабоме да и врачарски жандарм не изостаје иза другова у другим квартовима. После безуспешног тражења, он јасно и чисто напише да се Трифун Петровић, члан Касације у пензији, не налази у томе кварту.

Цела се ствар врати Управи, Управа је врати начелству и начелство је пошље натраг у Крушевац саопштавајући да лице под именом Трифун Петровић, члан Касације у пензији, не постоји.

Крушевачко се начелство зграње кад види како је од имена Михаило постало име Трифун, па спакује само акт у коверту и пошаље га поштом директно на адресу г. Михаила Петровића.

Ја сам својим рођеним очима видео тај акт.

Један милион

Милион динара не може бити ни главни згодитак, не може бити ни мираз девојачки, не може бити ни зарада, ни поклон.

Милион динара могу бити или сума са којом је какав благајник којег од великих новчаних завода отпутовао у Америку, или сан каквог практиканта који је, пошто није вечерао, легао да спава; или најзад, то може бити дефицит у буџету малих држава, као што је наша.

Али, милион о којем хоћу данас да говорим није ни једно ни друго ни треће.

То је онај милион који је италијанска Народна скупштина изгласала да се из државне готовине а у част стогодишњице Гарибалдијеве, подели међу Гарибалдијеве борце који су још остали у животу.

Стари и уморни борци, које је и досад помагала благодарна Италија, добиће сад обилате суме са којима ће у миру и изобиљу дотрајати последње дане.

Кад сам то прочитао у новинама, паде ми нешто на памет, како би то лепо било кад би се који пут тако и ми сетили својих добровољаца, па ако не можемо милионима а оно бар једном стотином хиљада. И одмах сам сео да направим рачун, колико би од те стотине пало на сваког нашег добровољца.

Ето тога рачуна, са претпоставкама да је наша држава вотирала већ 100.000 динара да се поделе добровољцима.

Прво и прво, морала би се образовати једна комисија која би израдила спискове добровољаца и прибрала све потребне податке о њима. Рад те комисије, којој би се одредиле дијурне, не би коштао скупље од 20.000 динара.

Чим би та комисија свршила посао, образовала би се друга, којој би било стављено у задатак да, према сабраним подацима, класифицира добровољце у две, три или четири категорије, како би сиротнији добили већу помоћ, а они који су колико толико у стању, мању помоћ.

Та би комисија богами морала да ради два и три месеца, и, разуме се, њене би дијурне изнеле бар 30.000 динара. Али би ипак остало 50.000 за деобу.

Чим би та комисија свршила рад, појавиле би се жалбе на њен рад. Једни би доказивали да треба да дођу у прву а не у четврту категорију, други у другу итд.

Да би извидела све те жалбе, њихову оправданост, морала би се образовати нова комисија, која би богами морала врло дуго радити и која би најзад морала коштати бар 20.000 динара, што није много, јер би ипак остало још 30.000 динара да се подели међу добровољце.

Разуме се да се сав тај рад води и администрира, морало би постојати и нарочито канцеларијско особље које би такође коштало бар 9500 динара, те би у свему остало 20.500 динара да се подели.

Е, кад би све то тако срећно и уређено било, морала би се образовати комисија која ће извршити деобу новца. Рецимо да та комисија не би коштала више од 20.000 динара, па ипак би остало 500 динара за деобу.

Тада би били позвани сви добровољци из српско-турског рата који су још у животу — а има их тако једно хиљада — да свако поднесе молбу и да на исту прилепи таксену марку од 0.50 динарских.

Свакоме би тада од тих добровољаца припало при деоби по 0.50 динара, што је сасвим доста кад се узме у обзир да је тиме покривена тачно она сума коју је молилац издао на таксену марку.

Тако би то било код нас, и ја не знам зашто Италија не припита нас, како да изврши деобу оног милиона. Ми бисмо јој дали пријатељски савет.

Ново подuzeће

Пре неки дан тако стојим на Теразијама и гледам: пролазе неки људи, на леђима им прикачене табле. Па иду тако шесторо једном страном улице. Не говоре ником ништа него само носе оне табле, а свет с оних табла чита огласе за рвање у циркусу које ће бити тога дана. Сећате се и ви свих тих људи; сретали сте их скоро сваког дана по свима живљим улицама Београда.

А ја сам их неколико пута срео и увек ми је падало на памет, како је то одиста лак посао. Никаких других напора ни труда немају ти људи, јер једини им је задатак да шетају. Ништа више, само да шетају.

Боже мој, а колико света код нас банбадава шета и не сањајући да би се и шетајући могло зарадити.

Ето, на пример, наши пензионери; шта би им фалило да шетњом зараде бар по тридесет динара на дан? Они већ шетају па шетају до Славије, по Калимегдану и горњем и доњем, и ујутру по Ве-

ликој пијаци. Не би дакле имали ништа друго да раде, до што би понели на леђима по једну рекламу.

Замислите на пример г. Јоцу, начелника министарства у пензији. Врло отмено обучен. Онако од ока да га шацујеш, не можеш му више дати од 65000 меничних дугова. Е, па он дакле лепо обучен, шета, шета, а на леђима му реклама која гласи:

„Само код Вулетића и Гавриловића огроман избор свиле за превезе свећа, за кумове, спреме за удаваче, младожење и девере”.

Или, на пример, спустио се отуд низ Теразије г. Пера, инспектор у пензији. Иде на Калимегдан да пије селтерску воду, а затим ће на велику пијаци, а одатле опет да шврља улицама. Е, па кажите ми онда шта би њему сметало кад би му на леђима писало на пример:

„Модерна трговина боја и хемиско-техничких производа Благоја Динића на Теразијама, једина је кадра да снабде све и свакога свима врстама боја и других потреба.”

Или на пример г. Јеврем пензионер има комотан и простран трбух. Раширио се у срећно доба кад се плата рачунала у талирима, а месо било три гроша ока. Е, сад, да се пита човек, зашто толико широк трбух да му стоји беспослен и неупотребљен. Шта би њему сметало, кад би се преко тог трбуха исписало:

„Ко хоће да пије чисто, здраво, укусно и домаће вино, нека иде у Рафајловићев подрум на Зелени Венац, где ће се изненадити малим ценама”.

Ето, кажите ми сад сами, шта би то сметало нашим пензионерима. То је боме девет стотина динара месечно, пола кућне кирије.

А ништа то није, само кад би једанпут ушло у моду. Ја сам сигуран да би то затим и наше даме прихватиле, јер ко би, ако не би оне подржале сваку моду, па била она лепа или не.

А сунцобрани наших дама збиља би врло лепо послужили за оне кратке огласе. Замислите на пример, на корзу Кнез-Михаилове улице, госпођу Јулку, младу, пуначку и утегнуту, а на њеном црном сунцобрану пише: „Тражи се дојкиња”. Или, замислите госпођу Даницу, ону са интересантним очима што носи ципелу број 35, замислите дакле њу и њен сунцобран: „Стан за самца”. Или замислите госпођицу Софију, — знате ону што врло радо испушта марамицу на Калимегдану ако за њом иде пријатан господин који би се хтео сагнути; и замислите њен отворено плави сунцобран на коме пише: „Добар пудер само у дрогерији Ламико”.

И већ, само кад би се то развило, не би му било краја.

А како би то тек било о Ђурђев-дану и Митров-дану. Знате већ сви, каква је то несрећа

јурити по овој злој београдској калдрми од јутра до мрака и тражити станове. Овако, кад би било ових покретних огласа, ништа лакше. Седне човек на Калимегдану на једној клупи а огласи пролазе, пролазе, пролазе, а онај са клупе само чита.

Прође на пример господин Стева пензионер, а на леђима му пише:

„Удобан стан на доњем спрату са водоводом а без осветљења, и са врло лепим изгледом. Издаје се одмах или од првога идућег месеца”.

Или, на пример, прође госпођа Мара удовица, а на њеним леђима пише:

„Комотан стан са новом фасадом и засебним уласком. Врло се лепо греје и окренут је сунцу. Може се видети у свако доба дана”.

И тако даље. Нема смисла описивати каквих све станова може бити. Доста је само да се овим утврди, како би то збиља практично било.

Ја толико верујем у практичност тога, да бих смео рискирати да цело ово предузеће узмем под закуп. Не знам шта би ми заценила општина, али ја бих врло радо са своје стране плаћао једна мушка леђа хиљаду динара месечно, а једна женска леђа хиљаду и пет стотина динара месечно. Истина, женска су леђа мања, те би мањи огласи могли стати, али опет се за женским леђима свако радије окрене, те би, хтео не хтео, прочитао оглас.

Размислите, господо пензионери, о томе.

Неприлике

Има разних неприлика које се сваки час могу десити човеку. Не мислим ја на оне велике неприлике или невоље у које спадају: попис ствари за туђу меницу, бегство женино са туђим човеком, § 76 и друге такве. Ја мислим само на оне мале које се свакоме на улици могу десити и које се сваки час дешавају.

Пођете на пример од куће без амрела па вас ухвати киша; имате у џепу сто динара, а сретне вас пријатељ и узме на зајам осамдесет; пролазите испод балкона а падне вам на главу саксија с цвећем (срећа је још кад је то само саксија); дуне ветар па вам однесе шешир са главе и ви га јурите на увесељење мимопролазника; шетате Калемегданом ради чиста ваздуха па сретнете кредитора; изађете у понедељак изјутра из куће свеж и раздраган да уђете у нову недељу са новом срећом, па на првом кораку сретнете попа.

Ето, то су те неприлике које се свакоме на улици могу десити и које се сваки час дешавају.

Једна од тих, најопаснија у последње време, то су наше госпођице које по улицама продају улазнице за разне концерте и забаве.

Идете ви сасвим невино улицом, а у сусрет вам иде госпођица Софија. Љупка и шик, а смеши се још из далека на вас. Ви сав срећан и правите слатко и мило лице, те вам образи изгледају као сува шљива. Журите јој у сусрет, и једва чекате да јој се јавите, не толико скидањем шешира колико топлим и значајним погледом.

Па замислите, колико вам топлоте пође из пета и прође кроз цело тело, кад вас лепа госпођица још и заустави на улици и ослови својим слатким гласићем.

— А, добар дан — и таман би ви хтели да се истопите, а она вам прекине то задовољство:

— Нећете ми ваљда одбити да узмете улазницу од мене?

Шта ћете, вадите последњих двадесет динара и дајете, а у души проклињете час и кад сте се срили са госпођицом.

И није то само на улици, већ у последње време не смете отићи ни у кафану на пиво, ни на Калемегдан на свеж ваздух, ни у цркву да се помолите Богу.

Ето ја пре неки дан баш био у цркви и таман се прекрстио и почео да читам „оче наш“ у себи и догурао лепо до „но избави нас од лукаваго“,

кад ми приђе госпођица Мара и тури ми у шаку некакву цедуљицу.

Ја је грешник грчевито шчепам, мислећи да је то љубавно писмо и, да не би публика приметила, одмах стрпам у џеп па се спремам да излетим као на крилима из цркве те да негде у порти прочитам љубавно писмо.

И таман да корачим, али ме госпођица дохвати за капут.

— Двадесет динара.

— Шта кажете?

Нисам могао да разумем. Шта ти ми све у први мах није пало на памет. Не може бити да је госпођица Мара ударила таксу на своју љубав. Једино што би могло бити то је да је министар финансија, знајући да би од тога држава могла сабрати врло велики приход, наредио да се одсад на свако љубавно писмо мора ударити таксена марка од двадесет динара.

Чим ми то паде на памет одмах сам био начисто с тим да ваља и дати. Најзад и право је. Човек мора да плати двадесет динара таксе за једно најобичније решење, па зашто онда не би платио и за решење о љубави.

Извадим ја двадесет динара, дам па изјурим из цркве и радознало извучем хартијицу из џепа. Кад тамо, а оно улазница за неки концерат.

Не, богами, што је много баш је много. Многи већ не смеју да шетају Кнез-Михаиловом

улицом због тих улазница; многи избегавају Калимегдан; многи не иду у последње време у цркву, а сећате се како је пре у цркви била навала.

И сад бирајте од свих неприлика које вам се на београдским улицама могу десити, која вам је боља. Је л' вам боље покиснути, срести кредитора, јурити за шеширом, издржати ударац саксије по глави или срести се са госпођицом која продаје улазнице за неки добротворни концерат.

Ја пристајем да ме сваки дан пљесне по једна саксија по цилиндру, но једанпут у недељи да сретнем госпођицу са улазницама.

Рвање

Откако је почело ово рвање, цео свет је као у некој грозници. То па то. Одеш у кафану на пиво, о томе се говори; прођеш улицом, о томе говоре и она двојица што иду пред тобом и она двојица што иду за тобом.

— Мурзик, господине мој, има и снаге и вештине! — доказује један.

— Да, али дозволићеш да Аберг има дивну школу.

И све тако неки разговори. Више се о томе говори но о ономе рвању које су ту скоро уз буран аплауз српскога народа извели радикали у Народној скупштини.

Кажем вам, права зараза. Отидите ма у коју државну канцеларију па ћете видети и тамо: леже акти на гомили а чиновници забили пера у дивите па се надвикују. И поделио се свет у партије: једни су „црначка” партија, други су „руска” партија, а има их чак који представљају и турску партију. Господин Сима на пример каже:

— Мени, брате, импонује Кара-Абдула.

Прекјуче сам се затекао у једном надлештву. Имао сам да свршавам неке послове, али ме је г. шеф задржао да попијем кафу. За то време водила се страховита препирка између г. шефа и г. секретара.

— Правилно је, господине — доказује високим гласом г. шеф — правилно је. Рвач не сме само за ноге да дохвати, а Мурзик није њега дохватио.

— Да, али га је пребацио преко главе.

— Па то је оно. Он га је, видите, ухватио овако... овако рецимо... Изађите молим вас, овамо!

— Ко, ја? — упита секретар.

— Да, молим вас, изађите да вам покажем — поче г. шеф падајући све више у ватру.

Г. секретар направи лице као празан новчаник и узе да се кези.

— Ах, извините г. шеф, али ја не могу ни да мрднем; имам ужасне пробаде па ми је жена метнула зечју кожу с бибером.

Ја претрнух жив да се г. шеф не обрати мени, а морао бих пристати да се рвем с њим, само да ми посао сврши. А г. шеф већ сасвим пао у ватру, скида манџетне, звони у звонце и доказује:

— Међутим он је њега с леђа ухватио, правилно и чисто.

У том улази момак.

— Нека дође г. Лаза практикант — наређује г. шеф.

— Разумем!

Одлази момак, а г. шеф даље доказује:

— Противник више није могао да се држи на ногама. Остало му је само да учини један снажан скок...

У том улази г. Лаза практикант.

— Ах, врло добро. Јесте ли ви рвач, г. Лазо?

— Не, господине, ја сам тенор у певачком друштву.

— Какав тенор?

— Па тако, хоћу да кажем да се ја тим стварима бавим — одговори г. Лаза понизно.

— Ништа не смета. Станите молим вас овде, станите овде.

Шта је могао г. Лаза? Јутрос је баш молио за аконто због Ускрса и г. шеф му је обећао.

— Дакле, видите — објашњава г. шеф г. секретару — он га је овако дохватио.

И дочепа практиканта с леђа па га диже у вис. Вриснуо као удовица г. Лаза, који се томе није ни надао.

— Па сад? — пита радознало г. секретар.

— Е сад, молим г. Лазо, претурите се ви преко главе.

— Ију, г. шефе! — одговара практикант отуд са висине — не умем ја то.

— Претурите се кад вам кажем, ништа се не брините.

Грешни г. Лаза, за двеста динара аконто, поче горе над г. шефовом главом да стење и да се претура. У том га шеф испусти и он љосну о патос колико је дуг.

— Пардон! — учини г. шеф.

А грешни практикант покуша да се дигне, проклињући и себе и час кад му је дошло на памет да тражи аконто. Да је тражио указ, па хајд', хајд', да се и претура преко главе, али овако, разбио се сав. Хтедох и ја да му помогнем да се дигне, али ме пресече г. шеф.

— Не, немојте се дизати! — вели он г. Лази — па нисте пали на обе плећке. Нисте још побеђени, догод не паднете на обе плећке.

— Пао сам на све четири плећке — брани се практикант.

— Не, не — доказује г. шеф, пошто је пао у још већу ватру па налетео на г. Лазу и наста једна гужва на патосу. Час г. шеф горе а практикант доле, а час г. шеф доле. Поиспадали им из џепова нотеси, цвикери, г. Лазина признаница за аконто, муштиккле, табакере, дугмад са манџетна и већ ко зна где би му био крај да ја и г. секретар не повикасмо:

— Доста је, додирнуо је земљу обема плећкама!

Тада се поново диже г. шеф и диже се испре-

бијани практикант, па почеше да скупљају своје ствари.

— Ето, господине — узе шеф уносећи се у очи г. секретару — видите, то је та школа.

Затим се окрете практиканту који је већ дочепао врата да не би шефу пало на памет још коју школу да покаже.

— Хвала, господине — рече му.

— На мало! — одговара г. Лаза.

— За оно, знате, после.

Ето, тако је то било прекјуче. А г. Паја још горе је поступио. И њега је заразила страст рвања и потреба да сваком то објашњава, па немајући кога отишао кући те почео својој жени.

— Та иди до ђавола! — виче му госпа Ружа, али то ништа не помаже. — Дакле, он, видиш, овако обухвати противника, правило је само да се не сме за ноге хватати, иначе... дакле, видиш та школа...

— Али остави се, јеси ли полудео! — вришти госпа Ружа.

— Па можеш и да се браниш. Слободно, брани се.

— А не мораш баш ни да се браниш. Што би се опет бранила?

— И ниси побеђена све док не паднеш на обе плећке.

И сад настаје рвање. Вриска, писка. Госпа

Ружа завукла прсте г. Паји у косе, а њега чујеш стење и виче:

— А... нема заплитања са сукњом,... не штипај се... што ме гребеш и и...

— Та убио те Бог да те убије, што ме пребацујеш преко главе — вришти госпа Ружа — што ме одмах не положиш на плећке.

*

И тако ето полудео цео Београд. Богами, заразили се сви. Верујте ми, не могу мирно да прођем улицом. Сретнем се тек с пријатељем.

— Добар дан — одговара ми пријатељ и док се једном руком рукује, другом ми пипа мускуле на руци.

И није само пријатељ, него и познаници, сви, сви се пипају за мускуле ових последњих дана.

Да, и мене ухватила та зараза рвања и ужасно сам у незгодном положају. Не смем кући да идем, бојим се да не затечем тамо ташту па да је не пребацим преко главе, а бојим се да идем улицом да не пипнем коју даму.

Да Бог сачува са таквом заразом!

Дечја недеља*)

У нашем календару има и белих и русих, а ваљда и плавих и модрих недеља. Али ову недељу, кад би нешто било до мене да је крстим, ја бих назвао дечјом недељом.

Изађите само пре подне у чаршију па да видите читав низ родитеља и деце.

Ако је ко и есконтовао меницу, јуче је пре подне примио новац, а данас већ зашао по чаршији вукући за руке децу као реморкер шлепове.

И, збиља, одјутрос ми Кнез-Михаилова улица нешто личи на реку којом плове разне лађе натоварене еспапом и тек по гдекоја путничка лађа.

Ено погледајте г. Перу, зар вам не личи на реморкер. Иде он напред и све дахће колико се уморио. За њим иде жена, за женине хаљине ухватио се мали Миша, а Мишу за руку ухватила мала Сојкица. Сви натоварени. Госпођа Анка носи Мишине готове хаљинице; Миша носи два сламна

*) Уочи Васкрса.

шешира, а мала Сојкица два пара ципела. И тако реморкер путује и вуче шлепове и пристаје успут уз разне штекове. Прво пристаниште Вулетић и Гавриловић, па онда Смолкова, па онда већ редом додирује сва пристаништа и с леве и с десне стране реке и из свију товари нов еспап, док на подне већ нестане угља у машини (свега му је, рецимо, две хиљаде динара одобрено последњом цензуром) те се реморкер крене кући.

Отидите само у Кнез-Михаилову улицу па ћете видети пуно таквих реморкера.. Разуме се, вас не треба ни мало да збуни ако рецимо видите да госпа Анка иде напред, а да се мали Миша ухватио за очев иберцигер, а Сојкица ухватила Мишу за руку.

То зависи од тога ко је капетан на лађи. Има тако тих кућних реморкера где је муж капетан, тј. он дува у ону лулу и командује, а има опет кућних реморкера где је жена капетан, те она дува у ону лулу и командује.

Али, ако одете у Кнез-Михаилову улицу ове дечје недеље, ви ћете, осим реморкера, спазити и путничке лађе. То су оне госпође које немају деце него из навике иду сваки дан у разна пристаништа и пазаре. То што их ја називам путничким лађама, не мислим ја да оне у разним пристаништима примају путнике, не, хвала лепо! Него ја то зато њих називам путничким лађама, што

су комотне, удобне, лепо офарбане, што лако плове и уз воду и низ воду и што не вуку шлепове.

Али да се ја оканем тога упоређења, јер и ја одјутрос већ пловим чаршијом као реморкер, па како сам несрећне руке, да ми се не деси још и какав судар са којом путничком лађом.

Да се вратим ја дечјој недељи како сам назвао ову недељу. Дакле, ове недеље само се за децу пазари, само се за њих брину родитељи.

Чим се муж пробуди дође му жена код кревета:

— Можеш ли, Ђорђе, данас да изађемо до чаршије? Распродаће се све што је боље, а ево је Врбица. После ћемо куповати на врат на нос и плаћаћемо све скупље.

— Па што не идеш ти сама?

— Нећу, после да ми звоцаш: ово си скупо платила, оно ниси требала да узмеш. Нећу, хоћу и ти да пођеш.

— Па добро! — вели грешни Ђорђе и креће на пут.

— 'Ајдемо код Вулетића прво да купимо Милкици готов костим.

— 'Ајдемо.

Оду и бирају, облаче дете и загледају га с лева с десна и Ђорђе почне да завлачи руку у џеп да плати а тек га госпођа Лепосава пресече.

— Ђоко, видиш шта каже г. Марко. Има, ве-

ли, и за одрасле врло лепе и јевтине костиме а распродаће се, вели сигурно.

— Па... овај... — почне Ђорђе да отеже.

— Оно истина ми смо пошли само за децу да купујемо, али, кад је већ таква прилика, штета би била испустити прилику.

— Па јесте! — гунђа Ђорђе, а дотле већ госпођа Лепосава одваја костиме за себе и чуди се како су јевтини, и одлази у ону собицу са огледалима и излази отуд обучена.

— Како ти се допада, Ђорђе? Ију, је ли да сам сасвим друга жена!

— Сасвим друга жена! — гунђа Ђорђе па плати уз дечји и мамин костим.

Изађу опет на улицу па крену даље.

— 'Ајдемо до Смолкове да купимо Милкици сламни шешир.

— 'Ајдемо.

Госпођа Лепосава дуне у лулу и реморкер крене од Вулетића, па преко и пристане уз шлеп код Смолкове.

— Госпођо, један шеширић за дете? — вели госпођа Лепосава.

— А за вас, госпођо? — пита продавачица.

— Не, за мене не мислим. Само за дете. Је ли, Ђорђе?

— Дабоме! — одговара Ђорђе.

И дете проба, гледа се у огледало, загледа

се овамо и онамо. А дотле продавачица износи из кутије један шешир и нуди га госпођи.

— Не морате узети, пробајте само овај шешир.

— Па да га метнем на главу, колико да ме прође воља, — вели госпођа Лепосава и меће шешир на главу.

— Ију, Ђорђе, друга жена. Погледај, Ђорђе! Ђорђе једва дигне трепавице и погледа.

— Па добро, узећемо после Ускрса.

— Бога ми, не могу гарантовати да се неће продати — одговара продавачица.

— А била би грдна штета, — вели госпођа Лепосава — овако лепа прилика, штета је испустити прилику.

— Па јесте, штета је испустити прилику — гунђа Ђорђе па плаћа и детињи и мамин шешир.

Одатле се реморкер отисне низ воду.

— 'Ајдемо још само код Живковића да купим два три метра сатина Милкици за кецељу, па је дете онда снабдевено.

Уђу код Живковића, купе сатина два и по метра, али госпођа Лепосава узгред спази један врло леп штоф за себе.

— Ију, штета би била оваку прилику испустити.

И, разуме се, купи се и шест метара штофа за хаљину госпођи Лепосави.

И тако пошто се дете снабде свачим што је потребно, реморкер пође кући.

Код куће се сведе рачун. За дете потрошено 142 динара, а за мајку, више онако узгред, да се само прилика не испусти, 1731 динар.

Ето, зато ја и зовем ову недељу дечјом недељом, што се уз децу и мајке ове недеље снабдевају.

Брачне лисице

Кад бих вам ја нешто поставио овакву заго-
нетку: Дашто ми ти дашто: де ко погоди шта
су то брачне лисице? — ви би сви дигли руку,
и одговорили би ми као деца на испиту:

— Брачне лисице, то су жене — одговорио би
господин Пера инспектор, који се у последње вре-
ме нешто много дружи са поповима и цеци пред
конзисториским вратима.

— Брачне лисице, то су таште! — одговорио
би господин Аца, који се исушио као пастрма
откако се оженио.

— Брачне лисице, то су кућни пријатељи! —
одговорио би господин Паја који у последње време
прекида своје пријатељске везе па чак и са онима
са којима је у детињству живео.

Међутим ниједан не би погодио. Ви бар
који ме редовно читате, знате да ја не мислим
тако рђаво ни о женама, ни о таштама, ни о
кућним пријатељима. Може и господин Пера и
господин Аца и господин Паја чак и мислити да
су они брачне лисице, али ја не мислим тако.

Ви знате ваљда шта су то лисице уопште?
То је она справа која се кривцу натакне на руке
те се тако окован води у полицију и на суд. Е,
сад замислите ту справу у минијатури, толико
велику да се само на један прст може натаћи, а
направљену од племенитијег метала. Ето, то је
брачна лисица која се кривцу натакне на прст,
па се тако окован води на страшни суд. Та
справа иначе зове се и бурма.

Још док нисам био жењен, мислио сам о
бурми да пишем једну нарочиту студију, и тада
сам се обратио многим мужевима са овим пита-
њима:

1. Је ли тешко носити бурму?
2. Осећате ли који пут потребу да је скинете?
3. Осећате ли какву разлику у расположењу
кад је бурма на вама и кад она није на вама?

Добио сам масу одговора, али нисам написао
никакву студију, јер сам се и сам у то доба
оженио, али пре неки дан претурајући фијоке нађем
те одговоре. Ево неколико најинтересантнијих:

Један муж одговара:

„Бурма коју сам натакао на дан свадбе мора-
ла је бити тесна. Рука ми је одмах подбула те
је од тог доба не могу никако да скинем. Мо-
раће ме и сахранити с њоме”.

Други муж ми пише:

„Венчана бурма ми је врло комотна. Пре је

била врло добра, али сам се грдно осушио. Спада ми сваки час с прста и кад треба и кад не треба”.

Један ми професор одговара:

„Ја сам своју бурму носио у џепу. Нервозан сам па је нисам могао трпети на руци. Једанпут у расејаности (ја предајем математику) место да дам грош, њоме сам платио килу трешања. Али уосталом и не треба ми више, пошто ми је жена побегла”.

Један мој пријатељ опет одговара ми:

„Одговорићу вам само на треће питање. Ја не осећам другаче расположење кад је бурма на мени, а другаче кад није на мени. Напротив од расположења које ја кад осећам и зависи то, хоће ли бурма бити на мени или неће бити”.

Један грешник овако ми је одговорио:

„Бурма није тако тешка за ношење и то је баш оно што ми је криво, јер да је тежа, да је бар једну килу тешка, ја бих њоме разбио про-
водацији главу”.

Господин Аца одговорио ми је:

„Откако сам метнуо бурму остао сам јој веран, нисам је никад скидао. Напротив, да сам и нежењен ја бих носио бурму, јер сам приметио да ће се туђа жена пре поверити жењеном човеку но младићу”.

Један ми је боем одговорио:

„Бурму сам заложиио одмах после свадбе и, кадгод ми жена што пребацује, ја обвијем зало-

жницу око прста. И ако је заложница један обичан лист хартије, верујте да је исто тако тешка као и сама бурма”.

А већ било је и ваздан других одговора, но ко ће их све ређати. Један је од њих ипак инте-
ресантан.

Ја сам питања написмено упутио мужевима, али господин Јевремова Пола дочепала та моја питања управљена њеном мужу, па ми она одго-
ворила. Ево њеног одговора:

„Драги Бен-Акиба! (драгали те ђаволи да Бог да!) А зар се онака питања постављају једном честитом мужу и оцу који има двоје деце. Оно не кажем да је мој Јеврем баш сасвим честит и да му се не би имало шта замерити. Дошао ми је, онакав каквог га видиш, једног дана без бурме кући. Ама чим се ухвати за кваку приметила сам да му нема бурме на руци. Писнем ја, као што ми је Бог дао грло, а мој ти се Јеврем устумара по џеповима, па тако нађе бурму у џепу од пр-
слука.

— А што си је крио по џеповима? — пи-
там ја њега.

— Нисам је крио, душо — поче он да ми лаже — него био сам у купатилу, па да ми у басену не спадне а ја метнуо у џеп.

— То није истина, велим му ја — честит човек и у купатилу понесе бурму собом, а ако се боји да ће му спасти а он је веже за учкур.

Хајде, поверујем му ја, а кад увече легнемо ја му задигнем кошуљу и омиришем га. Ако се купао мора му мирисати тело. Видим не мирише. Загребем га ноктом по кожи, не остаје трага.

Е, већ шта је извукао у кревету, не питај га, нити ће ти он то казати, али га други пут мајци није скинуо бурму.

Ето, то ти је, драги мој Бен-Акиба, одговор на твоја питања, нити очекуј каква друга одговора. А ако мислиш што да пишеш о овоме, најбоље је да тражиш да се законом забрани мужевима да крију своје бурме по џеповима”.

Ето то ми је написала госпођа Пола. А оно, истина, сад је овде Скупштина на окупу, па би се могло о њеном законском предлогу промислити. Сем ако и народни посланици, бавећи се без жене у Београду, немају по гдекад потребе да скидају бурму.

Петстогодишњица

Прославили смо пре неки дан ретку славу. А ретко се то и дешава коме народу да доживи петсто година од постања тако важних установа, какву својом прошлошћу претставља манастир Манасија. То није само богомоља, него је то пре неколико стотина година била и наша Академија и наш Универзитет.

И зато смо ми појмили величину овог датума и значај ове прославе, па смо лепо оставили за часак све личне и партијске заваде, све оне сићушне, свакодневне послове, па смо се тога дана слегли сви тамо, сви од најмањег до највећег, јер нека би Европа знала и чула да култура није просјачка мрвица хлеба која нам је јуче прекјуче пала са богатих столова западњачких, већ да смо је и ми имали, имали кад и они, имали пре но они.

Ето, зато смо ми овој прослави петстогодишњице манастира Манасије дали тако велики значај и зато смо толико полагали на ову свечаност те је извели достојно генерације која је прегла да узнесе свој народ међу народе.

Учињено је све што се могло да светковина добије што већи значај, те да на њу обрати пажњу сав словенски свет и сав онај страни свет, који стално превиђа да смо и ми имали своју културну прошлост.

Учињено је све. Г. Министар просвете послао је једног писара као свог изасланика, Краљевска влада послала је окружног начелника, а начелник, да би што већи значај дао прослави, извесно је послао свог писара; моравски округ послао је три човека; кмет села Деспотовца послао је свога ћату да га заступа.

Но нису само ови набројани увеличали ову прославу. И сва наша удружења и установе сетиле су се и послале своје изасланике. Тако је Свилајначка штедионица послала свога ликвидатора да је заступа; Љубичевска ергела је послала свога заступника, послало је и једно осигуравајуће друштво свога агента, а и окружни расадник послао је као изасланика свога шефа и госпођу расадниковицу, његову супругу.

Друге наше установе — изузимајући академију и универзитет — нису могле послати своје изасланике. Биле су спречене. Друштво „Душан Силни” морало је баш у то доба послати свог изасланика на свечаност полагања темеља неке фабрике стакла; архијереји наши нису могли отићи, јер су баш у то доба били заузети избацивањем владике Сергија из заједничке трпезарије; Женско друштво морало

је баш у то доба послати своју изасланицу на калуђерску скупштину одржану у Сремским Карловцима, Пресбиро опет морао је послати свога изасланика на јавно вежбање некога пастува у Печују.

Али, то што су изостала изасланства једно четрдесет до педесет наших удружења, није се ни приметило према многобројности изасланства која сам набројао и која су била заступљена.

Светковина је била обављена у најлепшем реду, чему је много припомогло то што се народ у цркви није гурао.

Ручак је такође био обављен у најбољем реду. Али, за време ручка десило се оно што сам ја очекивао, јер најзад то се и пре пет стотина година за време ручкова дешавало. Пала су на бедеме градске два врана гаврана; пошто су од здравица једва дошли до речи, они су, по своме старом обичају, „заграктали”.

Дакле:

Заграктала два врана гаврана,
Један гракће, други проговара.

Чим сам чуо овај гаврански интервју, ја сам сео по новинарској дужности да га забележим и по новинарској га дужности објављујем:

ПРВИ ГАВРАН:

Ти си многе проживео дане,
Ти си многе прелетео стране;

Да ли знадеш право да ми кажеш:
Има л' ће год још Србина жива?

ДРУГИ ГАВРАН:

Кад ме питаш право да ти кажем:
Српско племе није изумрло,
Још га има на све четир стране
Где се сунце рађа и где тоне.

ПРВИ ГАВРАН:

Е, па где је, не било му просто,
Да збор збори око намастира?

ДРУГИ ГАВРАН:

Кад ме питаш право да ти кажем:
Што је Срба, те има мандата,
Похитало граду Београду;
Састало се у четири клуба,
Те се бије ко ће да добије,
Међу се се хоће да покољу
Злаћанима да пободу ножи.
Оно ресто, што нема мандата
Отишло је, побро, на зборове
Треба, побро, изабрат кметове;
Треба, побро, донети одлуке;
Треба, побро, режим осудити;
Ја л' осудит, ја л' га одобрити.

ПРВИ ГАВРАН:

И још, нешто, побро, да те питам.
Мож' ли знати, мож' ли паметоват'

Када Степан задужбину гради,
Ту се сабра сва српска господа,
Од владара све до патријара.
Па кажи ми шта је ово данас?
Погле, побро, све господство српско,
Полицијске две три униформе.
Ће се деде Министар просвете?

ДРУГИ ГАВРАН:

Он је посл'о Рошу Димитрија.

ПРВИ ГАВРАН:

А краљевска ће се деде влада?

ДРУГИ ГАВРАН:

Послала је среског капетана.

ПРВИ ГАВРАН:

А ће ли су четири владике,
Са Тимока, златнога потока
И из Ниша града поносите,
И из Шапца града бијелога
И из славне Жиче седмоврате?

ДРУГИ ГАВРАН:

Кад ме питаш, право да ти кажем:
Састале се четири владике

Да осуде брата пијетога
(Нек опрости Новаковић Столе
Ту сам мало збрко наречија)
Што он даје харач удовички.
Ђерају га из својега друштва
И гоне га око Самодреже,
Трзају му бркове и браду.
Ал' се не да јунак од мегдана,
Сергије се и бије и брани
И изјаве непрестано даје;
На свети се жезал наслонио,
Свети му се жезал преломио,
А на њега навалили свеци,
Досад мислим да је погинуо.

*

Ето толико сам забележио, а доста је и тол'ко.
Баш ми у оваквим приликама увек падне на
памет, како су нам Турци многе и многе услуге
учинили, а ми вечито жалимо на њих. Ето, они су
и слици Високог Стефана у Манасији ископали очи
и ми смо их тога ради клели и проклели. Међутим,
сад нам је добро дошло што Високи Стефан нема
очију, бар није видео своју прославу, а нашу бруку.

Заложене ствари

Ту скоро је један овдашњи новчани завод објавио да ће продавати заложене ствари, којима је рок прошао, па се ја баш дигао да видим, да ли бих нашао што за себе.

И шта ти ту све нисам видео, и како свака она ствар, о којој сад виси нумера заложнице прича историју о себи. Идем редом тако од једне до друге ствари, узимам је у руку и остављам, и размишљам о свакој и читам са сваке читав мали роман.

Хајд, пођите са мном да их, неколико, заједно разгледамо.

1. *Сребрна кашика.* Четири сребрне кашике, разуме се, с монограмом. Некад је било дванаест, кад их је она донела уз осталу спрему, удајући се за свог првог мужа. Њен је отац то као стари пензионер још у старо, срећно доба, сабрао талире па излио дванаест кашика. Њена је мајка те кашике чувала на дну сандука, није их употребљавала, и кад им се јединица испросила,

извадили су кашике из сандука и дали да се на њима изреже њен девојачки монограм. Кад се уда-ла, донела је мужу, осим мираза, још и два кре-вета, огледало, дванаест сребрних кашика, кана-бе и шест фотеља и две тепсије. Те су кашике чували, износили су их само кад су имали госте, али, — једнога им дана куварица украде једну кашику. Чим им је на тај начин распарено туце, није више имало вредности. Није ни чудо, дакле што је њен први муж једнога дана однео пет ка-шика у залог, а умро те се ни дан данас не зна где је заложница.

За време њенога удовања нестала је још једна кашика. Не сме да греши душу, ал' све јој се чини да је ту кашику здипио један млад господин с којим се као удовица познавала и који је том истом кашиком јео један пут увече код ње.

Тако је она другом мужу донела свега четири кашике и те четири је заложиле зимус. Муж јој дао свега сто динара да купи шешир, а ко ће за сто динара купити честит шешир. Заложила је овај остатак од свога мираза и купила шешир од 440 динара.

Тако бар ја замишљај историју ових заложених кашика.

2. *Табакера и муштика.* Табакера од руске туле, а муштика филибарска.

Као писар носио је дрвену, робијашку табакеру и куповао оне картонске муштикле са гушчијим

пером, по марјаш комад. После, као секретар купио је лепу паконску табакеру и муштиклу од вишњева дрвета, а кад је добио плату четири хиљаде динара, одмах је купио табакеру сребрну и филибарску муштиклу. То му је био идеал још на Великој школи.

Још тада је замишљао себе за секретарским столом, крај њега електрично звонце, а он из филибарске муштикле пушта колутове дима или га издувава кроз нос.

Разуме се, тада није замишљао да ће једног дана бити отпуштен и то без пензије и да ће на првом месту заложити свој идеал, своју табакеру и филибарску муштиклу, коју залог неће моћи у року да отплати.

Тако бар ја замишљај историју ове заложене табакере и филибарске муштикле.

3. *Заложена бурма.* Биле су некад две. Једна на њеној руци, а једна на његовој. Како је сањао, како је замишљао живот, како будућност своју кад их је куповао! Бурме, па благослов, па први пољубац, па свадба, па тих и скроман породични живот, па деца, — слатка, љупка и до носа убрљана деца.

И све би то тако било, бар са његове стране, све би то тако било, али срећа није у руци мовечијој.

Она је најпре била добра, мирна, красна, а после је однесе ђаво. Почела је врло често да од-

лази од куће и врло често да се виђа с оним. Најпре је свет много што шта говорио, а он све то није веровао; после је свет сасвим и престао говорити, а он се уверио. Уверио се да је бурма најслабија брачна веза и — једнога дана ју је отерао.

Код конзисторије је примио сву кривицу на себе и — она се удала и однела свој мираз, а он остао без игде ичега.

И кад је допао у невољу, шта му је било излишније од ствари него та златна бурма и њу је заложу, па можда и намерно пропустио рок. Нека му се више не враћа. Тако бар ја замишљам историју ове заложене бурме.

4. *Зимски кајут*. Леп, сачуван зимски капут са фатираном поставом. Он је заложен на основу једне најтачније математичке формуле. Поручио га је на отплату за 3800 динара. Носио га је зимус, а није дао ни десет пара отплате; чим је грануло пролеће заложу га је и извукао трошак за Ђурђевски уранак у Топчидеру. Идуће зиме наручиће други код другог кројача. Тако бар ја замишљам историју овога заложенога капута.

5. *Сребрни венац*. Једна обична историја, један обичан догађај. Он је велики уметник и он има велике дугове. Он нас је, читаву генерацију, запајао дахом своје душе, силом своје моћи. Ми смо му то признавали плескањем и одобравањем и гдекад венцима, онима што се суше. Али је дошао дан његове славе, који и за њега и за нас означава

запету или тачку, после читавог једног периода наше културе, дан који означава кришку наше историје. И ми смо хтели трајнијом успоменом да обележимо тај дан па смо му дали сребрн венац.

А кад је прошао дан триумфа, дан буре, радости и топлих суза; када смо се одвојили од њега, он је опет остао сам, сам са истином, сам са својим дуговима и невољама.

И тада је сребрн венац престао представљати захвалност, он је представљао вредност. Тако је он дошао овамо у залог.

Тако бар ја замишљам историју овог заложеног венца.

И колико још има ствари! Клавири, лепезе са сребрним дршкама, жакети и сребрна огледала. Проговорио бих ја о свима њима, али те историје нису баш увек веселе. А пролеће је грануло, топло сунце сја и свеж нас мирис напупелог воћа и цвећа запаја — боље је да будемо ведре чела.

Братски односи

Кад нама, младој држави, треба да из културних држава пресадимо какву модерну установу, а ми обично пошљемо какву комисију која прошета по Европи. Засад су у том погледу чувене наше војничке и општинске комисије.

То су оне комисије, које се са лепим дијурнама отисну у свет и док су тамо, ми обично ништа о њима не чујемо, а кад дођу овамо, ми обично ништа од њих не видимо.

Бугари су међутим много практичнији. Они чекају да се ми истрошимо на неколико комисија, да установимо или набавимо оно ради чега су комисије биле изаслате; чекају још и да те установе у функцији покажу све своје добре и рђаве стране, и онда, на основу нашега искуства, они подижу установе.

Тако су подигли Класну лутрију, са свима рђавим странама наше Класне лутрије; тако су подигли Народно позориште, са свима добрим и рђавим странама нашега Народнога позоришта.

С обзиром на наше братске односе, они сад

иду и даље. Ето, пре неки дан, обратила се општина вароши Пловдива актом од 7 априла № 3501, нашој београдској општини, с молбом да јој пошаље своје планове о „скотобојини“. То најзад не би било ништа рђаво; зашто једна престоничка општина не би помогла једној општини братске нам, суседне државе. И ред је и право је.

А тако су помислили и они у београдској општини, кад су оберучке прихватили тај акт и једноручно га завели у деловодни протокол.

Међутим, код тога једноручног посла, т.ј. код завођења акта у деловодни протокол и десило се оно што је најгоре, и ради чега сам ја узео данас да вам пишем о нашим братским односима.

Архивар, који је заводио акт у деловодни протокол, није разумео довољно братски бугарски језик. Он је најзад, умео још завести то да пловдивска општина тражи планове о „скотобојини“, али кад је то требало регистровати, он дође у забуну.

— Скотобојина, скотобојина. Шта ли ће му то бити, мајка му стара?! — пита се архивар сам у себи, па се окреће и другима и пита их.

— То неће ништа друго бити — вели му један практикант, који је раније био скупштински писац — но или Народна скупштина или Велика пијаца.

— Ето ти сад! Откуд Велика пијаца? — пита архивар.

— Па тако — одговара практикант — „скотобојина”, шта може бити друго. Тако нешто, неки вашар.

— Па зашто онда Народна Скупштина? — пита изненађено архивар.

— Па... опет зато, због вашара.

— Како због вашара?

— Па тако. У Београду има свега два стална вашара, то су Велика пијаца и Народна скупштина.

— Оно, јесте — вели му архивар — али ми нити имамо планове наше Велике пијаце, нити планове наше Народне скупштине. Шта до ђавола да пошљемо пловдивској општини ради одржања братских односа?!

— Најзад — наставља практикант — овде и није главно шта ћемо одговорити пловдивској општини, но је главно како ћете ви регистровати тај акт.

— Јесте, Бога ми — присети се архивар — то је главно.. Ја мислим да заведем акт на реч „Народна Скупштина”. Боље да дам ствари већи значај.

— Ја мислим да запитамо и г. деловођу.

— Сасвим, то вам је добра идеја. Види се да сте се користили службом у Народној Скупштини, тамо се човек извежба да фришко мисли.

И архивар се диже са актом пловдивске општине од 7 априла № 3501, па право господину деловођи.

— Господине деловођо, овај... овај бугарски акт... — поче архивар.

— Па шта?

— Па, они траже планове од наше „скотобојине”.

— Треба им послати, за љубав наших братских односа.

— Да, знам, него, шта је то „скотобојина”?

— „Скотобојина”, „скотобојина”, па Боже мој, шта би друго могло бити него наша установа шинтера.

— Како?

— Тако. Скотови то су пси, а бој то је убиство, дакле они траже планове наше установе шинтера, пошто знају да је то код нас европски уређено.

— Па какве планове? Ми немамо планове.

— Дабоме да немамо, али послаћемо им фотографије.

— Какве фотографије?

— Па, фотографисаћемо једну жицу којом се хватају пси; фотографисаћемо једног нашег београдског пса, једна шинтерска кола и Јоцу шинтера. Четири снимка, то им је довољно. Ето то им је довољно да могу копирати ова нашу модерну установу.

— Сасвим! — рече задовољно архивар и оде па заведе акт и унесе у регистар на слово „ш”. Фраза је у регистру овако гласила: „Шинтерлука

београдског планове тражи братска општина пловдивска”.

Најзад, тако заведен акт дође на ред. Срећом, неком паде на памет да у Београду сад има довољно Бугара те да би се могли они упитати, шта му значи та реч „скотобојина”.

И замислите какво је запрепашћење настало у општини града Београда, кад им је објашњено да „скотобојина” значи: кланица.

Одмах су одјурили те предупредили фотографисање Јоце шинтера и шинтерске жице, јер најзад, како су Бугари у последње време врло ратоборно према нама расположени, ко зна како би они примили то кад би им се послала шинтерска жица. Хвала Богу те је та могућа политичка увреда отклоњена. Акт пловдивске општине од 7 априла № 3501, ено га сад већ на раду у општини.

Ни речи од овог нисам измислио. Ко не верује, нек иде у општину, па нек се увери.

Наши одбори

Многи моји лични пријатељи већ знају то, да ја од двадесет и пет година на овамо водим статистику о свима нашим друштвеним појавама. Решио сам се и да претурим мало те статистике. Ево, на пример, само да изведем колико је у нас за тих двадесет и пет година образовано одбора приватном иницијативом:

а) образовано одбора који су извршили свој задатак	217
б) образовано одбора који нису затим ништа ни учинили, нит се зна шта је с њима	4653
в) није се постигло да се одбори образују, јер се збор разишао због несугласице око кандидације	2046
г) није се постигло да се одбори образују јер нико није дошао на збор	72

Дакле свега 6988

Од ових по полу:

а) мушких одбора	5796
б) женских одбора	491
в) мешовитих (женских и мушких заједно).	701

У ову статистику нису ушли управни одбори разних новчаних завода, јер ја о њима не водим рачуна већ и зато што и они имају обичај да у даним случајевима не воде рачуна о мени.

У ову статистику нису такође ушле ни разне општинске комисије ни „стручни одбори” општински, јер је о њима немогуће водити статистику. Према приближном рачунању или бар на основу рачуна о вероватноћи, за ових последњих двадесет и пет година образовано је у београдској општини више одбора и „стручних комисија” но што има становника у Београду, тако да на сваког становника у Београду долази по једна општинска комисија.

Дакле, без управних и надзорних одбора новчаних завода и без општинских комисија и „стручних општинских одбора”, образовано је у Београду за последњих двадесет и пет година 6988 одбора.

Кад се тај број образованих одбора упореди са бројем становника вароши Београда доћи ће се до врло интересантних резултата.

Кад се узме да је Београд пре двадесет и пет година имао око 45.000 становника, а сад има 72.000, то значи да је просечан број насеља у Београду био за ових двадесет и пет година око 55.000 становника, а кад се то стави у однос са бројем одбора, излази да на сваки одбор дође осам Београђана. Један одбор, као што је то у целом свету уобичајено, састављају једанаест лица:

председник, подпредседник, благајник, секретар и седам одборника, према томе нама недостаје становништва да би попунили све одборе. Резултат је ове статистике дакле ово:

а) Београду недостаје још 20964 становника да би могао попунити сва одборничка места по разним одборима;

б) сваки Београђанин или Београђанка, чим се роди, још онако некрштен, већ је по статистици члан или чланица за приређивање неке забаве или образовања неког удружења или...

Наши „млађи“

Ја не знам откуд се у нас послуга зове „млађе“. Кад је реч само о слушкињама, собарицама, киндсмедлама и дојиљама, па кад су исте „млађе“ то је врло лепа ствар, али у „млађе“ по нашим појмовима спадају и слуге, кочијаше, портири итд.

Ја нећу тако да генералишем горњи појам, сматраћу под „млађе“ само оно што је одиста добро само док је млађе. Дакле реч је о слушкињама, собарицама итд. другим речима, реч је о „девојкама“ како их ми Београђани такође зовемо.

Нико неће спорити да је то једно од врло важних београдских питања. О, колико је пута било бриге у кући, колико је пута муж остао без ручка, колико је пута госпођа оставши изненада без млађега, правила на брзу руку кајгану од сира, јаја и својих суза; колико је пута због тога било свађа у кући, колико пута итд.

Замислите само оне муке док нађете „млађе“. Колико и колико човек мора да трпи. Трпите поред

млађих и неке ватрогасце, поднареднике, бандисте и кога све не трпите.

Дође вам младо, скромно девојче и погађа се.

— Како се зовеш?

— Розика Денингер.

— Шта тражиш?

— Четири стотине динара.

— Добро, примићу те.

— Али, молим вас, имају ли за кујну засебна врата?

— Зашто?

— Па... овај... нисам сама.

Ако је сама а лепа, још горе. Тада тек видите како муж нешто чешће долази кући, не иде онако редовно на пиво као што је ишао пре, врло је љубазан према жени и једнако је подсећа где све није правила посете.

— Ти, дуго, већ одавно ниси била код твоје тетке Савке — говори муж љубазно и ако до тада није трпео женину фамилију, почев од таште па до најудаљеније стрине и тетке.

— Па, нисам — вели жена — а мрзи ме, далеко седи.

— Није лепо, ако далеко седи, ред је да се по који пут сетиш.

Тако муж с дана на дан све љубазнији док жена не осети одакле је бува једе, те оно нешто „млађе“ из кујне излети на улицу.

Баш ми је при руци једна буквица из које се види читава историја једне „млађе”. Зове се Катица Петровић, а ово јој је по буквици лични опис: стара 17 година. Најзад што ће ми опис из буквице, ја сам је лично видео и вероваћете моме укусу кад вам кажем да је лепа. По буквици нигде није служила више од месец дана, а ево шта јој све пише у буквици:

„Катица Петровић је особито услужна и поверљива девојка. Препоручујем је свакоме. Код мене је служила месец дана, а излази по својој вољи.

Аксентије Петровић
чиновник”.

„Катица је неваљала, нечасна и воли да прави интриге по кући, кадра је да завади мужа и жену и све по кући. Отпуштам је као такву и не препоручујем је никоме.

Олга Јанковићка”.

„Катица Петровићева служила је код мене месец дана и ја сам за то време био с њом потпуно задовољан, али је отпуштам због извесних неспоразума.

Коста Ђорђевић”.

„Катицу отпуштам и не препоручујем је ниједној фамилијарној кући где има одрасле деце.

Панта Стојановић”.

„Катица је добра, послушна и ваљана, али је врло нестална, па стога и излази по својој вољи.

Тадија Симић
пензионер”.

И већ да не ређам све до краја буквице, која је од корица до корица испуњена.

Замислите само ово неколико записа па већ имате два три мала романа. И пензионера који се жали на „несталност” и Аксентија који хвали Катичину „поверљивост”, и Панту који има „одраслу” децу, и Косту коме је жао на „неспоразум” и госпођу Олгу која се завадила с мужем због Катице.

29 фебруар

Код нас има пуно историских датума, али горњи датум није. Ето, преврните историју од почетка до краја па ћете видети да се 29 фебруара није ама баш ништа десило. Уосталом и да се десило довело би нас само у неприлику, јер то је онај дан из преступне године који се сваке четврте године појављује у календару, па шта би радили са светковањем таквог „историског чина”. Ко би жив дочекао да држи светковину сваке четврте године кад ми тако волимо да светкујемо да нам је чисто криво што државни празници немају и своју преславу.

Па ипак ми паде на памет да вам испричам један не баш тако историски догађај који се догодио на дан 29 фебруара.

Био је код нас некакав професор Новотни. У то доба — пре тридесет година — наставни програм био је врло једноставан, а вино и ракија били врло јевтини. И онда, никакво чудо што се професор Новотни толико исто бацио на ракију

колико и на наставу. Волео је да пијуцне и на подне, волео је да пијуцне и увече, али што је ипак лепо од њега, није волео сам, волео је увек у друштву.

Гдегод је било друштво био је и професор, а кад су славе — славе је необично волео — он се усели у кућу као Сремчев Неко па га тек тако пред зору изнесу из куће.

Тако данас на једну славу, сутра на другу, док није постао сасвим онако славска реквизита. Свећа, кољиво, колач, девојка што послужује и професор Новотни. Па то је тако ишло, ишло годинама, док професор није задужио цео свет и док се сви не побунише. Побунише се његове колеге, побунише се пријатељи, побуни се све што крсно име слави и донесе резолуцију: да се натера професор Новотни да и он прими славу, па као човек лепо да се одужи људима.

И лепо убедише професора да то мора бити, да је то ред, да је најзад слава један врло леп обичај који се самом професору несумњиво допао; да је најзад и он као брат Чех — покојник је био Чех по занимању т. ј. професор по занимању, а Чех по пореклу — да је дакле као брат Чех и као брат Словенин позван да „одржава везу” између два братска народа.

Тако најзад грешни професор увиде и сам да ће морати примити славу, али се зграну пред помишљу шта ће то све њега коштати кад му се

насаде у кућу сви они код којих се задужио. Рачуна, рачуна, аја не иде. Јесте, леп је обичај, јесте треба „одржавати везе” измеђ два братска народа, али скупо. Многима се задужио, па ће се сви сад скр'ати у његову кућу на послужење и одужење.

Мисли професор, мисли и све на једно смисли. Смисли он да подвали браћи Србима. Истина, потребно је да се са братским народом одржавају срдачне везе, али, коме ћеш онда подвалити ако нећеш своје рођеноме?

Смисли он да узме за славу неког Св. Каспара који пада 29 фебруара, а 29 фебруар пада сваке четврте године па дивота.

Како смисли тако и уради и објави свима да је узео за славу Св. Каспара, који пада 29 фебруара. Потрче сви својим кућама, да разгледају календаре и виде да те године нема 29 фебруара и да га неће бити ни две године затим и већ виде колико је сати, али не говоре ништа професору; као веле човек је „странац” па га не вређају.

А измиче полако јануар, па измиче фебруар. Професор Новотни миран, задовољан, спокојан и иде свакоме на славу и набија огњишта и позива сваког да му дође кад буде његова слава и сви му обећавају.

Прође и 28 фебруар па освану и први март, кад а у кућу професорову прво улегаше цигани и ударише један марш, па онда ето ти његових

колега па сви други, свет, свет, свет, скр'а се цела варош.

Професор се дочепао за косу и пита их: Шта је, зашто сте дошли?

— Па на славу — одговарају му.

— Ама, па моја је слава 29 фебруара.

— Па јесте, али ми нисмо ни дошли на славу, него на патарице.

— Како на патарице?

— Тако на патарице!

И сад наста једно весеље на рачун професоров, весеље незапамћено, које је све дотле трајало док професор није увидео да није требало ни покушавати да подвали браћи Србима.

Затим је сваке године тако ишло, све док није професор Новотни тражио премештај из вароши и то само због своје патарице.

Ово је цела целцата истина. Професор је сад покојни, али га се многи сећају.

Паде ми на памет ова ситница зато што ни ове године нема 29 фебруара па да се не би ко њиме бранио.

Друштво за улепшавање

Београд је лепа варош,
један, два...

Има већ подоста година како смо ми Београђани добили вољу да се улепшавамо. То мислим на нас мушке грађане, а већ наше женскиње и рађа се са том жељом или управо вољу за улепшавањем усисава још са мајчиним млеком, тако да, Боже ме прости, човеку изгледа да наше београдске мајке при дојењу место млека дају својој женској деци сваки дан по једну кашику пудера.

Ја знам, кад сте прочитали горњи наслов: „Друштво за улепшавање...” да сте одмах помислили да је то какво женско друштво. Међутим није, јер жене у друштву не воле да се улепшавају; оне то чине свака за се, а у друштву оне се појављују тек пошто су улепшане. Не, дакле, оне но ми мушки Београђани добили смо вољу да се улепшавамо. И то не лично да се улепшавамо већ да улепшавамо наш лепи Београд. Наши су стари до јуче тврдили да је Београд лепа варош, али

ми им то нисмо веровали на голу реч; ми смо хтели још више да га улепшамо и стога су поникла силна друштва, која носе имена: „Друштво за улепшавање тог и тог краја”.

Сваки крај престонице има већ по једно друштво коме је задатак да улепшава тај крај, и да видите, од ово дванаестак година и улепшани су врло много поједини крајеви Београда. Тако, улепшан је Врачар једном пијацом, па улепшана је Палилула, опет једном пијацом, па улепшан је Дорћол опет једном пијацом, па сад хоће Савамаљци да улепшају свој крај једном пијацом итд.

Што више пијаца то ће Београд бити све лепши и лепши, тако бар излази по раду тих друштава. Где год има мало празна места у Београду, одмах треба образовати друштво за подизање пијаце на том плацу, те да улепшамо Београд. Ено, има мало плаца на Теразијама, па пред Позориштем, па пред Славијом, па у портама свију наших цркава. Свуд би се ту могле подићи красне пијаце те улепшати овај наш лепи Београд.

Тако и постају та друштва. Постоји на пример у неком крају Београда какав празан општински простор. Око тога празнога општинскога простора постоје куће које њихови сопственици издају под закуп. Али, кирија је врло мала, шта је то хиљаду динара месечно за две собе и кујну, једва сопственик може да плати порезу. Треба дакле дићи кирију. И скупе се једнога дана сопственици кућа

око овог празног простора, образују друштво за улепшавање тог краја, направе правила, изберу управу и, ради улепшавања тог краја, направе на том празном простору пијацу. Чим једном пијацом више улепшају град Београд, избију на својим кућама прозоре и направе врата, од собе направе дућане и узму већу кирију. Тако је тај крај Београда тим већ улепшан и то друштво више нема шта да ради.

Досада су постојала друштва за улепшавање појединих крајева, а сад чујем да поједине улице, свака за се, хоће да образује друштво за улепшавање дотичне улице. И боље, бар нека свака улица, ако ништа друго, извојује себи да се искалдрмише, и нек се у свакој улици отворе два три дућана и нек се на сваком ћошку направи по једна мала пијаца, па да мирно и слатко запевамо:

Београд је лепа варош,
Један, два!

Крађа у нашој редакцији

Има већ подоста времена како ме уредник „Политике” гони да се вежбам у репортерском послу.

— Сва вештина — говорио би ми уредник — лежи у томе да будете први „на лицу места” кад се што деси и да оштрим оком запазите сваку ситницу и сваки детаљ који би могао читаоца занимати.

Дао сам реч уреднику да ћу покушати и нестрпљиво сам очекивао на какав случај, те да се опробам. И ево већ две недеље нити хоће каква кућа да се упали, нити хоће каква девојка цеђом да полије по лицу момка који ју је оставио; нити хоће политички противници да се потуку амрелима на Теразијама; нити хоће тајанствено да убију каквог кафецију, нити се дешавају крађе ал’ онако занимљиве крађе.

И таман ја пао у очајање, те прекјуче изјутра пошао у канцеларију да изјавим уреднику, како не може на мене као репортера рачунати — кад а

оно покрадена сама редакција „Политике”. Можете мислити: „непознато лице” (чудновата ствар како увек такве ствари врше „непозната лица” да би само довела у забуну нашу полицију) обило врата на штампарији, из ове ушло у редакцију; обило све фијоке, украдо један зимски капут и једне маказе и побегло неопажено.

Дабоме, не само ја, били смо сви на лицу места.

Јављено је одмах полицији, она је дотрчала и свестрано испитујући, утврдила је ова факта:

1) Да су фијоке биле празне, тј. да сем рукописа није у њима било ничега. То је утврђено на захтев самога уредника и свих сарадника који су јуче очекивали аконто;

2) Да лопов није завлачио ноге у фијоке него само руке, јер да је завлачио ноге, остао би у фијокама траг од каљача и тиме би било олакшано трагање.

3) Да лопов није књижевно образован, јер међу толиким чланцима, студијама, фељтонима и приповеткама које је могао украсти, он је украо само администраторов зимски капут, и најзад:

4) да је лопов „страно лице” које не познаје „околности у кући” јер је обијао и фијоку на столу за којим ради један сарадник који је увек у аконту и у чијој је фијоци могао наћи само једну сарадникову меницу одбијену на последњој цензури. Да се овај случај десио у Америци, или да

је овај наш лопов био џентлмен каквих има у Америци, он би лепо умочио перо у мастило па би на одбијену меницу ставио и свој потпис. Ја сам сигуран да би било код нас завода за које би више вредео потпис једног лопова него на пример мој.

Дакле, пошто су утврђена горња четири факта, остало је да се из њих извуку претпоставке на основу којих би се могло отпочети трагање за лоповом.

Ја не знам какве је претпоставке извела полиција из горњих факата, али ћу вам поверљиво рећи претпоставке које сам ја извео.

Прва претпоставка: Неко се решио да напусти свој досадањи посао и да постане новинарски сарадник. То није тако редак случај код нас. Тај неко је знао да су две ствари потребне добром новинарском сараднику, а то су: зимски капут и маказе, ето тих ствари је нестало. Тако ће се лице врло лако наћи; онај који се ових дана свима редакцијама буде нудио за сарадника и кога све редакције одбију, биће то „непознато лице”;

Друга претпоставка: По моме дубоком уверењу, целу је ову ствар удесио сам уредник „Политике” и ево ћу вам одмах казати зашто. Знајући да уредништво „Политике” добро хонорише и плаћа своје сараднике, уреднику сваки дан стиже маса приповедака, фељтона, чланака, студија, полемика итд. Што то сваки дан стиже ни по јада, али

сваки дан је пуна редакција разних писаца који долазе да питају, шта је са њиховим рукописом. Уредник има спремна три одговора:

а) нисам још прегледао;

б) прегледао сам и ствар са извесним исправкама може бити добра. Чим стигнем мало од полова гледаћу да ствар исправим па ћу штампати;

в) ствар је добра, само мора чекати на ред. Претрпани смо материјалом.

Разуме се, те одговоре уредник употребљава читаву годину дана и сад је већ крајње време било или да пронађе нове одговоре или да учини друго што. Он се извесно одлучио за ово друго. Удесио је крађу с тим да му нестане и кожна торба у којој стоје рукописи и сад ништа лакше но да каже: „Ствар је била врло добра, мислио сам ове недеље и да је штампам, али... ви сте чули за несрећан случај... наша је редакција покрадена и то баш она торба у којој су рукописи”.

Трећа претпоставка: Трећа претпоставка није моја и ја је свечано одбијам од себе, али је по свој прилици уредникова претпоставка, јер му је читам из очију. На име, уредник је тврдо убеђен, да сам ову крађу редакције ја удесио, и то само зато, што нисам имао материјала за данашњи фељтон, па да бих имао о чему да пишем.

Поводом порођаја брзог воза

Ономад се у Београду десио један брзи порођај. Ја знам да ви сви под брзим порођајем разумете оно, кад жена роди трећи или четврти месец по венчању. Међутим, ја не мислим на такав порођај него га називам брзим порођајем зато што се породило брзи воз. Читали сте већ у свима новинама о томе чудноватом догађају који се десио прекјуче у суботу.

Ја називам тај догађај чудноватим само зато што се породило брзи воз, јер, да се породило теретни воз, то би ми изгледало сасвим природно и логично. Ја мислим да би се тад чак и новинарске белешке о томе догађају свршавале овом реченицом: „Теретни воз бр. 46, олакшао се”.

Но да би вам било јасније, да не бих направио у целој ствари какву забуну, додајем одмах да се то није породило баш сам воз, на пример, локомотива, него сам ја то тако у фигури рекао. У ствари, породила се нека Лиза, служавка аустро-угарског конзула из Трапезунта. И сад настаје

питање: зашто се та Лиза породила баш на српском земљишту, пред самим савским мостом, а није била стрпљива да то учини на свом аустријском земљишту с ону страну Саве, где би могла као код своје куће да се породи?

Пре свега ваља уочити ове околности: Лиза је била служавка једнога конзула. Као таква и она је посвећена у све дипломатске послове, па према томе морала је знати и о неповољним пограничним односима нашим са Аустро-Угарском. Свакојакo је она морала знати и то да је сад граница поново отворена, али да се за сваки „извоз“ сад тамо врло строго тражи уверење о „пореклу робе“. Но још јој је то требало да даје уверење о „пореклу робе“. Зато је она врло паметно учинила што је робу предала Србији а она сама прешла преко.

Но, као год што је она добро учинила, добро је са своје стране и комесар железничке полиције учинио што је овом порођају стао на пут. Тј. ја сам се погрешно изразио, он није порођају стао на пут, него је предузео све потребне мере да се убудуће такви случајеви више не дешавају код нас.

Ви знате сви ону причу о некаквом бегу. Легао бег, онако потрбушке на асуру, под крушком, па пуши и надгледа своје чипчије како копају њиву. Таман он у најслађе легне, а један миш, како је збуњен побегао од мотике којом га је чипчија хтео да убије, потрч овамо, потрч онамо, па не нађе друга пута но право преко тура бегова. Бег

скочи као опарен, дочепа пиштољ из силава па „дум!“ за мишем. Сви се окупише око бега и зачудише се том његовом послу, зашто на миша потеже пиштољ.

— Тако! — вели им бег — не дам му да ми пређе преко тура. Ако пустим данас миша, сутра ће прећи мачка, прекосутра кучка, па направи се царска цада преко мога тура.

Ето, та бегова логика важи и за овај случај порођаја и оправдава све строге мере које је комесар железничке полиције предузео. Није ствар у томе што се породило једно дете, него сутра се може породити два, прекосутра три и тако наша пруга од станице до савског моста може постати царска „цада“, те коме год се у белом свету порађа, а он хајд' у Београд, као да наше Материнско удружење нема већ пуне руке посла и са нашом децом која су бар наш „домаћи производ“, па нам не може ни бити криво.

Па није кубура само у томе што је сад мајка „с ону страну Саве“, а дете „с ову страну Саве“, већ и у томе што дете сад ваља и крстити. Јуче баш била код мене једна депутација железничких чиновника ради тога.

Прво је узео реч вођ депутације:

— Ви знате, драги Бен-Акиба, да се лањске године породило и Српско бродарско друштво, па су чиновници бродарског друштва сматрали за своју хришћанску дужност да се приме кумства и да

кумују. Е, тако видите, поводом овог порођаја брзог воза, и ми би хтели да се примимо кумства.

— То је врло лепо од вас, али што ћу вам ја ту, ваљда не мислите да држим свећу?

— Не, молим вас — настави вођ депутације — дошли смо да нам дате један савет. Лањске године чиновници бродарског друштва дали су детету име „Шумадија” по лађи „Шумадији” на којој се родило. Па и ми би хтели да дамо детету тако неко железничко име, да му остане као успомена за цео живот, па то би хтели да нам ви помогнете у избору имена.

— Па је л’ дете женско?

— Јесте.

— Па дајте му име „Дирекција”.

— Ах, то никако! — зграну се цела депутација, а вођ депутације настави:

— Сад се баш у дирекцији спрема указ о неком аванзовању и размештају, па шта знамо да то дирекција не узме за увреду.

— Е, онда, одиста је тешко наћи име.

— Да, врло је тешко, зато смо и дошли к вама да нам помогнете.

— Друга је ствар — наставих ја — код бродарског друштва, саме лађе носе згодна имена „Шумадија”, „Морава” итд. али код нас возови носе бројеве. Ви не можете детету дати име нумера 43. Могли би знате и то, али само у случају ако се овакви порођаји буду чешће јављали,

па онда просто нумерисати децу: „дете бр. 43”, „дете бр. 44” и већ тако даље.

— Како би било да се детету да име „локомотива?” — рећи ће један члан депутације.

— А не, — додаде брзо вођ депутације — девојка је, па би јој то могло доцније у животу сметати при удаји.

— Напротив — тврди предлагач, — то би јој помогло, јер ко је тај од железничких чиновника који не би узео локомотиву за жену.

— Па добро — узех ја реч да пресечем препирку — имате ли ви још какав згодан железнички термин женског рода?

— Имамо — вели онај трећи члан депутације — на пример кочница.

— То би још и било згодно име, — велим ја, али не за девојку, већ доцније кад постане ташта. Јер термин кочница тачно одговара мисији сваке таште у браку. Зато је боље што друго.

Сви се замислисмо и забринусмо.

— Видите, ја вам ни сам не умем да помогнем, јер то је врло рђава пракса родити тако ма где. Ко ту може да измисли име. Па онда, замислите само последице тога; сутра може неко родити на фијакеру или велосипеду, и како ћу ја онда ту измишљати имена. Него, знате шта, ако знате какву страну реч из железничке терминологије; страна реч ма шта да значи, импоноваће. Ја знам у јагодинском округу једно девојче коме је име: „Фо-

теља". Кум био у Београду у војсци, па био посиљни, а тек што се вратио треба да кумује. Њему се учини да ће пред сељацима више импоновати и показати се учен ако да какво страно име. Као посиљни чуо је реч „Фотеља” па му се допало а сад грешна девојка носи то име. Тако сам чуо да и у нишком округу има један дечко који се зове „Шпорет Стојковић”. И томе је морао какав посиљни дати „фино” страно име. И то вам је једини излаз, верујте то вам је једини излаз.

— Па да јој дамо име: „Рампа” — ускликну вођ депутације.

— Сасвим, е то је добро! — пристадосмо сви.

И тако ће дете добити име: Рампа. Госпођица Рампа. Јавићу вам кад буде крштење.

Како се мужеве изговарају

Извесно сви већ то знате да су жене скочиле на мене, љуте се и грде ме. Веле, мало мало па се о њих закачим. Зар није време да их већ оставим! Добијам чак и анонимна писма која почињу са: „Драги Бен-Акиба”, а свршавају се са: „Убио вас Бог да вас убије”. Једна ми се госпа жалила да због једног фељтона рђаво живи са мужем и да ћу ја можда бити разлог разводу брака, јер сам „необично потрефио” прилике у њиховој кући; друга ми се жали да због мога фељтона неће ићи ове године у бању, а трећа ми се жали да је због једног мог фељтона њен муж сад сасвим друкчији и једног красног младог човека, свога личног пријатеља, сад гледа попреко. Као што видите, починио сам силне грехове. Тешко мени, тешко мени! Остаје ми или да их испаштам или да се на какав начин извучем. Крајње је, дакле, време да бар једним фељтоном изгрдим и мужеве. Уосталом, они то и заслужују!

Читао сам ту скоро у неким француским новинама једно оговарање тј. један фељтон који је

морала написати нека жена. Реч је о томе: како се мужеви изговарају код жена кад хоће да се извуку од куће. Разуме се, то се тиче француских мужева па се они француски и изговарају док се наши мужеви сасвим друкче, управо српски изговарају.

Ја сам већ једанпут, у једној статистици, доказао да је сваки Србин чим се роди већ одборник каквог одбора или бар члан какве комисије. И ето ти одбори и те комисије, то је већ први добар изговор. Нема те жене чији се муж на рачун седница није извлачио од куће.

— Морам ићи — вели забринуту муж — вечерас је врло важна ствар на дневном реду.

Међутим та „важна ствар” у ствари је на ноћном реду и толико је важна да би таман могла згодно послужити као разлог за развод брака.

Тај изговор на седнице је општи; њега употребљавају сви мужеви, али има изговора који су специјалитети појединих професија.

Тако на пример трговачка жена врло лепо зна за онај изговор мужевљев са „трговцем из унутрашњости”. Дошао је кобајаги „трговац из унутрашњости” и одвојио много еспапа па сад сиромас муж мора да проведе једно вече с њим. Међутим тај „трговац из унутрашњости” тек ће то вече одвојити еспап.

Па онда, трговачке жене знају и за „инвентарисање”. То је оно доба године кад мужеви долазе

на ручак кобајаги забринуту, не проговоре ни речи са женом а увече по целу ноћ „инвентаришу”.

Код чиновника је сасвим друкче и много је лакши изговор. Ако је полицијски чиновник, онда просто дође жандарм и зове га, стигла је шифрована депеша или „мора ићи у потеру”. И сирота жена испрати га до врата, моли га да се чува да не назебе и он се креће „у потеру” обећавајући жени да ће се пазити.

Кад већ наиђу демонстрације, кризе и уопште какво ванредно стање, онда је, разуме се, врло лако наћи изговоре.

Па онда чиновници се изговарају на своје старије, на телефон, на телеграме, на „хитан” посао који се мора још те ноћи свршити и на хиљаду других ствари.

Има још један начин који смо сви ми мужеви бар по једанпут у животу употребили и жене нам поверовале — то су писма. Још пре вечере, на пиву, договоримо се да се после вечере састанемо и тада напишемо себи овако писмо:

Драги...

Тражио сам те данас цео дан. Врло је потребно, управо неодложно да се састанемо због једне врло важне ствари која не трпи одлагање. Сутра би већ било доцкан. Дођи после вечере, молим те, твој Тома”.

Свих пет шест мужева који су на пиву и који треба да се састану после вечере, напишу по једно такво писмо свако себи и грозни Тома који и не постоји, потпише се на свих пет шест писама, па се онда да све једном момку да разнесе тако да писмо сваког чека код куће. Разуме се, муж за тим долази кући са невиним, сасвим јагњеће невиним лицем.

— Имаш неко писмо, — вели му жена.

Он отвара писмо, прочита, па љутито тресне шаком о сто.

— Е, ово је да Бог сачува, човек не може ни да се одмори.

— Шта је? — пита жена.

— Ето то! — праска и даље муж — као да му је мали био дан. Зар ме није могао потражити него сад ноћу морам да му идем?

— А ко ти је тај Тома? — пита жена забринуту пошто је прочитала цедуљицу.

— Ко је? Доста је кад ти кажем да је то човек који ми треба.

И жена забринута испраћа мужа и моли га да се пази да не назебе.

Разуме се, има и таквих професија, где је изговор врло лак. Узмете на пример доктора, таман сео да вечера, а тек телефон зазврји.

— Ало.

— Ало.

— Је ли г. доктор код куће?

— Јесте, ко је тамо?

— Овамо је Панта Симић, Космајска бр. 46. Молим вас одмах да дођете. Хитна ствар, порођај.

И доктор се одмах диже па кад стигне код „Коларца“, он затекне онога који га је кроз телефон звао, збиља пред порођајем, јер пред њим стоји трећа флаша вина.

Зар сам мало доктора ја видео који лумпују заједно са инструментима које су морали од куће понети због „порођаја“. А то су врло zgodни инструменти за вађење запушача из флаша.

Знао сам и једног доктора који је то све вештије чинио. Он кад дође кући пред вече, седне па сам испуни своју таблу.

За време вечере, сасвим немарно пошаље жену напоље.

— Иди, богати, види има ли што записано на табли?

Жена изађе, па се забринуто врати.

— Има, Проте Матеје улица број 89 моли те да одмах дођеш.

— Ух! — учини доктор — ко ће сад ноћу чак тамо на врх Београда.

Па тако свако вече, доктор запише себи на табли, док му то жена није ухватила, те он запише а она мало после избрише. Пошље он опет сасвим немарно служавку:

— Иди, богати, види, има ли што записано на табли?

А девојка се враћа и вели:

— Нема.

Можете мислити какво лице доктор направи и како се увија као невеста.

Једна обична каријера

Он је учио богословију, имао је врло леп глас и чудо је изгледао побожан. Кад прође крај тебе изгледа ти као да тамњан мирише. А био је и скроман. Мислио је да сврши богословију, па једну малу парохију а велику жену, или још боље једну малу женицу а велику парохију, па да се мало и помучи али опет да изађе на крај и са парохијом и са женом.

Тако је он мислио, е, али човек налаже а Бог располаже. Кад је свршио богословију, он почне меркати жену и парохију. Жену је могао добити лако, било их је доста празних али ниједне празне парохије.

А у то доба отворио се код нас телеграфски курс. Размишљао је од сваке руке, па размишљао чак и о томе да ли његовом богословском васпитању може шкодити штогод да научи оно телеграфско куцање. Најзад је дошао до овог патриотског богословског закључка: Зашто не би и попови знали куцати. Могу они тиме врло корисно

послужити својој отаџбини. Дође, на пример рат, а попови не иду у рат, и онда ступе у службу отаџбине као војне телеграфисте.

После, већ, пошто је још размишљао, дошао је и до овог закључка: А зашто ја не бих био телеграфиста; по чему ја баш морам да будем поп кад ето нема честите парохје.

И тако се преломи и ступи у телеграфски курс. Учио га је врло прижељно, а што га је више учио све му се више допадала његова одлука. Милина га је било гледати и слушати како за апаратом куцка. Куцкао је тако ситно, тако ситно као да никад није био богослов.

И сврши, богами, он лепо телеграфски курс, па доби и једно мало месташце тамо негде у Србији. Мислио је и да се жени и кадгод је на апарату добио везу са каквом вароши или варошицом у Србији, увек је, после искуцане дотичне депеше, настављао куцкање и разговарао са колегом из оне друге вароши те распитивао како стоји с девојкама. Али, није се оженио, јер човек налаже а Бог располаже. Не само што се није оженио него није остао ни у служби. А ево зашто:

Изађе једног дана у званичним „Српским новинама” некакав конкурс министарства народне привреде. Министарство је радо да пошаље на страну два младића који би стручно изучили прераду млека и прављење бољих сирева па позива све младиће

који имају склоности ка сиру тј. осећају склоности ка тој струци, да се јаве.

Он уједанпут осети неку склоност ка тој струци, или управо осети неку неодољиву склоност да о државном трошку оде на страну. Јави се и не само што се јави, него употреби све оно што се код нас у Србији употребљава, и новине и фамилију и обијање прагова и све и сва и, најзад би изабран. Пошље га држава у Швајцарску као у земљу познату по томе што има најбољи устав и најбољи сир. И он лепо изучи, изучи неколико врсти сирева и један стран језик, па се врати у своју отаџбину да јој користи, јер се збиља и код нас осетила потреба за добрим уставом и добрим сиром.

И сад, пошто је тако лепо свршио и вратио се, настаје она кубура која обично у таквим приликама настаје. Не зна држава шта ће с њим, не зна он шта ће с државом. Да прави сир треба пара, а држава нема јер има „пречих послова”. Наслони он тако главу на руке па мисли и брине шта ће с државом; наслони тако исто и држава главу на руку па мисли и брине шта ће са њим.

Најпосле њему паде врло срећна идеја на памет.

— Како би било — вели он држави — да ви мени дате за порезника. Зашто не бих, био сам на страни, говорим један страни језик.

— Сасвим — ускликну држава и плесну се шакама од радости — то вам је добра идеја.

— Па готово. А како би било да ми се не да баш последња класа, био сам на страни, говорим један страни језик.

— Па готово — размишља као држава — јер ми мало имамо наше деце која су тако била на страни.

— А како би било — додаје он — и да ми се да какав зајам из Класне лутрије пошто сам ја привредник. Не мора баш бити велики зајам, колико да направим порезничку униформу, да се не бих одмах у почетку задуживао.

— Па не може то — одговара држава — јер Класна лутрија даје позајмице само на привредне циљеве.

— Па тако ја и мислим — одговара он држави — мени би се дао зајам као да отпочнем прераду сирева, а ја не бих морао баш почети.

Овамо онамо и они се погоде. И ено га он је сада порезник, кажу врло добар порезник. Предано и искрено служи државу и спрема молбу да поднесе скупштини да му се две године, које је провео на страни као државни питомац, признају у године указне службе.

*

Зар вам не долази однекуд позната ова каријера? Та то је каријера сваког трећег чиновника у нас.

Брачни политички речник

Ово су дани свадбе и дани велике политике. Узмите само новине па читајте: у Мађарској државни удар; у недељу ће се венчати тај и тај са том и том; царински савез Србије са Бугарском је у питању; у четвртак ће се венчати тај и тај с том и том. Ето, тиме су нам сад пред покладе пуне новине, па зар је онда чудо, што сам, читајући новине, пао на мисао да упоредим брак и политику и што сам, упоређујући их, нашао да имају нечега сличнога. Ево, на пример, Мађарској, која је тако дуго у браку са Аустријом, десило се оно што се у сваком браку мора десити, посвађала се са „својом половином”; ево ми и Бугарска загледали смо се једно у друго, па нам не даду ни љубав да изјавимо. То је у политици, а да у браку има политике, то ваљда нисте ни сумњали а, ако сте баш и сумњали, ја ћу вас уверити. У тој намери сам и сам саставио овај брачни политички речник:

1. *Претензије*. И код момка и девојке тежња за завојевањем. Њене се претензије обично зна-

ју: професор универзитета, мајор, секретар министарства иностраних дела итд. Он обично има у џепу (у нотесу) израђену и географску карту, у којој су тачно означене границе његових претензија. У том нотесу је често и списак удавача са назначењем крај сваког имена: 100.000, 200.000, 300.000.

2. *Дипломатски преговори.* Пошто се испита терен и познаду се прилике, настају дипломатски преговори. Њих врши обично какав пуномоћник, који се у том случају зове проводација или проводацика.

3. *Мисија поверљиве природе.* Види: дипломатски преговори.

4. *Прекид односа.* Ако се у преговорима не успе, настаје прекид односа и опозивање — проводацике.

5. *Санкција.* Успе ли се у преговорима настаје и формална санкција уговора од стране родитеља и свештеника.

6. *Ратна оштећа.* Обрнуто ономе у политици, у браку се даје — мираз — као ратна оштећа унапред, а не по свршетку рата. То је врло лепа уредба, под претпоставком да брак и није ништа друго него рат. Код ове ратне оштете још је и то различно од оне у међународном ратном праву, што се даје увек само једној страни и то баш оној — за коју се зна да ће бити побеђена.

7. *Двојни савез.* Кад је све тако уређено закључује се двојни савез — брак. Томе савезу, након прве године, већ почну прилазити „мале силе” једна по једна, док их се не напуни кућа.

8. *Повреда границе.* И ако се најчешће савез закључује ради одржавања мира, брачни савези тешко успевају да га одрже. Мир поремети обично каква трећа сила са стране, тиме што учини повреду границе.

9. *Државни удар.* Разуме се, муж у први мах не може одмах констатовати повреду границе, али он најпре примети да су у савезу нешто *охладнели односи*, па онда из охладнелих односа се развијају *затејнути односи*, па онда се пређе на *отворене сукобе* и, најзад, жена почне да захтева поделу *сфера*. Кад већ и до тога дође, муж онда одлучи и изврши *државни удар* тј. избаци жену из куће.

10. *Међународни изборни суд.* Разуме се, одмах се састаје међународни изборни суд. Иницијативу за састав таквога суда обично узима каква стрина или тетка. Тај суд састављају с њене стране отац и мајка, као пуномоћници, и каква стрина са саветодавним гласом. Настаје саветовање, покушаји измирења, обећавања; доказивања да је у питању *стојећа „повреда границе”* само формалне природе и да је то више интрига скована од сила противника итд. итд. Најзад, суд обећа и извесне реформе у браку и „поправку стања” како би брак се учинио што сношљивијим и — измире их.

11. *Status quo ante*. Настаје дакле у браку статус кво анте, са извесним реформама које је међународни суд утврдио. Тако на пример као једна од најважнијих рефорама је поправка финансијског стања. Њен отац и по други пут зету исплати све дугове. Па онда се заведе у браку извесна контрола, а за комесара који ће ту контролу — разуме се над женом — вршити, прими се његова стрина.

А већ зна се, тешко земљи у коју се увуку неки страни комесари и стране контроле. Тако је и са браком. Бадава они лепе, крпе, ударају нова пенцета; пошивају га, аја, не иде више. Жена, ако је само једанпут извршила деобу интересних сфера, стално тежи за аутономијом. Ником се тако као жени не допада самоуправни систем.

И најзад — распада се унија.

12. *Зелена књиџа*. — О свему томе, као што је то ред у међународној политици, састави се и „Зелена књиџа”. То су конзисторијска акта писана на зеленом концепт-папиру.

Последња самачка ноћ

Ових дана, све док не загазимо у другу половину фебруара, Београд је живљи но обично. Од јутра до мрака јуре улицама дугачки редови фијакера, а у њима искићени људи и искићени коњи. Па онда на подне пред фотографским радњама гомила таквих искићених кола; у цвећарским изложима пуно великих букета са белим и руменим манџетнама, а кроз улице видиш музиканте, вуку се од куће до кафане са виолинама под мишком и за њима она два дечка стењу под теретом контрабаса.

И што који дан више измичемо у фебруар, тих искићених кола, коња и људи све је више и више тако да ми који морамо ићи пешке, прелазимо трчећи свако раскршће.

Покладе су скоро, па свет жури, жури да се ожени и уда. Најзад, нека му је срећно, нити му ја што замерам, али ме је одувек занимала код младенаца једна ноћ, а то је она последња ноћ пред венчање. Кад се већ сви растуре, кад

се пође спавати, јер сутра треба раније устати; кад остане она сама у својој девојачкој соби, а он сам у својој момачкој, кад се покрију јорганима преко главе и стану размишљати о сутрашњем дану који ће их пред олтар одвести.

Ја ћу овде изнети, али отприлике, шта она, а шта он у том тренутку мисле.

*

Она: Ох, Боже, још само ова ноћ, па већ сутра ја сам његова и он је мој. Сутра ме већ неће бити више срамота да му пред светом дам руку; сутра ћу већ носити његово име.

Жао ми је мамице. Посећиваћу је сваки дан, а и она мене. Па онда отац, он је сиромаш цео дан у послу, како ћу њега виђати? Али зато он, он ће непрестано бити уз мене. Заједно ћемо ручати, заједно вечерати, заједно, једнако заједно. Мораћу га натерати да узме једно месец дана одсуства. Ја не знам како ћу издржати то време док је он у канцеларији. Или, ако не може да добије одсуство, а он нека тражи од шефа дозволу да може и мене водити у канцеларију.

Ух, тек десет сати. Читава година до сутра. А бар да ми је да могу заспати него се преврћем по кревету као мученица.

Како ли ћу, Боже, изгледати као млада? Тетка каже да ми врло лепо стоји хаљина. Да л' ћу му се допасти као млада?

Нисам питала девера којим ће улицама терати кола. Тако бих волела да прођемо и Врачаром.

Десет и четврт. Бога ми ћу бацити овај сат, или не, навићу га напред; за читав сат напред, па да се ујутру раније пробудимо.

Боже, да ли ће ми бити необично кад ме почну звати „госпођом”. „Госпођа”, „госпођа”; чисто ме нека туга подузима од тог имена.

Ја мислим да ћемо ми врло лепо изгледати кад станемо једно крај другог. Тако бих волела да свет каже: „Баш леп пар људи”.

Хајде да пробам заспати... Жмурим само, а не могу да заспим. Бројаћу до сто. Један, два, три, четири... пет... њему врло лепо стоји фрак... шест... седам... осам... девет... спремила сам му највећи каранфил и сама ћу му прикачити... десет... једанаест... Ох, Боже, могло би већ да сване... дванаест...

*

Он: Врло сам радознао да сване сутрашњи дан, јер нешто ми се старац прави луд. Обећао је о прстену дати мираз па ћути, ваљда ће сутра.

Ја мислим да употребим 40.000 да исплатим своје дугове. Платићу свакоме до паре, једино Фридману у Земуну нећу. Покварио ми жакет. А и код Станковића ћу покушати да шкантирам: он је већ био дигао руке од тога дуга, могао сам га купити за сто динара, па сад је право да шкантирам.

Нисам староме ништа говорио о овим дуговима, а и што да му говорим. Рећи ћу му доцније да сам новац уложио у неко предузеће. Најзад, шта имам ја њега да молим, ја ћу то од ње. Она ће попустити.

Тек десет сати. Ух, Господе, ала лагано иде ово време. Једва чекам да сване сутрашњи дан, да видим једанпут тај новац.

А јест, Бога ми, ништа лепше него не бити дужан. Прођеш слободно улицом, а онај ти као господину назива: „Добар дан“! а не као досад, не смеш ни да прођеш, а и кад се сретнеш с њим, он ти каже: „Добар дан!“ али тако, као да ти је опсовао оца.

Десет и четврт, а не могу ни да заспим. Хајд, сумираћу моје дугове, ваљда ће ме то успавати: Браћи Петровићима 3700 и 7000 у Прометној Банци, то је 10700, а у Задрузи, Врачарска штедионица, Јанковићу, Фридману... 2000... 11500... 4600... 9000... овоме нећу ни платити... 4160... 3000 разуме се без интереса, зар сам луд још и интерес да плаћам... 900... 7000... 3500..

Пола разговора

Сећам се да сам ону стару латинску пословицу: „Где оружје говори ту — муза ћути“ прочитао негде са штампарском грешком те је гласила: „Где оружје говори ту — муж ћути“, и казао сам том приликом да горња штампарска погрешка није нимало покварила смисао пословице но је управо поправила и допунила. Јер, дозволиће сви мужеви да је ипак најбоље ћутати кад брачна половина својим најоштријим оружјем почне сећи. И како већина мужева тако и практикује, то је већ и пре проналаска телефона пронађена половина разговора.

Имали сте сви прилике да седите у соби кад ко разговара на телефону, и морало вам је пасти смешно кад чујете одовуд само одговоре а не чујете питања, или слушате само половину некаквог говора а другу половину не. Ето, то ја зовем половином разговора и зато тврдим да је то у браку пронађено пре телефона.

Ево само неколико примера.

*

Г. Риста Новаковић седи сасвим невинно, а телефон уједанпут: звр... Он скочи и сад се чује само ово пола његова разговора.

— Да.

— Риста није код куће, отишао је јутрос рано а није казао где ће бити.

— Да.

— Не, молим вас, откуд ви познајете глас. Ја сам његов брат, на телефону, па можда нам личи глас.

— Не.

— Па добро, реците ми колики је дуг, ја ћу му рећи кад дође на подне.

— Да.

— Зашто би слали извршитеља. Он ће то извесно платити.

— Да.

*

Г-ђа Мица Петровићка седи крај прозора и чита нешто а телефон је позива. Ево сад њене половине разговора.

— Да.

— Отишао је чим је ручао.

— Не.

— Он обично не долази никад после подне, како оде са ручка тако дође увече на вечеру.

— Можете, дођите.

— Да. Него слушајте, срдим се на вас.

— Зато што вас јуче целог дана нисам видела.

— Па ако је мој муж био код куће, ви сте бар могли проћи крај куће.

— Добро.

— Да.

— Не разумем последњу реч, поновите.

— Опет не разумем.

— А, то је пољубац, тај се не чује кроз телефон.

— До виђења.

*

Г. Пера Станковић практикант на телефону:

— Да.

— Колико кажете, још 600 динара?

— Па молим вас причекајте ме још до краја месеца.

— Зашто, кад сте досада чекали.

— Не разумем.

— Не разумем.

— Не разумем прекинута је струја.

— Па може бити ви мене чујете, али ја вас баш ништа. Можда с ваше стране није прекинута струја, али с моје је прекинута.

— Баш ништа не чујем шта говорите.

*

Г-ђа Савка у 10 сати ноћу, на телефону:

— Јеси ли ти, Јоцо?

— Боже, Јоцо, ово је већ четврта кафана по којој те јурим телефоном.

— Волиш да мењаш локал, а ја још нисам ни вечерала. Мислиш ли, богати, доћи кући?

— Имате седницу! Та каква седница кад ја чујем неку песму.

— Како не, чује се и неки женски глас. И ју, Јоцо, сад ће ме шлог!

— Јоцо, ја сам пала у несвест. Купи успут лимун.

*

Ето, то су те половине разговора на телефону. Има их још забележених, а забележите и ви кад их чујете.

Свак на своме месту

Добијем једнога дана писмо од некаквог ученога странца. Он је рад да пише о Србији па ме моли да му приберем податке. „Ја знам да ће то бити мало трудно за вас — пише он у писму — али вас молим лепо обиђите све стручњаке и замолите их нека вам сваки да податке из своје струке, па ми тако сабране податке пошаљите”.

Ма колико да је то збиља трудан посао, мени је ипак драго било да учиним услугу својој отаџбини и кренем се од једног до другог стручњака. Направио сам претходно и извештај распоред. Треба ми набавити податке: о историји, о вери, о настави, о војсци, о књижевности, о народном здрављу, о трговини, о јавним установама и грађевинама, о државним и приватним правним односима и, тако редом даље, о свим гранама јавнога живота.

Тим редом и пођем и увратим се прво једном професору историје и књижевности. Он ме врло љубазно дочека и ја му објасним ради чега сам дошао.

— Тако? — учини он. — То је врло лепо, врло лепо од вас, и треба учинити, требало би одиста

стран свет упознати са приликама код нас и заинтересовати га управо...!

И настави професор једно дугачко предавање о тој потреби, које сам ја до краја стрпљиво саслушао. На крају тога предавања ја се на некакав начин дочепам речи па ћу упитати:

— Дакле, би ли ви могли дати податке о историји или књижевности или о језику или најзад о ма чему што у обим ваш спада?

— Ја? — упита професор — то не, ја се тиме мање бавим. Наш јавни живот захтева да се сви њему посветимо и да сви учествујемо у решавању најактуелнијих питања. Ето ја сам баш јутрос завршио своју интересантну студију: „О железницама уској колосека“. Ако је по вољи, ја ћу вас радо послужити подацима из исте...

— Хвала — рекох и дигох се да што пре одем код другог.

Одатле, некако ми је успут било, свратим једноме доктору медицине да прибавим податке о народном здрављу и уопште о здравственим приликама код нас.

— Врло сте се рђаво адресовали — предугорете ме доктор — податке о народном здрављу можете добити и у статистици. — Не кажем да здравље једнога народа није важна ствар, али и здравље једне државе је тако исто важно. Јер најзад, нашто здравља народног кад је нездрава држава, као оно кад имате здраву душу у сла-

бом телу. А држава може бити само тако здрава ако су јој сређене спољне прилике, и видите стога сам узео на себе да ту страну проштудирам. Ја видите радим на великом делу: „Спољна политика Србије“.

— Тако? учиних ја, обесих нос и одох даље.

Некако ми је успут било те свратих једном свештенику, који је познат и чувен. Сећам се да сам врло често у новинама сретао његово име. Рачунао сам да ме нико неће моћи о вери тако обавестити као он.

— Да, господине, рече поп, ви се у свакој другој прилици не би преварили што сте се мени обратили. Вера нам је преча од свега али, ми смо данас у таквим приликама да нам треба ту веру бранити, као што су наши стари чинили. Стога, дакле, ми сви морамо све силе напрегнути да решимо једно важно питање. Ето ја баш сад завршавам један чланак за новине који носи наслов: „Какво нам наоружање за нашу војску треба“. Слушајте, да вам га прочитам.

И ја сам морао стрпљиво до краја саслушати попов чланак о наоружању, а чим га је довршио, ја дочепих капу па на улицу.

Одатле се увратим једноме инжењеру, јер ако ико, тај ће ме из своје струке моћи обавестити. Само што ме није загрлио кад сам дошао.

— Не знате — вели — како сте ме обрадовали вашим доласком. Ја одавно чекам кога да му про-

читам најновију расправу: „О изузецима при којима у шумадијскоме говору не пада увек оштри нагласак на први слој”. Знате, кад сам радио трасу Лапово—Крагујевац, ја сам то студирао.

Разуме се, нисам му ни казао ради чега сам дошао, но сам дочепао капу па дунуо као ветар.

Одатле сам се упутио једноме официру, јер најзад та је струка већ самом својом униформом упућена да се бави само својом струком.

Кажем му ради чега сам дошао, али ми он место сваког одговора извади једно деме лирских песама из своје фијоке. Било их је око двеста подељених у разне одељке који су носили посебне наслове: „Њој”, „Лепи дани”, „Пролеће”, „Споменке”, „Невенке”, „Зимзеленке” и т. д.

Згрануо сам се пред помишљу да му може пасти на памет да ми их чита, али се вешто извукх понудив му сам да дођем једно вече ради читања. Он ме љубазно испрати до врата и стиште ми пријатељски руку.

Одем једном познатом нашем адвокату. Од њега ћу сазнати све о државним и приватним правним односима. Поставим му питање, међутим он ме стаде убеђивати, како је наша држава пољопривредна и како би та грана требала да нам буде најважнија и сви да јој обратимо пажњу. Затим ме умоли да слушам његов чланак: „Како ваља сејати мрквицу”. И замислите, кад сам ја ту понуду одбио, он ми саопшти да се код њега

налази једна моја протестована меница и, разуме се, тај ме је разлог потпуно убедио, те сам, несрећник, све до краја саслушао тај чланак.

Одем одатле и не осврћући се више на адвокату канцеларију па успут сретнем једног учитеља. Баш добро помислих у себи, ево у кога ћу се обавестити о нашој основној настави. Узех га под руку те пођемо заједно и поставих му прво питање. Он ме понуди да пођемо његовој кући, да ми прочита чланак који је написао за „Трговачки гласник” и који се зове „Наше ђијаце и ђијачне прилике”. Разуме се да сам побегао од њега као ђаво од крста и упутио сам се једноме нашем угледном царинику да бар поберем податке о нашој извозној трговини.

Затекао сам га код куће, компонује ново „Иже херувими”. И замислите, морао сам да саслушам цело цариниково „Иже херувими” које су певали он и његова жена и морао сам га уверити да је то најлепше „Иже херувими” у православном појању.

Посустао сам. Нисам већ више ником смео ни отићи. Отишао сам кући, узео један аспирин ради знојења, попио чај и одморио се људски те оном странцу написао писмо, које се овако свршавало:

„Немогуће, немогуће је доћи до података, јер у Србији не може никако да се ухвати ко се чим бави”.

Књижевна пијаца

Није то ваљда први пут да чујете горњу фразу. Често се она употребљава у нашим књижевним студијама или рефератима. Читали сте ваљда гдекад: „Тај и тај писац продро је на страну литерарну пијацу” или: „На нашој књижевној пијаци ове се године ниједан писац није толико истакао да би... и т. д.

И да видите, није то баш тако рђаво нађена фраза; има у тој фигури, кад би се она замислила примењена, и нечега врло сличног фактима.

Замислите једну пространу пијацу и ви пођете да пазарите. Све тезга до тезге, за тезгама књижевни пиљари, надвикују се и сваки хвали свој еспап.

— Молим, извол’те, лепих фришких епиграма, сто динара пишла.

Ви приђете, узмете једну пишлу, погледате и баците је натраг.

— Нећу, прозукли су — па идете даље, а онај вас са друге тезге мами:

— Извол’те, подлистак, гледајте само, гледајте како је добро парче.

— Не треба ми.

— Ама, немојте тако, узмите у руке само, пипните само.

Ви идете даље, а мами вас онај са треће тезге.

— Извол’те, господине, шала и сатира, ванредно духовитих шала и сатира. Пробајте само, извол’те слободно загристи у једну анегдоту.

— Хвала, нећу, не могу наше срце.

— Ал’ немојте тако, пробајте, пробајте, молим вас.

Најзад, натера вас и ви пробате.

— Ух, па ово је старо, како можете продавати бајат еспап, зар не видите да је та шала већ прокисла!

И пођете даље, а зове вас један под широким амрелом који је по тезги врло укусно наместио лирске песме.

— Извол’те, извол’те... ванредно лепе и нежне лирске песме. Видите како их чувам да их ни сунце не опали, а ноћу их чувам увек у апарату, на леду да би им сачувао температуру. И јевтине су, ове су године врло јевтине, јер их има много; било је доста кише, знате.

Ви пођете даље а за вама се дера један:

— ’Ајде добрих честитака за имендане, рођендане, све у стиховима. Узео сам их на лицитацији па сам у могућности да их продајем буд зашто.

Пођете даље и станете пред једном кућицом у којој се налази посредник. Као и код сваког

другог посла и код књижевности има цубрингера. У излогу тога посредничког павиљона пуно малих листића и на свакоме исписано по нека понуда или тражња.

Ево шта би се могло писати на тим листићима:

„Тражи се издавач за једну приповетку, романтичну, врло поучну, могу је читати и младе девојке. Највише два штампана табака. Услови врло повољни”.

„Један приповедач рад би да има сутра двеста динара аконто, за једну приповетку коју ће ускоро написати”.

„Једна лирска песма продаје се из слободне руке”.

„Један роман, у коме има четири убиства, у коме на тајанствен начин нестаје једно дете, у коме свака глава носи страхан и сензационални наслов, продаје се због напуштања књижевне радње, под врло повољним условима”.

„Један роман, са теретом на првом месту (изузето аконто) продаје се. Може се видети сваког дана”.

„Једна подужа прича, коју би издавач могао назвати и роман, продаје се на отплату”.

Ето, таква би изгледала књижевна пијаца. Разуме се, ту би било и све друго што бива на пијаци. Било би и „јексик — мере”, кад на пример приповедач прода три главе под целом причом, а свршетак не даје; било би и општинских коми-

сија које би бацале „недозрело воће” па било би и оних прекупаца, који излазе на друм па пресрећу продавце те им откупљују еспап. Ти прекупци би били наши издавачи; та они су већ навикли да се понашају према писцима као они што на друму пресрећу трговце.

О великом посту

Прошле су и свадбе и балови. Ко је имао да се заљуби, заљубио се; ко да испроси, испросио је, а ко да се венча, венчао се.

Од јуче је већ настао велики пост, а то је једна врста ферија или примирја за време којег се могу десити само омање чарке предстража и то на журовима или на београдском фронту у Кнез-Михаиловој улици.

А велики пост је почео даном који се зове чисти понедељак, извесно зато што тог дана ваља пречистити рачуне. Као год кад оно у благајнама и трговинама што се о Новој Години завршују књиге, склапају рачуни и изводи биланс, да би се видело како се прошло прошле године; тако ето на чисти понедељак наши момци и девојке, па и њихови родитељи, имају да склопе биланс, те да виде како су прошли ове зиме.

А ево како би изгледали ти биланси за прошлу зиму, склопљени на чисти понедељак.

ДЕВОЈАЧКИ БИЛАНС

1. Посетила сам забава	7
2. Стекла изјава љубави	3
3. Нових познанстава	9
4. Стекла нових који су се „радо“ забављали са мнош, али ми ништа нису изјавили	6
5. Охладна сам према старом познанству	1
6. Постала сам „фаше“	2
7. Од трију нових изјава љубави, тражи одлучан одговор	1

Свега:

Осећам се заљубљена и то баш према ономе који ми тражи одлучан одговор. Да је остао само при изјави, да није тражио одлучан одговор, можда бих остала и равнодушна, али ме је баш та његова одлучност победила.

Ох, Боже, да је бар још једна забава! Зашто је пост тако брзо наишао. Па нема сада ни концерата осим „духовних концерата“, а тек на једном духовном концерту, и то за време великог поста, мећемо моћи говорити о љубави.

Не остаје ми ништа друго но да стрпљиво очекујем летње концерте.

МОМАЧКИ БИЛАНС

1. Посетио сам забава	11
2. Изјавио сам љубави	5
3. Слао сам проводацику на места	3
4. Направио сам меница	4

Свега:

Направио сам још једно 29000 динара дуга, а остао сам нежењен. До сада сам тражио девојку са 200.000 динара. Као згодна околност је још и та, што сам добио и класу, те једна класа више и 29000 динара дуга више ваљда вреде 100.000 динара мираза више.

БИЛАНС ТАТИН И МАМИН

1. Четири нове хаљине	6440
2. Трошкови за посете забава	3270
3. Ове године Јелка напунила година	24
4. Прошена ове зиме	1

Свега:

Није се ни ове године удала, а пошто је напунила двадесет и четврту годину, мораћемо до године и мираз мало да попнемо.

*

Ови биланси баш нису тачни. Ја сам само хтео да вас упознам са формом како се они склапају,

те да би могао свако код куће да склопи свој биланс.

Разуме се, оваква је форма прописана у простом књиговодству; код дуплог књиговодства свим је друга форма. Али дупло књиговодство не воде момци и девојке, оно се води само у браку. Замислите само један брачни пар који је такође посећивао забаве и који је на чисти понедељак на овој основи „чист рачун дуга љубав” сео да склопи биланс. Ту је морало бити дуплог књиговодства, јер је она њему стављала на терет много што шта а тако и он њој, све док се није изравнало потраживање и дуговање. Зло, ако се потраживање и дуговање код овог дуплог књиговодства није могло изравнати, јер се онда сви рачуни морају послати на преглед Главној контроли, односно конзисторији.

Прва српска комисија

Као што сваки народ има своје особине и врлине, као што је на пример народни понос, пожртвовање, храброст итд., тако сваки има и своје слабости. Слабост једнога народа је лукавство, другога сујета, трећег ово, а четвртога оно.

Ја не знам да ли ћу погодити а готово бих хтео да тврдим да су наша слабост наше комисије. Јесте ли ви приметили да ми не умемо већ ни један посао да свршимо без комисије? Ја се чудим само, како то да нисмо до сада увели комисије у чисто приватне односе. Могла би се на пример при женидбама изаслати комисија на лице места и то како комисија са стране младине тако комисија са стране младожењине.

Ама пођите од државе па сиђите до општине и кажите ми који је то посао који смо ми свршили без комисије. И онда, зар вам је чудо што ја ово парче наше отаџбине називам земљом комисија и што сам готово дошао до уверења да су комисије наша народна особина.

Чим сам једном пао на такву мисао, одмах сам као што би то сваки лекар учинио, потражио болести узрока. Ви знате да се код болести деце лекар разбира и о здрављу родитеља, да види није ли то однекуд наследна болест. И ја сам пошао тим путем да разберем нису ли однекуд и наши преци боловали комисијском болешћу.

Зарио сам се већ неколико дана у све историје српског народа и оне које је одобрио Главни просветни савет и оне које није одобрио, и оне чија су издања потпомогли Чупић, Коларац и Књижевна Задруга и оне, које нису помогли. Претурао сам и стране писце и стране изворе да видим само јесу ли и наши стари вршили своје послове преко комисија. Јер, ако је то код нас одиста наслеђена народна болест, онда је врло вероватно да је на пример Милутин одредио комисију за „пријем Грачанице”, па Стеван комисију за „Пријем Дечана”, па Душан комисију „за израду законског пројекта”, па онда „за испитивање услова Кантакузенових” па комисију „за израду церемонијала за крунисање” итд., итд.

И труд ми је уродио плодом: пронашао сам кад је постала прва српска комисија и то сам пронашао да је било у много већој давнини но што сам ја мислио...

У осталом ви сви знате за ову особину српске историје, да у њој сваки историчар може доказивати оно што хоће. Вукашин је убио Уроша,

Вукашин није убио Уроша, Вук је издао, Вук није издао на Косову; Срби су имали златан новац, Срби нису имали златан новац; ко је био Ђемо Брђанин; ко није био Ђемо Брђанин итд. И не само то, већ и све друго можете код нас доказати, па зашто онда не бих и ја могао доказати о постојању прве српске комисије још у VIII веку.

У осталом ја ћу се за своје тврђење позвати на истините историјске факте. Отидите молим вас у библиотеку и нађите Acta sanctorum, October VI. стр. 177 (Ev. Bolland 1866. г.).

Дакле то је било око 780 године, кад су Словени напали на Солун. Тада: „Један од њих који је био вешт у машинама, измисли (пронађе) једну чудно удешену кулу са којом је тврдио да ће Словени сигурно освојити Солун.” Све ово доведе је лепо и није ништа необично, јер се и другоме народу могло десити да измисли кулу. Али даље овај историјски извор вели: Кад је он устројио машину, она је кнежевима словенским била приказана и они су је одобрили.

Ето дакле једнога трага о првој комисији и њеноме раду. Кнежеви су саставили комисију и одобрили проналазак. И немојте сад мислити да све што се преко комисије ради, испадне наопако. И ти Словени што су Солун нападали били су Срби и данашње наше комисије воде своје порекло од преисторијских српских комисија па из-

весно да су и све добре и рђаве стране комисијске наслеђе од предака.

Ево шта даље поменути историјски извор тврди: „Онда су са том машином напали на Солун али машина није „функционисала”.

Као што видите тачно српска комисија. Прегледала машину, примила, а кад је требало да ради, она „није функционисала”. Бугари у своме претераном шовинизму тврде да су ти Словени који су нападали на Солун, били Бугари. Нама не треба јачег историског податка да докажемо да су то били Срби, но што је овај рад прве српске комисије.

Жао ме је само што никако нисам могао да пронађем колика је била дијурна ове прве српске комисије. Ако још и то пронађем, ја мислим да ћу решити један велики историски проблем и утврдити да су комисије код нас оправдана болест.

Кривична полиција

Јутрос рано, док је г. Сима пио јутарњу кафу код куће и прелиставао јутарње новине, наиђе жандарм-позивар управе града Београда и предаде му један кратак позив са три црвене штрикле. Позив је био из кривичнога одељења, и г. Симу при потписивању реверса штрецну нешто. Нека брига осенчи му одјутрос тако ведро чело и он узе постављати себи питање: шта ли би то могло кривично одељење њега да зове?

Госпа Милка узе такође са стола позив, прелете га погледом, па јој се задржа поглед на Сими:

— Шта ли то може бити, Симо?

— Не знам! — слеже он раменима.

— То не може бити обична ствар, кад те зове кривично одељење?

— Не знам! — одговори г. Сима и поново слеже раменима.

Диже се затим г. Сима, онако брижан и замишљен, да пође у канцеларију, јер он је као приватни чиновник радио у некоме хуманоме друштву.

Успут мал није натрчао на трамвај, а два аута хтела су да га прегазе, док га је један бицикл докучио и за ногу. Добро је још прошао, како је ишао замишљен и ошамућен... Шта му све није прешло преко главе због онога позива из кривичнога одељења.

У канцеларији није умео ни да се потпише честито, а камо ли да што још и ради. Узме акт преда се, умочи перо, повуче црту па тек застане и замисли се:

— Кривично одељење... Шта имам ја са кривичним одељењем?

Падају му на памет безначајне ситнице, присећа се неких ситних догађаја, али све то нису кривице, све то нису ствари за које се одговара. А позив гласи тек за сутра ујутру; ко ће жив дочекати сутрашње јутро?

И док он брине у канцеларији, госпа Милка нервозно шета из собе у собу, нити уме да се скраси, нити што да уради. Од осам јутрос, како је приставила ручак, трипут га је до девет посолила.

— Шта ли је то, Боже, Сима учинио? — била је једина мисао која ју је сву обузела.

На подне им је ручак прошао као погребни ручак. Ћути он, а ћути она; једе он оно трипут посољено јело а и не примећује ништа, а она грешница и не једе ништа већ само гута кнедле од пљувачке.

— Па добро, Симо, зар се баш никако не можеш да сетиш шта си то учинио? — запитаће га најзад она, колико да каже што.

А он само хукне и резигнирано слегне раменима:

— Не могу!

— Па почни редом, још из детињства да се сећаш — вели му она.

И он запне из најранијега детињства и прибира сећања не би ли што у прошлости наишао.

— Сећам се, још док сам мали био, украо сам од комшије пар голубова превртача. Па онда, еј, био сам већ момак увелико, опсовао сам једном среском писару мајку... и тако неке ствари.

— Ама све то није ништа, него онако кривично, јеси ли ти што кривично учинио? — пита она скоро шапћући од страха.

— Ама како кривично, шта сам кривично ја могао да учиним?

То после подне и он и она провели су још горе... А вече, вече је изгледало као да су се скупили да чувају мртваца. Шапћу и једно и друго, иду као сенке и не гледају се у очи. То вече их раставља од сутрашњега дана, када г. Сима у девет сати пре подне мора претстати кривичном одељењу.

А како је тек тешка та ноћ била?

Када је у позну ноћ већ савладао сан госпа-Милку, она је страхан сан снила. Као Сима до-

чепао се неког великог касапског ножа па сео на-сред дворишта, избуљио очи и оштри нож о један камен. Па наишла њена мајка и, сасвим нежно, матерински га пита: „Симо, сине, шта радиш то?” А он сикну као змија, зашкргута зубима па дочепа њену мајку и поче да је коље као пиле.

Госпа Милка врисну у сну, па скочи из кревета будна, али буновна и бледа као да су је гује сисале.

— Шта ти је? — пита је Сима, који још ни ока није склопио.

— Зар си ти ту? — пита га она унезверено и чисто не верујући ни сама себи и умирује се тек кад својим очима виде да Сима никога не коље.

И док она тако сања страшне снове, дотле грешни Сима никако да заспи, већ се будан преврће по постељи и презнојава се и хукће као локомотива уз брдо. Кад су ујутру устали из постеле, изгледали су и једно и друго као мученици. Сима је крупним корацима шетао из собе у собу, пушио цигарету за цигаретом и нити је чуо нити видео шта се око њега збива. Најзад казалька на зидноме сату догура до осам па крете и даље и полако, тихо, неприметно, обележи већ и осам и четврт. Још мало па Сима треба да крене али, пре но што ће кренути, он се одлучи на нешто.

— Милка, — рече он некако потресеним па ипак свечаним гласом — Милка, као што видиш, време

је да ја идем. Време је, али пре но што пођем, ја хоћу да ти кажем нешто. Ноћас сам се целу ломио, целу сам се ноћ борио са собом, целу ноћ нисам спавао и одлучио сам да ти кажем, да ти се исповедим...

Госпа Милку прођоше целим телом жмарци. Ко зна какву ће крваву историју чути сада; ко зна какав ће се злочин открити сад пред њоме?

— То што ћу ти рећи уверићеш се и сама да је само једна интрига и, ето, због те интриге можда ме и зову у кривично одељење. Може се десити и да ме ухапсе, може се десити и новине да пишу о мени, може се десити и да ме фотографирају, па зар није онда боље да од мене чујеш него од света или из новина да сазнаш?

— Говори, говори, несрећниче! — дршћући шапће госпа Милка, а нека је језа подузима целим телом и презнојава се као да је у купатилу.

— То је било, Милка, пре две године. Ти си отишла у бању, а ја сам остао код куће. Код нас је била у служби она Јула, знаш она мала Јула...

— Па? — учини госпа Милка и диже главу.

— Па то — збуни се г. Сима — била је у служби мала Јула, а остали смо сами код куће...

— Ију! Ију! — врисну госпа Милка и сад јој се г. Сима учини сав крвав као Џек-трбосек и она се згрози гледајући га.

— Чекај, молим те, да ти објасним ствар, па ћеш видети да је то само једна интрига.

— Ама је л' мала Јула била ту?

— Јесте!

— А јеси ли ти био ту?

— Јесам!

— А јесте ли сами били у кући?

— Јесмо!

— Е, па, каква ту интрига може бити?

— Ама, чекај молим те и саслушај ме, па ћеш се уверити. Интрига је оно што је затим настало. Дакле, ја и мала Јула остали смо сами. То се може свакоме десити. А затим, кад си ти дошла из бање, ти си ту Јулу отпустила из службе. Добро, и то се може десити.

— Па добро, а шта је то што се не може десити?

— Дакле, ту лежи сад интрига: та мала Јула сретне мене једног дана на улици и приђе ми па вели: „Шта ћемо да радимо, г. Симо, ја сам у другоме стању?”

— Ју! — посрну госпа Милка и дочепа столицу да му натакне на главу, али се сети да мора тога часа да иде у кривично одељење те се уздржа.

— Ал' веруј, Милка, да је то само једна интрига и ништа више!

— Ама каква интрига, Бог те убио да те убије. Зар дете интрига?

— Веруј да је интрига и ја мислим њу су сад подговорили моји непријатељи да ме тужи.

— И зато те зову у кривично одељење?

— Ја мислим зато!

— Иди, иди, тамо ти је место, разбојниче један; тамо ти је место! Иди, па ако те они не осуде а ти знај ја ћу ти судити! Изаћи ће ти мала Јула на нос!

— Интрига, богами!

— Иди кад ти кажем! Иди ми с очију! А отуда из кривичног одељења, ако те не окују и не баце у тамницу а ти право кући да се вратиш. Јеси ли разумео, право кући! На овоме позиву што си га добио има само три штрикле, а на моме позиву, упамти то, има шест црвених штрикла.

Г. Сими изиђоше пред очи свих шест црвених штрикла и он, оборене главе, крете у кривично одељење, а госпа-Милка испрати га до капије плујући га успут.

И сав испљуван и сломљен г. Сима пође у кривично одељење да чује можда свој велики грех... Он је успут замишљао себе са рукама везаним на леђима, а крај њега мала Јула такође са рукама везаним на леђима и дванаест жандарма терају их Теразијама. Па онда замишљао је окове на ногама и већ их је био осећао те му се чинило да не уме ни да корача како треба. Једва тако корачајући он стиже у кривично одељење.

Пред вратима, иза којих ће малочас чути своју судбину, није дуго чекао. Писар који је ствар

ислеђивао, примио га је међу првима и саопштио му да по његовој, г. Симиној тужби, коју је поднео прошле године, није могло да се утврди да му је млекација, као што је г. Сима у тужби тврдио, украо куче. Према томе, полиција прекида даљи рад по томе предмету, а г. Сима, ако налази да има каквих доказа, може поднети кривичну тужбу.

— И то је све? — прошапута г. Сима.

— То је све! — вели му писар и нуди му да потпише саопштење.

Г. Сима дану, паде му неки тежак терет са душе и, пошто потписа саопштење, пође поузданим кораком кући да обрадује жену и да јој саопшти да су узалуд страховали дан и ноћ.

Пође, али се успут сети да он уствари не иде кући већ сад тек у кривично одељење и поче понова да се презнојава и онај му се терет понова попе на душу.

— Шта ми би да причам о малој Јули? — пита се Сима и корача као осуђеник кад га воде на вешала.

Стигао је већ и до куће, али је застао пред вратима и ломи се да ли да уђе, да ли да не уђе. Његова рођена кућа учини му се као управа града Београда и он погледа више капије не пише ли можда „Кривично одељење”.

И док се он тако ломи и бори са собом, спази
га госпа Милка кроз прозор, отвори га и сасвим
иследнички викну отуд:

— Улази!

И — он уђе.

Нека му је Бог у помоћи!

МАЛЕ ПРИЧЕ

Прошлост и будућност

Видео сам их пред олтаром, и, управо, видео сам их само с леђа.

Свештеник је читао молитве, са хора је одговарало певачко друштво, а они су једно крај другога, држећи се рукама, стајали пред олтарским вратима.

Ја сам их гледао, дуго гледао. Њена бујна плава коса, окићена миртом, носи поносно невестинску круну; њен бели, алабастерски врат, узноси лепу главицу, као млади храст богату круну своју, а њена рамена, изнесена из дубоко разрезане хаљине, изгледају управо као склопљена лабудова крила.

Од њега сам видео само светлу, широку, глатку и пространу ћелу и уши, које је наниже повила круна својом тежином.

До мене је стајао један пакосник зелених очију и проседих бркова. Он је уочио да сам ја двоје срећних дуго и дуго посматрао, па ми се приближи.

— Јесте ли који пут досад видели кад се венчавају прошлост и будућност? — рече он и по-другљиво развуче усне.

Нисам га разумео све док се није свршила олтарска церемонија и док се нови брачни пар не окрете овамо, публици. Тада, када сам запазио његово уморно, изборано лице и када сам спазио њене жарке образе, који су пламтели младошћу, прошаптао сам и сам:

— Одиста, прошлост и будућност!

Тражи се трећи

Он је дустабанлија, а она има необично лепо изрезану ногу са високим гребеном. Он има низак, црвен врат, један од оних што су душу дали за „шлог“, а она има бео, лабудов врат, који је као кипарис изникао из рамена; најзад, он има уморне, дремљиве очи које се једва назиру под подбулим капцима, а она има будне, топле очи, које као свитац светле кроз шумицу густих трепавица.

Он и она су муж и жена.

Он је као фронташ догурао до капетана прве класе па се ту зауставио и седео годинама, годинама, годинама. Најзад је отишао у пензију и, да би се у томе положају имао ма чиме занимати, он се оженио њоме, сиротом а лепом и младом као капља.

Има пензионера који заволе мачку, има их који негују канаринку, има их који саде цвеће. Свако себи нађе какву забаву да би му прошло празно време. Он је, као забаву, да би му прошло празно време, узео у кућу жену, лепу и младу као капља.

Најпре ју је хтео научити да игра шаха, али јој то никако није ишло од руке. Тешко је било њене године везати за коцку у којој се сецује стрпљење. Хтео ју је научити затим да играју домине, али је она била нервозна, није умела да рачуна и неспретно је обарала камене таблице. Најзад, после ових неуспеха, он се озбиљно заборинуо чиме би је могао забављати те да им пријатно прође брачни живот. И реши се да је научи сансу. Ту је игру он научио још као каплар, усавршио се као поднаредник, тукао свакога од реда као потпоручник, а као поручник и капетан био непобедан.

— То кад би научила, необично би лепо прекинули време — теши је он.

А њој је одиста требало прекинути време, јер то је оно што је имала и сувише у овоме браку.

— Али, — сети се он — то се игра у троје. Немамо трећег.

— Ах, кад би се нашао трећи! — уздахнула је она.

— Кад би се нашао трећи тако бисмо лепо прекинули време — уверава је он.

— Кад би се нашао трећи тако би се лепо могло прекинути време! — уздише она.

И, ето, све што недостаје овоме браку па да буде срећан то је — трећи.

Човек лаке руке

Срео сам пре неколико месеца на Теразијама господина Перу Даниловића. Прислонио мараму на образ и журно корача плашећи се вечерње свежине.

— Шта је, забога? — упитих га са саучешћем.

— Вадио сам зуб.

— Срећно?

— Врло срећно. Не можете просто веровати како тај човек има лаку руку. Необично је вешт. Водићу и жену своју да пломбира зубе.

Нисам се затим све до пре неколико дана видео са господином Даниловићем, а пре неки дан приђе ми сам:

— Знате ли шта је ново?

— Шта?

— А онај што ми пре извадио зуб сад ми извадио жену.

— Како? — изненадих се ја.

— Па тако, пломбирао јој зубе и... познали се том приликом, и, кад сам му платио рачун, он побегао с њом.

— Но, јесте ли чули, добро ви пре рекосте да тај човек има врло лаку руку.

— Да, необично је вешт! — додаде г. Пера резигнирано.

— Него... узех ја, не бих ли га утешио — да ми бар кажете једну ствар искрено?

— Молим?

— Реците ми шта вас је више заболело, кад вам је ишчупао зуб или жену?

— Но, па дабоме, више сам дрекнуо кад ми је зуб ишчупао.

— И сад ћете извесно наместити вештачке зубе?

— Не само зубе, узећу и вештачку жену. То је ипак боље. Кошта, али ипак мање боли кад вам је ко ишчупа.

И г. Пера оде низ Теразије задовољан и измирен са судбином.

Човек с репом

Он се није родио с репом. Прикачио му се успут, кроз живот, као што се некеме прикачи чичак кад се вере кроз коров.

Он се чак подвргао био операцији не би ли се опростио репа, па ипак није успео. Није до душе легао на лекарски сто, али је стао пред судиску зелену катедру, а то је тако исто операциони сто. Операција је срећно извршена, оглашен је за невина, и изгледа да реп није у корену исечен и он га је осећао и даље у животу.

Није му тај реп сметао да једе и пије, није му сметао ни да спава, али му је сметао да седне на столицу, на пример на указну и уопште на столицу која је собом била израз поверења.

И шта све није чинио да прикрије реп, кад већ не може да га се опрости. Тражио је савете на све стране и радо им се подвргавао. Тако један пријатељ му рече:

— Буди побожан и одај се молитвама и тихоме животу!

И он је редовно ишао у цркву, крстио се код свакога „Амин” и „Господи помилуј!” научио је целу литургију на памет, па је чак често држао и леву певницу. И кад би год изишао из цркве са службе Божије, он се додуше није пипао да види носи ли још реп, али је из погледа оних, који су са њим излазили из цркве, јасно видео да му се реп још вуче.

Отишао је очајно пријатељима, који су га и раније саветовали, и исповедио им своју невољу. Они су се забринули и замислили и дали му тада нов савет:

— Буди весео и збирај око себе веселе другове. Веселје ће ти сасушити реп и он ће отпасти.

И он је утонуо у веселје. Од чаше и песама и веселих другова није се одвајао. Ноћи су му чак биле кратке и да задовољи потребу за веселјем он је и дане трошио и, кад би год са каквога од тих веселја полазио кући, он се додуше није пипао да би видео носи ли још реп, али је из погледа оних са којима се веселио, јасно видео да му се реп још вуче.

Отишао је својим пријатељима који су га и раније саветовали и испричао им своју невољу. Они су се забринули и замислили и дали му тада нов савет:

— Буди племенит, чини добра дела! То је поуздан лек који скида човеку сваки реп.

И он је постао добротвор. Није био богат, али од онога што је имао, одвајао је више од поло-

вине и чинио добра дела. Помагао је свакоме коме би помоћ затребала, делио је сиротињи, прилагао је где је чуо да се тражи за какву хуману циљ, и, кад год би какво тако добро дело учинио, он се додуше није пипао да би видео носи ли још реп, али је из погледа самих оних, којима је добро чинио, јасно видео да му се реп још вуче.

Отишао је очајно пријатељима, који су га и раније саветовали и исповедио им своју невољу. Они су се забринули и замислили и дали му тада нов савет:

— Буди богат. Богатство прикрива сваки реп који човек вуче у животу.

И он леже на посао. Поче да се зноји и да обрће пару. Од динара направи два, од два шест, од шест педесет и од педесет једну, две и три стотине. Цепови му се надуше од банкнота, каса загуши од новчаних пакета и уђе у пословни свет и, гле, поче осећати како му се реп полако сасушује. Он се додуше није пипао да би видео носи ли још реп, али је из погледа својих пословних пријатеља, из погледа којима је у чаршији предусретан, јасно видео да се за увек опростио репа.

Не само то, већ поче осећати како сад може сести и на оне столице на које пре, због репа, није могао сести. Тако једног дана постаде он члан надзорног одбора једне банке, па онда члан партиског одбора, па онда кандидат за општинског

одборника. И ко зна, једнога дана, неће ли са обичних столица прећи и на фотеље.

И кад би год увече, срећан и задовољан што се опростио једне напасти, легао да спава, шаптао бих под покривачем сам себи онај савет који су му пријатељи дали:

— Буди богат. Богатство прикрива сваки реп који човек вуче у животу.

Пљунути отац

Он је седео у предсобљу, јер су код породиље биле у посети пријатељице и познанице. Било их је велики број јер, забога, није то мало изненађење за све њих, кад су чуле да је госпођа Милка, која је важила као нероткиња, после седам година брачнога живота, ипак родила.

Он је седео у предсобљу и гладио дланом страну ћелу која му се, са тешких мисли ваљда непрестано знојила, јер, ма да је рођење једнога сина необична радост, ипак је то и једна нова брига. Хоће ли стићи да га васпита и уведе у живот? Та њему је, оцу, сад већ педесет и четири године, а син му је стар тек деведесет и два сата. Хоће ли стићи да га васпита и уведе у живот?

Додуше, мајка је млада, тек јој је двадесет и три године и нешто месеци, али може ли мајка тако збринути сина, као што би то отац?

И кад је тако: шта ће њему тај син и — на један мах поче да га мори још мучнија мисао — откуд њему тај син? Код ове помисли ћела поче

још наглије да му се зноји те у један мах доби изглед лубенице када се извади из бунара. Није довољна била само шака, сад је већ морао да извади из капута широку црвену мараму, која је личила на мали асталски чаршав, те да њоме брише ћелу.

Њему сину кроз главу најпре један потпоручник, па за час изгуби његову фигуру и појави му се пред очима фотографија једног судског секретара са сивим сомотским прслуком и он несвесно ману руком пред очима да растера ту слику, али му се одмах затим појави један рачуноиспитач Главне Контроле са жутим ципелама и црвеном пантљиком око фантастичнога панамскога шешира.

У том већ и познанице и пријатељице, које су биле у посети, почеше се једна по једна разилазити, и, праштајући се са њим, скоро свака додаде:

— Ју, красно дете, честитам вам. Али знате, пљунути отац!

И тако се једна по једна разиђе те породиља оста сама. Тада се и он диже и уђе у собу и загледа се дубоко, проницљиво у дете. Њему се одиста учини да је на детету видео и палетушке потпоручникове и сомотски прслук секретара и панамски шешир рачуноиспитача Главне Контроле.

Њему се у томе тренутку увуче неко чудно осећање одвратности, ћелу му понова обли зној, он нагло изађе из собе, јер се у том тренутку одиста осећао као пљунути отац.

Против савести

— Господине прото, да ли се ви мене сећате?

— Не, синко.

— Ја сам син покојнога Јанка Лазића.

— А јес', боме, сећам се. Па и личиш на њега. Како да се не сећам, покојник је био добар човек...

— Он је био, али ја нисам.

— Е?

— Да, оче! Не могу се са собом похвалити. Школе нисам доучио, наследство очево сам упропастио и уопште сам пошао странпутицом. Увиђам своје погрешке и решио сам се одлучно да се поправим.

— Е, то је лепо синко!

— Изабрао сам девојку коју ћу узети за жену. Ја се надам да ће ме женидба вратити на прави пут, јер волим ту девојку. Она има и нешто пара, око двадесет хиљада динара, а с тим новцем се већ може засновати кућа.

— Тако је, тако је, синко!

— Зато сам баш и дошао да вас питам, као пријатеља мога оца и као човека кога поштујем. Ја вас молим да ми дате савет: треба ли тако да учиним, треба ли да се женим, те да и ја једном пођем паметним путем у живот?

— Сасвим синко, то ти потпуно одобравам. Тако и треба да учиниш.

Млади господин благодарно пољуби проти руку и оде.

После недељу дана он опет дође.

— Дошао сам опет, господине прото, да вас замолим за један савет.

— Врло радо, врло радо!

— Казао сам вам прошли пут да сам изабрао девојку, па сам дошао да вас питам за савет: треба ли да добијем пристанак девојчин, треба ли да питам за њену вољу?

— Свакојако, синко! Брак се оснива на обој страни вољи; другаче не би ни црква благословила брак.

— Хвала вам, оче прото!

И младић опет благодарно пољуби проти руку. После недељу дана он опет дође.

— Ја сам следио, оче прото, вашем савету и решио сам потпуно да се женим.

— Е, то је лепо, то је лепо!

— По вашем савету упитао сам девојку и она ми је изјавила да драге воље пристаје.

— Е то је врло лепо! Тако, синко, тако!

— Сад још молим за ваш благослов.

— Врло радо, разуме се, врло радо!

— Дакле, молим вас за ваш благослов да могу узети вашу ћерку...

— Напоље, битанго једна! — дрекну прота као помаман и мал не потеже требник, који му је био у руци, да га гађа њиме.

— Али ваши савети!... — брани се грешни младић.

— Напоље кад ти кажем! Не саветујем ја тебе зато да моју кућу оцрниш! Напоље! Напоље!

Њен длан

Пружила ми је своју белу ручицу да јој са длана прочитам прошлост и будућност.

— Рекли су ми да ви то знате.

Гледао сам у оне румене линије које су шарале длан, гледао сам дуго и дуго, јер ми је пријатно било држати њену топлу ручицу у својој. И нисам умео ништа да прочитам.

— Зар је то тако замршено што на моме длану пише?

— Одиста — одговорио сам збуњено — дозволите ми да упамтим све ове црте и да вечерас завири у Бурлена. Он је објаснио сваку цртицу на руци. Сутра ћу вам одговорити.

И доиста сам мислио то вече да се задубим у хиромантију, али је случај хтео да се у кафани нађем са њеним мужем, с којим сам провео цело вече. Он ми је говорио, много говорио, о свему и свачему. О својој служби, о неправди коју држава врши према њему и свему и свачему.

Ја га нисам слушао. Посматрао сам га. Гледао сам му право међ очи, и — проучавао сам

му чело. Чудновато, чудновато.... на његовом челу сам уочио исте оне линије, које и на њеном длану. Остале су ми оцртане у памети све оне линије и све сам их видео на његовом челу.

И док је он говорио, много говорио, ја сам почео да читам са тих линија оно што са њеног длана нисам могао да прочитам.

Са његовога чела прочитао сам њену прошлост.

Са његовога чела прочитао сам и њену будућност.

Бела Мица

Ни једне пеге нема на белој мачкици, љубимици госпође Сојке удовице. Била је као бели голуб, а длачица јој нежна и чиста, јер је госпођа Сојка сваки дан чешља. Њене шапице су румене као дланови у одојчади, њене очице су зелене и светле као два смарагда, а усташца, која свако јутро госпођа Сојка тако страсно љуби, као два пупољка чиста.

Па онда, кад се та бела Мица намести, кад јој госпођа Сојка веже плаве машинице на уши, а лепу пантљику исте боје око врата, па кад седне изјутра на бело јастуче на прозор, е онда, разуме се, тешко ће ко проћи улицом а да је не погледа као што би се осврнуо за лепом девојком.

И како је нежна и мила та бела Мица, једина утеха госпа Сојкина! Она спава као дете, под јорганом госпођа Сојкиним, она пије млеко из белог тањира, она игра по прозору као веверица и скаче по соби обрћући се око себе као чигра.

И онда већ можете замислити ту жалост госпођа-Сојкину кад је једнога дана нестало њене

утехе, беле Мице. О, трчала је на све стране, кумила је и преклињала свакога редом — да није ко видео.

— Украли су је, украли! — гувала се госпа Сојка у груди — да знам да су је узели само због пантљика, па да им дам неколико метара пантљике, нека ми само врате мачку!

Али мачке нигде и нигде. Није се ни увече вратила. Госпа Сојка би се згрозила на помисао да су је можда убили. То вече није ни вечерала, није јој било слатко без беле Мице. А како јој је тек било кад је легла да спава. Превртала се дуго и дуго и није могла заспати док није из ормана извадила један боа, те га метла на јастук крај себе и наслонила образ колико да завава машту да је ту под јорганом и бела Мица.

А ујутру се бела Мица ипак вратила, а до капије допратио је један грозно главати зелени мачак. Али каква је изгледала, ни она Мица ни дај Боже! Изгледала је, Боже ме прости, офуцана као слушкињетина кад се ујутру враћа са бала, а онај мачак управо као артиљериски наредник који је допратио до капије.

Пантљика око врата била јој је сва прљава од блата и грозно згужвана, на ушима није ни имала машине, а обадва ува су јој била изгризена; па онда чувава, па неиспавана.

— Пфуј! — згадила се госпа Сојка кад је видела да до сад најомиљеније јој створење постаде за њу одвратна наказа.

Није хтела ни да је погледа.

За онога мачка рекли су јој да је то мачак г. Јове Цветковића ког је госпођа Сојка од тог тренутка ужасно омрзнула. Ту своју мржњу хтела је чак и да му искаже и сачекала га је кад је пошао у канцеларију.

— Но, г. Јово, нисам се томе од вас надала.

— Молим! — изненадио се човек.

— То јест није од вас, него од вашег мачка. Управо, то није лепо да држите код себе тако безобразног и неучтивног мачка, у суседству једне невинне мачкице.

Г. Јови је сад тек било све јасно. Он се кокетно и враголасто насмеја на лепу удовицу и додаде:

— Шта ћете, госпођо, против природе се не може нико борити.

Њу такну тај кокетни смех, те обори очи и прошапта:

— Па јест... што кажете... против природе се не може нико борити.

Прве седе

Одјутрос се он мало дуже задржао пред огледалом иако то није његов обичај. Кад је оставио четку и чешаљ па наставио облачење, — тек је обукао прслук, — отишао је опет до огледала и, закопчавајући дугмад на прслуку, дуго и понова се огледао, повијајући главу час лево час десно. Најзад, кад је обукао капут, отишао је и трећи пут и најзад је добро уочио оно у што је све до мало час сумњао.

Над левом и десном слепоочницом, прошарало је неколико седих власи његову досад увек тако црну косу.

— Зар већ? — рече он сам себи, али се тада сети да је ту пре неки дан узео четрдесет и девету годину, те убрзо сам себе утеши.

— О, ја се још добро држим, колико њих још раније оседе!

И чим се одмаче од огледала, сети се да би требало да изненади и жену том важном новошћу. Но, како ће се она тек изненадити и како ће она узвикнути:

— Зар већ?

Он стаде на вратима њене собе:

— Јулкице, знаш ли шта је ново?

— Шта?

— Изненадићеш се. Замисли, ја већ имам седе длаке?!

— Па наравно — одговори она немарно и равнодушно.

— Али, Јулкице. Ја сам очекивао да ће то тебе изненадити?

— А не — одговори она мирно — ја сам већ од дужег времена предосећала да ћеш ти ускоро добити седе длаке! — одговори она зловољно и завали се у столицу за љуљање те настави читање подлиска.

Три брата

Била тако три брата, не по оцу и по мајци, али браћа по указу. Сва тројица су били писари начелства.

Сва три брата желела су да аванзирају и пође свако својим путем да оствари своју топлу жељу.

Најстарији међу њима рече у себи:

— Ја ћу скапати на послу сваки дан од јутра до мрака. Радићу савесно и поштено: служићу државу искрено, као што бих сам себе служио, и постићи ћу што желим!

Средњи рече у себи:

— Ја ћу гледати да омилим господину начелнику. Чинићу му услуге и дошаптаваћу му. Припадаћу партији којој и он припада, дружићу се и опријатељити с људима с којима је и он пријатељ и, најзад, стараћу се да ме господин начелнику препоруче за аванзман највише личности у земљи, којима он мора учинити и постићи ћу што желим!

Најмлађи међу њима рече у себи:

— Ја ћу гледати да изјавим љубав госпођи начелниковици и постићи ћу што желим!

Кад то рекоше сваки у себи, браћа се растадоше и свако пође својим путем.

Најстарији одиста запе и поче скапавати на послу, радио је цео дан до подне, а од подне све до мркла мрака, радио је поштено, искрено, предано, тако да нема тога старешине који му рад не би признао и наградио.

Средњи брат толико омиле господину начелнику да није хтео без њега ни на пиво ни у шетњу. Господин-начелникови пријатељи сви у један глас га хваљаху; партијски одбор захтеваше одлучно његов аванзман, а један се министар чак из Београда и усмено и писмено заузео за то.

Најмлађи пак брат пође својим путем. Он изјави љубав госпођи начелниковици и госпођа начелниковица се на љубав љубављу одазва.

А кад дође Петров-дан, сва три брата са нестрпљењем очекиваху „Српске новине” које су донеле аванзман само једном од њих.

То је био — најмлађи брат.

Ж у љ

Откако су оцеви изникли из опанака а синови обукли ципеле, појавили су се у нашем друштву и жуљеви. Вероватно да је томе допринело много и наше дугогодишње робовање под Турцима, од којих смо се научили како треба правити калдрму у једној културној вароши.

Како је да је, тек може се рећи да цела наша генерација пати од жуљева. Разуме се, свако пати на свој начин, изузимајући господина Андре који изузетно пати.

— Мој малер — жалио ми се он једанпут — није у томе што имам жуљ. Имају га и други, па ништа. Али је мој малер у томе, што мени свако ко год стигне стаје на жуљ. Ви то просто не можете веровати како мени свако редом стане на жуљ.

— Подмећете ваљда ногу?

— Та није, молим вас, напротив измичем је. Али тако, судбина. Мени је просто суђено да ми цео свет стаје на жуљ. Напослетку што ми

стане г. секретар и не марим, старији је, али сви писари од реда, господине, па чак и практиканти, моји другови, не могу проћи крај мене, не могу проговорити реч са мном а да ми не стану на жуљ.

— А жена?

— На сам дан свадбе, баш кад смо улазили у цркву.

— Е, онда вам, пријатељу, не остаје ништа друго, но или да оставите ноге код куће, или да и ви почнете другоме да стајете на.. жуљ. Пошто је оно прво немогуће, одважите се на ово друго, па ћете видети како ћете убрзо одучити друге од те навике.

— Право кажете! — одлучи се г. Андра и оде од мене.

После пет дана дође ми опет:

— Шта је?

— Послушао сам вас.

— Па?

— Опалио ми шамар!

— А ви?

— Ја? Па ништа. Нећу више ником стајати на жуљ. Боље ми је, ипак, нек ми стају на жуљ, кад ми је тако суђено, него да ми пале шамаре.

Духови

Био је то драгоцен сточић са три ноге. Она се тако радо забављала њиме и позивала је духове да јој погађају мисли.

Дође тако после вечере господин Милан, па седну око тога стола: она, њен муж и господин Милан ставе руке на сто и очекују стрпљиво да дух обузме њихово биће, проструји кроз руке, па уђе у ногу сточићу и крене овај да на постављена питања одговара.

Она је необично веровала томе сточићу, јер јој је на свако питање одговорио. Муж му није придавао велики значај, јер му на многа питања досад није умео дати одговор.

Ту загонетку међутим није тешко протумачити.

Сточић кроз који се јављају духови тако је мали, да се они око њега скупљени не осећају толико пријатно горе над столом колико доле под столом. И, ако руке спојене не могу баш да произведу толико струје колико је потребно да кре-

не сто те даје тачне одговоре, струја која се производи доле под столом толико је силна да свако питање даје тачан одговор.

И онда није чудо што он, муж, не добија увек тачне одговоре, кад њему треба на питање да одговара нога од сточића, а што она, жена, добије тачне одговоре кад њој одговара нога г. Миланова.

Тако на пример он, муж, нагне се над сто и шапућући пита:

— На који број да сецујем на Класној Лутрији?

А сточић се лено крене па удари седам пута, паузира, па опет крене и удари три, па онда пет па осам. Он брже боље забележи 7358, број који сутра или неће наћи или, ако га нађе, на њему неће добити.

А она се нагне над сточић и шапућући пита:

— У колико ћу сати бити сутра на оној стази на Малом Калимегдану?

А сто се лено крене и удари трипут, али се зато под столом живахно кренула и г. Миланова нога и гурнула је седам пута.

Она се слатко смеје сточићу:

— Е, баш си погодио, ко би још у три сата ишао на Калимегдан! — али зато ножицом одговара г. Милану да је разумела.

Е, па реците сад да у том треножном сточићу нема духова. Само, као што видите, они нису у столу већ под столом.

Огласи

Читали сте ових дана у новинама оглас: „Умољава се г. П. Р. да дође у редакцију.” То сам ја дао оглас. Никако нисам могао да се сретнем са мојим пријатељем г. П. Р., а рад сам био да га позовем на ручак првог дана Ускрса. Па нисам могао друкче него овако огласом преко новина.

Уосталом, он је на то навикао. Целога свога живота некако имао је посла са огласима, или, боље рећи, огласи играју у његовом животу врло важну улогу и обележавају најважније тренутке његовог живота.

Родио се од врло сиромашних родитеља који га нису могли издржавати. Није му било ни шест месеца, а већ је оглашен био преко новина. „Једно мушко, здраво дете, шест месеци старо даје се под своје. Ко би желео узети, нека се јави редакцији.”

Није се, разуме се, јавио нико, јер тек београдским госпођама није до тога да још и туђу децу узимају под своје, кад би оне и своју врло радо дале.

Доцније, кад је одрастао, кад је хтео да се жени, а њему падне на памет луда мисао да се преко огласа и ожени. „Један млад чиновник, добродошлаго, рад је да се ожени млађом женском, девојком или удовицом без деце. Јавити се пост ресторанте.”

И на пост ресторанте, као мустра без вредности, стигла је на пошту свега једна удовица тј. њена фотографија. Г. П. се заљуби најпре у фотографију па онда и у живу удовицу. Узму се, а своју свадбу објаве опет огласом преко новина: „Јављам пријатељима и познаницима да сам се у недељу 4 ов. мес. венчао са госпођом Софијом Петровић”.

Проживели су срећно тако читаву годину дана али његова зла судба морала га је опет навести на нов оглас у новинама. И збиља, после године дана, изађе овакав оглас: „Моја жена Софија одбегла је од мене незнано где. Ово јављам пријатељима с тим да јој нико ништа на моје име не даје, јер нећу признати.”

После већ следовао је онај уобичајени оглас којих је, поред огласа о протоколисању фирми, увек пун званичан лист.

„Моју жену Софију, која је одбегла од мене и већ се двадесет месеца не враћа, позивам овим да се у року од петнаест дана од дана овога огласа врати на продужење брачног живота. У

противном повешћу против ње бракоразводну парницу.”

Ето тако, мој пријатељ некако је везан увек за огласе преко новина, па сам га ја чак морао огласом преко новина позвати и на ручак.

Ако га судбина и даље потера, ја верујем да ћу и после његове смрти читати овакав оглас: „Јављам својим пријатељима и познаницима да сам пре два дана умро. Молим пријатеље да ме извине што се нисам могао сваком понаособ и лично јавити, што сад овим чиним.”

Може лако и то бити.

Лек од љубави

Мој пријатељ Пера заљубио се пре неки дан. Лепо ишао човек улицом, ишао, па се одједанпут заљубио.

Дотрчао је одмах мени као без душе, стискао ми руку пријатељски и рекао ми: „Таква и таква ствар!”

Чим сам чуо те речи, забринуо сам се. Забринуо сам се прво за себе, јер ја потписујем менице Пери, а заљубљени људи најлакше заборављају на рокове; па сам се онда забринуо за њега, јер његова је плата тако мала, да не може одвојити ни десет пара на пеглање панталона, на куповање ружа за рупу од капута и за куповање мириса за марамике, што све спада у прве потребе сваког заљубљеног човека.

Хтео сам и да га лечим, па сам се распитивао за лекове. Једни су ми говорили, да би добро било да меће слачице, да му извуче ватру; други су препоручивали да једе виршле с реном и да пије доста пива, како би добио што више сала око

срца; трећи су ми препоручивали да га натерам свако вече да држи ноге у хладној води, јер се, веле, глава с ногу најбоље лечи.

И све је то он издржао, па ипак остао при ономе: „Таква и таква ствар.”

Не само то, већ ми је одлучно изјавио да он ту госпођицу или мора добити за жену, или ће престати да вечерава и ручава, све док се не осуши као сламчица, и све док не постане прозран као гладан комарац.

— И тада, пријатељу — додао ми је потресним гласом — тада ћеш ми ти учинити ту велику љубав да ме просто ноктом, као буву, убијеш.

Морао сам му дати реч, кад се буде исушио, да ћу га убити ноктом као буву.

Што је најгоре, његова се љубавна болест с дана на дан толико развијала, да сам се ја озбиљно био забринуо. Упочетку је уздисао сасвим обично, као што и пристоји једном заљубљеном човеку... Један уздах дневно.

Од пре четири дана, међутим, уздисање му је сасвим прешло у штуцање. Говори, говори и штуца. И то није да штуца само код запета и тачака у реченици, него после сваке речи.

Два три дана затим, а он, — као да му је уздах какав лекар рецептом прописао, — почео је уздисати трипут дневно. Ујутру, на један сат пред ручак и на један сат пред вечеру.

— Слушај... хк... распитај,,, хк... о њој... хк... како... хк... стоји... хк... и ко би... хк... — тако ми је грешник говорио, а ја сам му допуњавао реченицу:

— И ко би се могао примити проводацисања...

— Јесте... хк!

Морао сам га дакле лечити од штучања. Шта све нисам радио; умакао сам шећер у сирће и давао му; терао сам га да испије пет чаша воде узастопце; натерао сам га и да отпева цело „иже херувими” и ипак му штучање није престало.

Рекоше ми, као најбољи лек против штучања, да га преплашим.

И како ти га све нисам плашио. Он штучне, а ја улетим кроз прозор са голим ножем — аја, не помаже. Одем напоље па обучем газдаричино одело — а дужан јој пет месеци кирије — и та-ман он штучне, а ја улетим и викнем:

— Кирију, платите ми кирију!

Аја — не помаже. Штуца и даље.

Прикријем се у авлији па тек улетим у собу и дрекнем: „Извршитељ!”

Е, то ако не би кога преплашило, а оно не знам шта би. Па ништа, ни на то му није престало штучање.

Најзад ми падне срећна мисао како ћу га заплашити. Одем до куће и вратим се после чи-

тавог сата и мирно, хладно, при наступу штучања изјавим му:

— Слушај, дакле, распитао сам се о девојци. Кажу добра је, али нема ни десет пара мираза.

Мој пријатељ пребледе, уплаши се и — тако му престаде штучање и љубав.

САДРЖАЈ

БЕН АКИБА III

	Страна
Мој Маша	7
Попис ствари	11
Један накит	16
Један дијалог	20
Интервју са голом женом	24
Изложбена експедиција	30
Годишњи зборови	36
Кућне мазе	40
Мој двобој	43
Младенци	49
Интервју са Св. Савом	53
Интервју са Синај-папом	57
Сапун	61
Опструкција	65
Балканска изложба	71
Споменица	75
Још једна банка	79
Свадба на трамвају	82
Сатови по разним Европама	86
Домаћи речник	90
Тодорово жито	94
Поплава	100

	Страна
Код нас је боље	105
Псеће питање	108
Евина јабука	117
Опсерваторија	121
Концерат на лађи	125
Реформа православног календара	129
Две буве	134
Дорћолски Адам и Ева	138
Једна нова раса људи	141
Страсна недеља	146
Згодан сведок	150
Брачна математика	156
Поп тркач	160
Свињска њушка	165
Наша администрација	168
Један милион	171
Ново подужеће	174
Неприлике	178
Рвање	182
Дечја недеља	188
Брачне лисице	194
Петстогодишњица	199
Заложене ствари	205
Братски односи	210
Наши одбори	215
Наши „млађи“	218
29 фебруар	222
Друштво за улепшавање	226
Крађа у нашој редакцији	229
Поводом порођаја брзог воза	233
Како се мужеви изговарају	239
Једна обична каријера	245
Брачни политички речник	243
Последња самачка ноћ	259

	Страна
Пола разговора	257
Свак на своме месту	261
Књижевна шијаца	266
О великом посту	270
Прва српска комисија	274
Кривична полиција	278

МАЛЕ ПРИЧЕ

Прошлост и будућност	289
Тражи се трећи	291
Човек лаке руке	293
Човек с репом	295
Пљунути отац	299
Против савести	301
Њен длан	304
Бела Мица	306
Прве седе	309
Три брата	311
Жуљ	313
Духови	315
Огласи	317
Лек од љубави	320

